PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO CZĘŚCI OSIEDLI DOJLIDY I SKORUPY W BIAŁYMSTOKU W REJONIE ULIC DOJLIDY FABRYCZNE I KS. S. SUCHOWOLCA – ETAP III

opracowanie:
mgr inż. Elżbieta Drożdżal
Elżbieta Drożdżal

mgr inż. Kamila Misiewicz
Kamila Misiewicz

Białystok, 25 maja 2026 r.

Urząd Miejski w Białymstoku

Departament Urbanistyki

Referat Prac Studialnych

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PLANU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI 4
1.1. Zawartość projektu planu i jego główne cele 4
1.2. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami 7
1.2.1. Ekofizjografia Białegostoku 7
1.2.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku 10
1.2.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 12
1.2.4. Dokumentacja ewidencyjna parku – Ogród przy pałacu Hasbachów w Białymstoku (1978 r.) 14
1.2.5. Koncepcja uregulowania przepływu wód w rzece Białej. Ekspertyza hydrotechniczna na odcinku od ul. Plażowej do granic miasta Białegostoku w rejonie oczyszczalni ścieków 15
1.2.6. Studium hydrograficzne doliny rzeki Białej z wytycznymi do zagospodarowania rekreacyjnowypoczynkowego i elementami małej retencji oraz prace hydrologiczne niezbędne do sporządzenia dokumentacji hydrologicznej 17
1.2.7. Plan Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030 20
1.2.8. Aktualizacja programu zagospodarowania wód opadowych i rozbudowy kanalizacji deszczowej w granicach administracyjnych miasta Białegostoku wraz z racjonalnym rozmieszczeniem zbiorników retencyjnych, rowów i odparowników 22
1.2.9. Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028 . 23
1.2.10. Program ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej 24
1.2.11. Program ochrony środowiska dla miasta Białegostoku na lata 2025–2030 z perspektywą na lata 2031-2034 24
1.2.12. Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego 25
1.2.13. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego 26
2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY 27
3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA 28
4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO 28
5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU 29
5.1. Istniejący stan środowiska w obszarze objętym projektem planu 29
5.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji projektu planu 51
6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM 51

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PLANU W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY 52
8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS JEGO OPRACOWYWANIA 55
9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE PROJEKTU PLANU, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO 61
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU 65
    10.1. Ustalenia projektu planu miejscowego ograniczające lub eliminujące negatywny wpływ na środowisko, w tym na zdrowie ludzi 65
    10.2. Ocena skuteczności wprowadzonych w projekcie planu rozwiązań ograniczających lub eliminujących negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na zdrowie ludzi 71
11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY PLANU WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY (BIORĄC POD UWAGĘ CELE I GEOGRAFICZNY ZASIĘG PLANU ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU) 76
12. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 77

WYKORZYSTANE MATERIAŁY 85
SPIS ZDJĘĆ 89
SPIS TABEL 89
SPIS RYSUNKÓW 89
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW 90
OŚWIADCZENIE KIERUJĄCEGO ZESPOŁEM WYKONAWCÓW PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST. 2 USTAWY Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (DZ. U. Z 2026 R. POZ. 670) 91

1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PLANU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

1.1. Zawartość projektu planu i jego główne cele

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca - etap III.

Teren przedmiotowego projektu planu (rys. 1) poddawanego strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko dotyczy wschodniej części obszaru objętego uchwałą Nr IV/61/18 Rady Miasta Białystok z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane na podstawie art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670). Przedmiotowy projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (etap III) wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zawartość miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określa art. 15 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538) oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 164, poz. 1587).

Projekt planu miejscowego obejmuje obszar o powierzchni około 48,57 ha, w rejonie ulic: Dojnowskiej, Plażowej, Ks. S. Suchowolca, Dojlidy Fabryczne oraz przedłużenia ul. Stawowej w Białymstoku.

Przedmiotowy obszar obejmuje m.in. jeden z ostatnich fragmentów systemu przyrodniczego miasta w rejonie doliny rzeki Białej, który nie posiada miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Skuteczna ochrona tego terenu przed zabudową możliwa jest jedynie poprzez odpowiednie ustalenia planistyczne.

Przystąpienie do opracowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zasadne było m.in. ze względu na konieczność:
- określenia zasad zabudowy i zagospodarowania terenów uwzględniając ład przestrzenny i zrównoważony rozwój,
- ograniczenia konfliktów funkcjonalno-przestrzennych wynikających z sąsiedztwa różnych funkcji,
- ochrony przed zabudową terenów zieleni wchodzących w skład systemu przyrodniczego miasta,
- ochrony terenów przed zagospodarowaniem i zabudową niezgodną z polityką przestrzenną gminy,
- określenia zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

Główne przewidywane rozwiązania planistyczne w obszarze objętym opracowaniem to:
- tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej z uwzględnieniem istniejącego zagospodarowania i uwarunkowań ekofizjograficznych,
- rozwiązania układu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej,
- tereny zieleni urządzonej związane z doliną rzeki Białej.

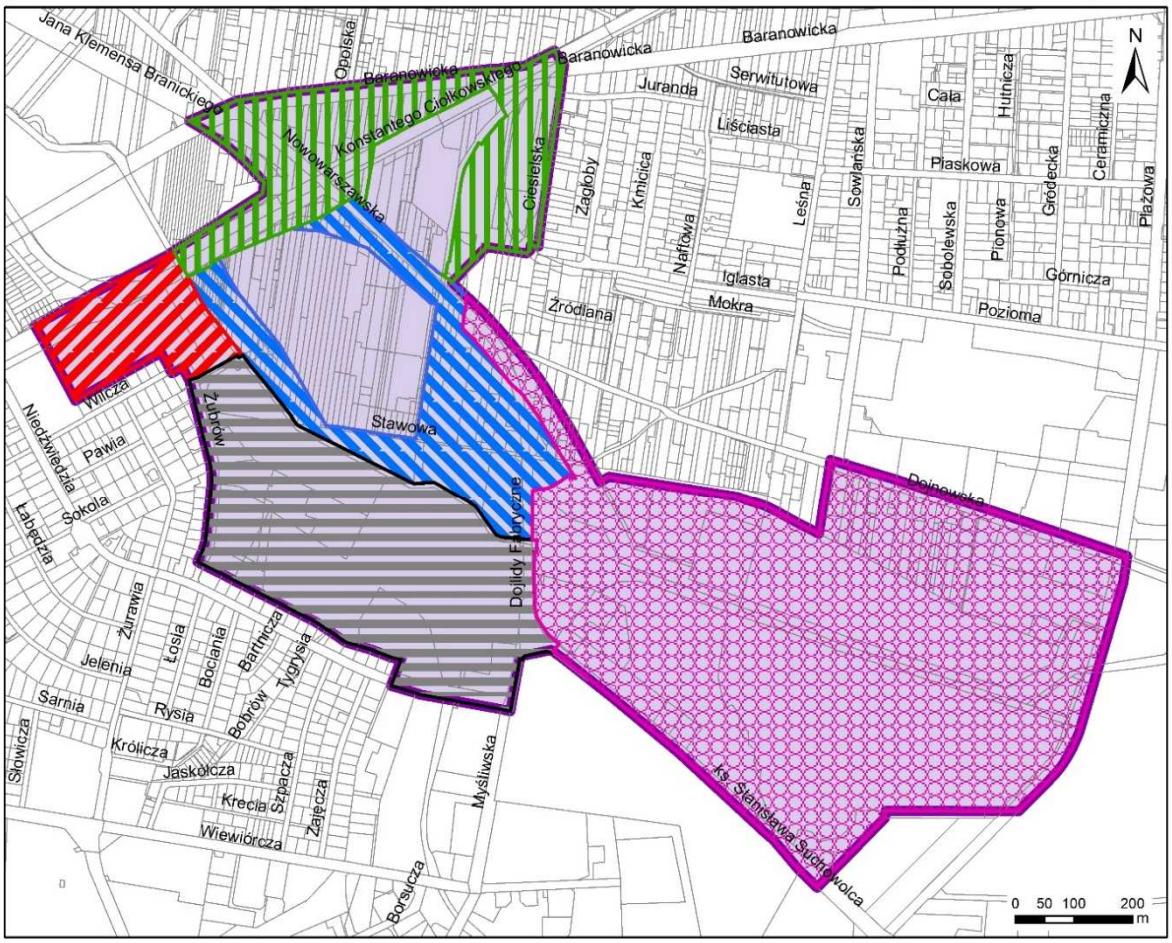

Obszar objęty uchwałą Nr IV/61/18 Rady Miasta Białystok z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca

Obszar objęty uchwałą Nr LI/740/22 Rady Miasta Białystok z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap I

Obszar objęty uchwałą Nr LXIII/900/22 Rady Miasta Białystok z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II A

Obszar objęty uchwałą Nr LXXII/995/23 Rady Miasta Białystok z dnia 19 czerwca 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II B

Obszar objęty uchwałą Nr LXXVI/1054/23 Rady Miasta Białystok z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II C

Obszar objęty analizowanym projektem planu (etap III), poddawany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Działki

Rysunek 1 Zasięg terenu obejmujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III

Obszary tworzące system przyrodniczy miasta stanowią wg *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* nienaruszalny zasób środowiska przyrodniczego. Zasób ten jest niezbędny dla kształtowania jakości życia mieszkańców Białegostoku, ze względu na zdolność regeneracji powietrza, retencjonowania wody, utrzymania powiazań ekologicznych oraz walory krajobrazowe i rekreacyjne.

Niezwykle istotne jest zachowanie tych obszarów w celu budowania ich ciągłości i spójności w skali całego miasta. Aby utrzymać aktywność biologiczną i bioróżnorodność na terenach systemu przyrodniczego uwzględniono m.in. zakaz zabudowy na obszarze ściśle związanym z doliną.

Na terenie objętym projektem planu przewiduje się wyłączenie z procesów urbanizacji terenów wchodzących w skład systemu przyrodniczego miasta - doliny rzeki Białej oraz gruntów leśnych.

Przeznaczenie funkcji terenu w omawianym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- teren o symbolu **1MW** przeznacza się pod **zabudowę mieszkaniową wielorodzinną** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **2MN** przeznacza się pod **zabudowę mieszkaniową jednorodzinną** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **3MW,U** przeznacza się pod **zabudowę mieszkaniową wielorodzinną oraz usługową** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi i zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **4ZP,U** przeznacza się pod **zieleń urządzoną oraz zabudowę usługową z zakresu gastronomii i kultury** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi,
- tereny o symbolach **5.1ZP**, **5.2ZP**, **5.3ZP** i **5.4ZP** przeznacza się pod **zieleń urządzoną** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi,
- teren o symbolu **6ZP,WS** przeznacza się pod **zieleń urządzoną oraz wody powierzchniowe śródlądowe** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi,
- teren o symbolu **7ZD** przeznacza się pod **ogrody działkowe** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi,
- teren o symbolu **8ZL** przeznacza się pod **teren lasu**,
- teren o symbolu **9WS,ZP** przeznacza się pod **wody powierzchniowe śródlądowe oraz zieleń urządzoną** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi,
- teren o symbolu **10.1U,ZP** przeznacza się pod **zabudowę usługową oraz zieleń urządzoną** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi,
- tereny o symbolach **10.2U** i **13U** przeznacza się pod **zabudowę usługową** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **11U** przeznacza się pod **zabudowę usługową z zakresu administracji, gastronomii, handlu, kultury, opieki zdrowotnej i oświaty** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **12UOS** przeznacza się pod **zabudowę usługową z zakresu kultu religijnego** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **14KPL,KX** przeznacza się pod **plac oraz parking** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **15KX** przeznacza się pod **parking** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **16E** przeznacza się pod **infrastrukturę elektroenergetyczną** wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi oraz zielenią urządzoną,
- tereny o symbolach **1KD-G**, **2KD-Z** (ul. Plażowa), **3KD-L** (ul. Dojnowska) i **4KD-L** (ul. Ks. S. Suchowolca) przeznacza się pod **drogi publiczne** wraz z infrastrukturą techniczną oraz zielenią urządzoną,
- teren o symbolu **5KDW** przeznacza się pod **drogę wewnętrzną** wraz z infrastrukturą techniczną.

Na terenie objętym projektem planu zakazuje się lokalizacji:
1) obiektów obsługi komunikacji:
   a) stacji paliw płynnych i gazowych,
   b) stacji obsługi pojazdów, lakierni, myjni,
   c) warsztatów: samochodowych, mechanicznych, wulkanizacyjnych i naprawczych;
2) warsztatów stolarskich, ślusarskich i kamieniarskich;
3) usług handlu wielkopowierzchniowego;
4) krematorium, wyrobu trumien i nagrobków;
5) garaży typu „blaszak”;
6) budynków zamieszkania zbiorowego, z wyłączeniem terenu oznaczonego symbolem 12UOS;
7) tymczasowych obiektów budowlanych – z zastrzeżeniem ustaleń szczegółowych oraz obiektów tj. elementów systemu oznakowania SIMB, ujednoliconego oświetlenia, tymczasowych obiektów i instalacji przestrzennych oraz innych elementów wyposażenia przestrzeni miejskiej, sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, wiat przystanków autobusowych, obiektów socjalnych dla kierowców komunikacji miejskiej – w liniach rozgraniczających dróg publicznych, urządzeń technicznych obsługi miejskiego systemu transportowego i strefy płatnego parkowania oraz ogólnodostępnych stacji ładowania;
8) wolno stojących systemów fotowoltaicznych, w tym wiat fotowoltaicznych oraz systemów fotowoltaicznych nad miejscami do parkowania typu „carport”.

Na całym obszarze objętym projektem planu zakazuje się gospodarowania odpadami tj. działalności polegającej na zbieraniu, przetwarzaniu, odzysku oraz magazynowania i składowania odpadów.

Istnieje możliwość realizacji inwestycji gminnych zawartych w omawianym projekcie planu miejscowego ze środków własnych Gminy Białystok z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej oraz środków zewnętrznych, jednak trudne jest to do dokładniejszego sprecyzowania na obecnym etapie procedury planistycznej.

1.2. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III powiązany jest z następującymi dokumentami:

1.2.1. Ekofizjografia Białegostoku

Wnioski wynikające z uwarunkowań ekofizjograficznych dotyczące analizowanego obszaru objętego projektem planu miejscowego:
- Mapa przydatności terenu do funkcji użytkowych w *Ekofizjografii Białegostoku* (rys. 2) przedstawia zagospodarowanie tego obszaru następująco:
  - drobne powierzchniowo tereny leśne oraz tereny z zaawansowaną sukcesją leśną – proponuje się aktualny sposób użytkowania lub ich wykorzystanie w charakterze urządzonej zieleni wysokiej,
  - fragmenty dolin rzecznych - preferuje się do urządzenia zieleni miejskiej i terenowych obiektów sportowo-rekreacyjnych,
  - tereny zieleni urządzonej, ogrody działkowe – pozostawienie do dalszego funkcjonowania,

  - zieleń komunikacyjna, osiedlowa i ochronna,
  - tereny o średnio korzystnych oraz niekorzystnych warunkach fizjograficznych do zabudowy,
  - tereny użytków rolnych (w części wschodniej), dla których preferuje się aktualną formę użytkowania – teren buforowy pomiędzy obszarami zabudowy a terenami korytarzy ekologicznych; teren do wykorzystania z dominacją funkcji rekreacyjnych,
  - zbiornik wodny (przy zachodniej części objętej opracowaniem),
  - zabudowa i ciągi komunikacyjne.
- Występujący obszar stale podmokły w rejonie objętym opracowaniem jest obszarem potencjalnych konfliktów i zagrożeń. Postuluje się w tym obszarze brak silnej ingerencji w podłoże oraz nieprzekształcanie środowiska.
- Staw przy zachodniej części objętej opracowaniem jest obecnie nieużytkowany, silnie zarośnięty. Dawniej zbiornik służył wędkarzom. Postuluje się utrzymanie zbiornika wodnego ze względu na rolę w kształtowaniu stosunków wodnych.
- Potrzebna jest adaptacja i przystosowanie na potrzeby rekreacyjne znajdujących się na terenie miasta obiektów przyrodniczych. Za pomocą zieleni należy uzyskać powiązania między kompozycjami osiedli z otaczającym je krajobrazem.
- Naturalne i półnaturalne ekosystemy w dolinach rzecznych podlegają ciągłej, przyspieszonej degradacji w związku ze wzmożoną presją urbanistyczną. Tereny te w pierwszej kolejności należy wykorzystywać na cele rekreacyjne i przyrodnicze.
- Istniejące przegrody w postaci np. nasypów drogowych, przecinające korytarze ekologiczne, należy uzupełnić rozwiązaniami technicznymi, zapewniającymi minimum drożność tych terenów. W przypadku nowych tras komunikacyjnych, należy szukać rozwiązań technicznych zapewniających maksymalną drożność korytarzy ekologicznych.
- W rejonie analizowanego terenu, zwłaszcza wzdłuż rzeki Białej zinwentaryzowano rzadkie i chronione gatunki zwierząt: czerwończyka nieparka *Lycaena dispar*, bobra europejskiego *Castor fiber*, lisa *Vulpes vulpes*, zająca *Lepus*.
- Zachowanie, odbudowa i powiększanie udziału terenów, na których możliwa jest infiltracja, retencja wód opadowych (tereny leśne, zieleń o niskim stopniu zainwestowania, zieleń urządzona), a także ochrona przed zabudową zachowanych jeszcze w dobrym stanie fragmentów doliny Białej i jej dopływu jest najtańszym, prawie bezinwestycyjnym sposobem na poprawę stanu gospodarki deszczowej w Białymstoku. Ochrona terenu biologicznie czynnego jest równoznaczna z zachowaniem powierzchni o zdolnościach retencyjnych i opóźniających spływ wód opadowych oraz roztopowych.

Należy dążyć do utrzymania obecnego zasobu zadrzewień i drobnych powierzchniowo terenów leśnych. Tereny te pełnią funkcję ochronną i rekreacyjną o wysokich walorach ekologicznych z dominacją funkcji glebochronnej, wodochronnej i krajobrazowej. Są to obszary aktywnego kształtowania środowiska z dopuszczeniem zainwestowania rekreacyjnego o charakterze drobnych, drewnianych form architektonicznych.

Wschodnia granica terenu objętego analizą bezpośrednio sąsiaduje z proponowanym obszarem wskazanym do objęcia formą ochrony przyrody. W *Ekofizjografii Białegostoku* (2011, 2012) wskazano tu zespół przyrodniczo-krajobrazowy Stawy Dojlidzkie. Jest to rejon o wysokim potencjale biotycznym: bogaty i zróżnicowany świat ornitofauny, niski stopień przekształceń szaty roślinnej, występowanie rzadkich i chronionych gatunków roślin, unikalne w skali kraju położenie wartościowego kompleksu przyrodniczego w obrębie dużej aglomeracji, najwyższy walor przyrodniczy i rekreacyjny obiektu w skali lokalnej miasta i strefy podmiejskiej. Wskazane jest także wytyczenie rezerwatu przyrody wewnątrz tego terenu, by ochronić kurczące się zasoby przyrody przy terenie zurbanizowanym.

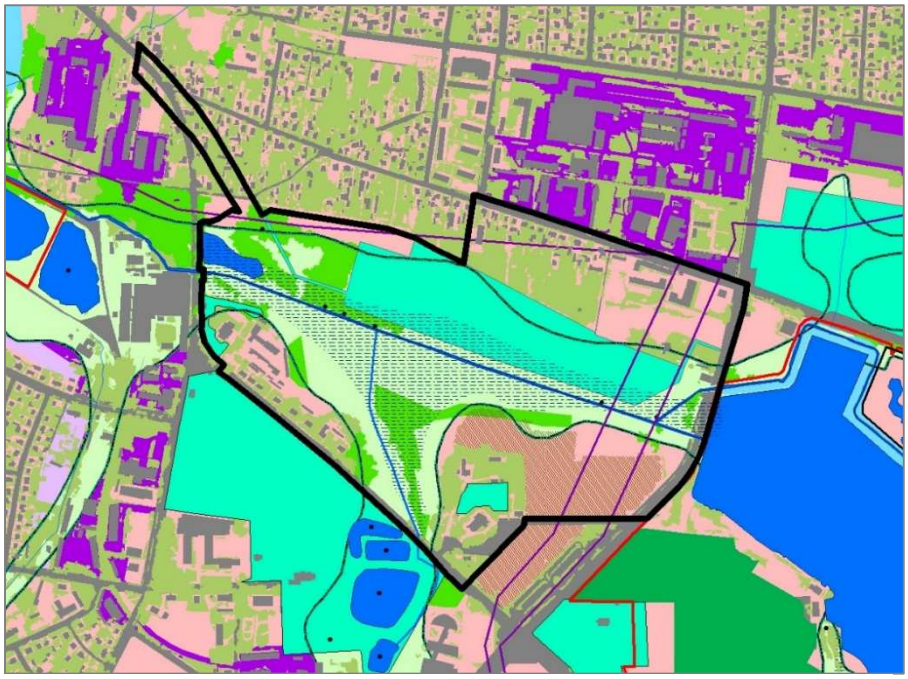

Obszary z dominującą funkcją ochrony konserwatorskiej

Projektowane formy ochrony pryrody

Obszary kształtowania systemu przyrodniczego miasta na bazie naturalnych walorów przyrodniczych środowiska

Kompleksy leśne lasów miejskich - do utrzymania i ochrony obecnych form zagospodarowania i prowadzenia gospodarki leśnej w ramach planu urządzania lasu

Drobnopowierzchniowe tereny leśne oraz tereny z zaawansowaną sukcesją leśną, dla których proponuje się aktualny sposób użytkowania lub ich wykorzystanie w charakterze urządzonej zieleni wysokiej

Granica systemu korytarzy ekologicznych - maksymalny zasięg terenów budowlanych

Tereny urządzonej zieleni miejskiej

Parki spacerowo-wypoczynkowe, skwery, ogrody działkowe, cmentarze

Tereny kształtowania funkcji uzupełniających system przyrodniczy

Fragmenty dolin rzecznych - preferowane do urządzenia zieleni miejskiej i terenowych obiektów sportowo-rekreacyjnych

Zieleń osiedlowa, komunikacyjna i ochronna

Grunty rolne preferowane do utrzymania użytkowania rolniczego

Tereny użytków rolnych dla których preferuje się aktualną formę użytkowania

Potencjalne tereny inwestycyjne

Tereny o średnio korzystnych warunkach fizjograficznych do zabudowy

Obszary zabudowane

Zabudowa i ciągi komunikacyjne

Obszary potencjalnych konfliktów i zagrożeń

Linia energetyczne o napięciu 110 i 220 kV

Tereny produkcyjne i przemysłowe

Obszary stale podmokłe

Miejsca występowania rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt

Rysunek 2 Przydatność terenu do funkcji użytkowych
źródło: Ekofizjografia Białegostoku (Kwiatkowski W. i GajkoK., 2012)

1.2.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku

Ustalenia *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* uchwalonego uchwałą Nr XII/165/19 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2019 r. zmienionego uchwałą Nr LXXVII/1079/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 grudnia 2023 r. są wiążące przy sporządzaniu planu miejscowego.

Obszar objęty projektem planu oznaczony został w *Studium* na załączniku graficznym „Struktura funkcjonalno-przestrzenna" (rys. 3) jako:

- 2ZP - tereny zieleni urządzonej (obszar podstawowego systemu przyrodniczego). Funkcje podstawowe to: ogólnodostępne tereny zieleni (w tym m.in. parki, parki leśne, ogrody osiedlowe, botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe), rodzinne ogrody działkowe, wody powierzchniowe, zieleń towarzysząca zabudowie (ogrody przydomowe, zieleńce, zieleń rekreacyjna, place zabaw). Funkcje uzupełniające to: obiekty i urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe i edukacyjne, obiekty i urządzenia usług związanych z funkcją podstawową, inwestycje celu publicznego, komunikacja, infrastruktura techniczna, lotnicze urządzenia naziemne, istniejące obiekty i tereny o innych funkcjach.
- 2AG - tereny aktywności gospodarczej. Funkcje podstawowe to: zabudowa produkcyjna, zabudowa magazynowo-składowa, zabudowa parków technologicznych oraz centrów wystawienniczych, zabudowa usługowa z zakresu usług rynkowych. Funkcje uzupełniające to: zabudowa usługowa służąca realizacji celów publicznych (usługi nierynkowe), tereny zieleni urządzonej, tereny przestrzeni publicznych, komunikacja, infrastruktura techniczna, istniejące enklawy zabudowy o innych funkcjach.
- 2UP - tereny usług publicznych. Funkcje podstawowe to: zabudowa usługowa służąca realizacji celów publicznych (usługi nierynkowe) o znaczeniu ponadlokalnym. Funkcje uzupełniające to: zabudowa usługowa służąca realizacji celów publicznych o znaczeniu lokalnym, zabudowa usługowa z zakresu usług rynkowych, w tym handlu, gastronomii, zamieszkania zbiorowego, turystyki i innych towarzyszących funkcji podstawowej, zabudowa z zakresu wytwórczości drobnej, tereny zieleni urządzonej, tereny przestrzeni publicznych, komunikacja, infrastruktura techniczna, istniejące enklawy zabudowy o innych funkcjach.
- 2MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wysokiej intensywności. Funkcją podstawową jest zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Funkcje uzupełniające to: zabudowa usługowa służąca realizacji celów publicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, zabudowa usługowa z zakresu usług rynkowych, służąca zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, zabudowa z zakresu wytwórczości drobnej, tereny lokalnych przestrzeni publicznych, tereny zieleni urządzonej, komunikacja, infrastruktura techniczna, istniejące enklawy zabudowy o innych funkcjach.
- 2MN - tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności. Funkcją podstawową jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Funkcje uzupełniające to: zabudowa usługowa służąca realizacji celów publicznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, zabudowa usługowa z zakresu usług rynkowych służąca zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, zabudowa z zakresu wytwórczości drobnej, zabudowa mieszkaniowa średniej intensywności, tereny lokalnych przestrzeni publicznych, tereny zieleni urządzonej, komunikacja, infrastruktura techniczna, istniejące enklawy zabudowy o innych funkcjach.
- obszary uzupełniające funkcjonowanie systemu przyrodniczego: układ hydrograficzny.
- oraz pozostałe oznaczenia: strefa pełnej ochrony konserwatorskiej, strefa ochrony krajobrazu, elementy systemu transportowego (ulice i korytarze ulic), podstawowe przestrzenie publiczne.

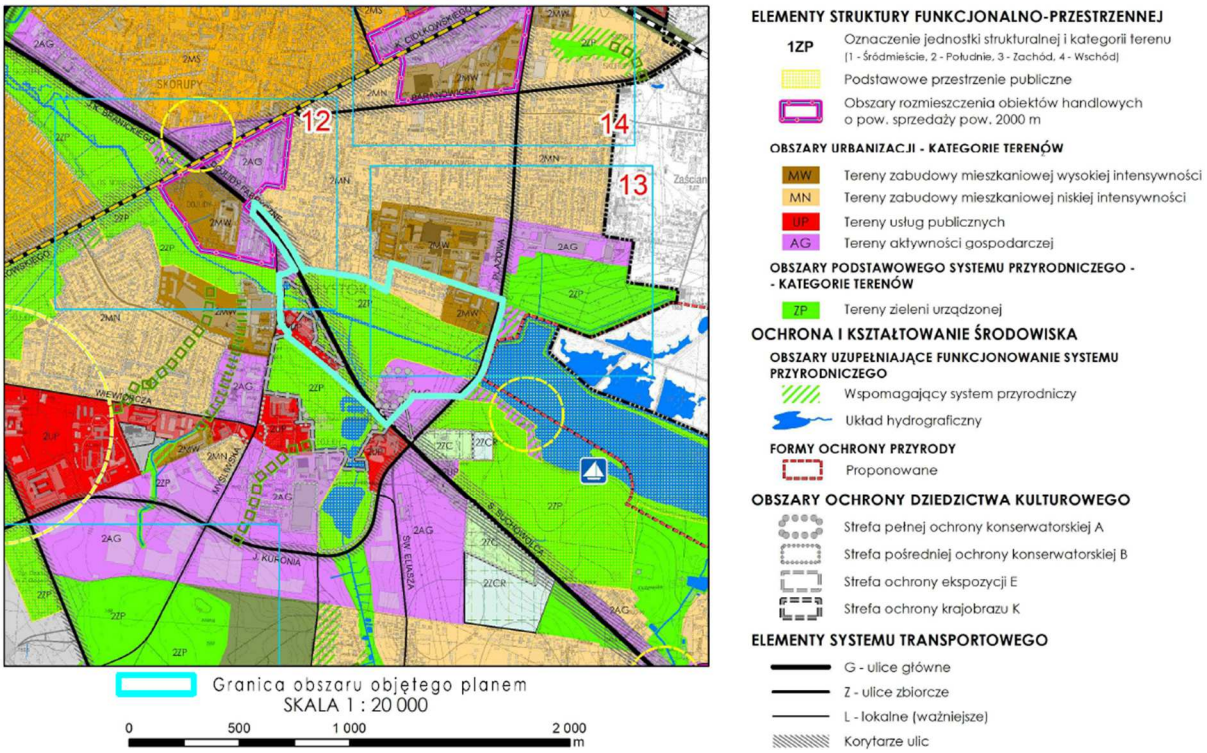

Rysunek 3 Wyrys ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku*

Jednym z elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej Białegostoku jest system przyrodniczy miasta. W obszarze objętym projektem planu przynależy do niego kategoria – tereny zieleni urządzonej. Podstawowy system przyrodniczy tworzą obszary o najwyższych walorach przyrodniczych, mające znaczenie dla funkcjonowania całego miasta lub regionu, pełniące nadrzędne funkcje przyrodnicze (głównie klimatyczną, hydrologiczną i biologiczną) oraz podporządkowane im funkcje poza przyrodnicze (estetyczną, rekreacyjno-wypoczynkową). Obszary tworzące podstawowy system przyrodniczy są rekomendowane do wyłączenia spod zabudowy. Należy je traktować jako nienaruszalny zasób środowiska przyrodniczego Białegostoku. Są to tereny, które nie powinny zmienić swojego charakteru i przeznaczenia w długiej perspektywie czasowej. Obszary te, charakteryzujące się najwyższą bioróżnorodnością, są niezbędne dla kształtowania jakości życia mieszkańców Białegostoku, ze względu na zdolność retencjonowania wody, kształtowanie lokalnego klimatu i regenerację powietrza oraz walory krajobrazowe, rekreacyjne i dydaktyczne.

Na obszarach tworzących podstawowy system przyrodniczy miasta należy dążyć do:

1) zakazu zabudowy, z wyjątkiem dopuszczeń określonych w Rozdziale 2 (zawartych w *Studium*);
2) zakazu realizacji urządzeń i instalacji należących do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów związanych z ochroną środowiska), z wyjątkiem przedsięwzięć celu publicznego, w tym służących poprawie stanu środowiska lub obsługi mieszkańców, pod warunkiem zastosowania rozwiązań najkorzystniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska;
3) zakazu dokonywania trwałych zmian stosunków wodnych, szczególnie robót powodujących trwałe obniżenie poziomu wód podziemnych lub ograniczenie zasilania poziomów wodonośnych, cieków i zbiorników wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona środowiska przyrodniczego, zrównoważona gospodarka wodna i cele publiczne;
4) zakazu wydobywania kopalin dla celów gospodarczych;

5) zakazu wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne formy rzeźby terenu i obniżających walory krajobrazowe, z wyjątkiem niezbędnych prac związanych z:
   a) zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciw podtopieniom,
   b) utrzymaniem i budową, odbudową i modernizacją urządzeń wodnych,
   c) budową inwestycji celu publicznego oraz udostępnianiem terenów rekreacyjnowypoczynkowych;
6) zakazu zasypywania, osuszania i niszczenia terenów podmokłych, zabagnionych i naturalnych obniżeń terenowych (z wyłączeniem inwestycji celu publicznego);
7) utrzymania gruntów leśnych, z wyjątkiem realizacji niezbędnych inwestycji celu publicznego oraz funkcji sportowo-rekreacyjnych;
8) ochrony dolin rzecznych, pełniących przede wszystkim funkcje retencyjne, przed zabudową i zainwestowaniem innym niż tereny zieleni;
9) kształtowania ciągłości funkcjonalno-przestrzennej terenów zieleni za pomocą ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych;
10) rekreacyjno-wypoczynkowego udostępniania lasów i terenów dolin rzecznych.

Przewidywane rozwiązania planistyczne nie będą naruszać ustaleń *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku*.

1.2.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Teren objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III (rys. 4) sąsiaduje z:

- od północy: uchwała Nr XV/210/25 Rady Miasta Białystok z dnia 26 maja 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojnowskiej i Plażowej, uchwała Nr XXVII/445/16 Rady Miasta Białystok z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Skorupy w Białymstoku (rejon ulic: Poziomej i Dojnowskiej), uchwała Nr XVIII/175/04 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 26 stycznia 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Przemysłowa w Białymstoku (rejon ul. Stawowej),
- od zachodu: uchwała Nr LI/740/22 Rady Miasta Białystok z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap I, uchwała Nr LXXVI/1054/23 Rady Miasta Białystok z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II C,
- od południa: uchwała Nr LI/801/18 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy w Białymstoku (rejon ulic: ks. S. Suchowolca i J. Kuronia) – etap III wraz ze zmianą zawartą w uchwale Nr LIV/779/22 Rady Miasta Białystok z dnia 23 maja 2022 r., uchwała Nr LXII/696/14 Rady Miasta Białystok z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy w Białymstoku (rejon ulic: ks. S. Suchowolca i J. Kuronia) – etap I,
- od wschodu: uchwała Nr LX/719/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 sierpnia 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Stawów Dojlidzkich z terenami przyległymi w Białymstoku.

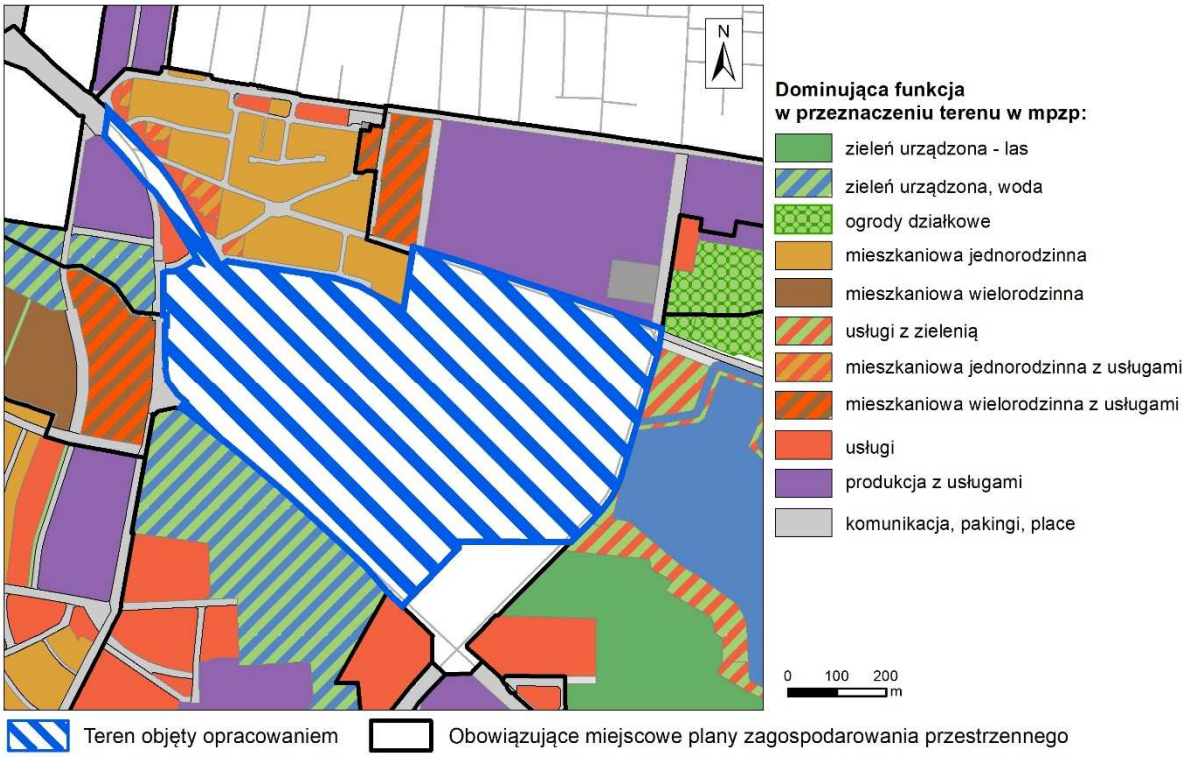

Rysunek 4 Obszar objęty projektem planu miejscowego na tle obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Białymstoku

Obszar objęty projektem planu miejscowego jest traktowany jako teren powiązań ekologicznych w zakresie utrzymania funkcji przyrodniczych i utrzymania dróg migracji gatunków w dolinie rzeki Białej i jej dopływów oraz na terenach leśnych, także poza rejonem objętym opracowaniem – z terenami przeznaczonymi pod tereny zieleni w sąsiadujących planach miejscowych (rys. 4). W sąsiedztwie ulic przeznaczono tereny pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną oraz usługową w nawiązaniu do istniejącego zagospodarowania. Bezpośrednie otoczenie obszaru objętego opracowaniem zostało przeznaczone w obowiązujących planach miejscowych pod: zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługową, produkcyjno-usługową, mieszkaniową wielorodzinną z usługami, zieleń urządzoną z wodami powierzchniowymi śródlądowymi oraz lasem i Stawem Dojlidzkim w zakresie funkcjonowania niezbędnych usług.

Należy zwrócić uwagę na możliwość jednego z rozwiązań planistycznych, które mogą mieć miejsce za północną granicą objętą opracowaniem. Obecnie teren ten został przeznaczony w obowiązującym planie miejscowym pod zabudowę produkcyjno-usługową, natomiast zaczęto procedurę zintegrowanego planu inwestycyjnego części osiedla Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic: Sowlańskiej, Poziomej i Plażowej polegającą na zmianie przeznaczenia terenu o symbolu 4P,U pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Uchwalenie wspomnianego ZPI skutkowałoby zmianą znaczącej części terenu na mniej konfliktowe względem sąsiedztwa - planowanego przeznaczenia w analizowanym projekcie planu miejscowego.

Jest to ostatni obszar doliny Białej na terenie miasta, nieobjęty opracowaniem planistycznym, dla którego jest niezbędne określenie zasad zagospodarowania w dostosowaniu do uwarunkowań środowiskowych. Tereny dolinne funkcjonują jako korytarze ekologiczne podtrzymujące powiązania przyrodnicze w mieście i w jego obszarze funkcjonalnym. W projekcie planu miejscowego zapewniono ochronę terenu doliny rzecznej przed zabudową,

utwardzeniem oraz wprowadzeniem innych funkcji zaburzających funkcje retencyjne, biologiczne i aerosanitarne. Przeznaczenie znaczącego terenu dolinnego, w projekcie planu miejscowego, pod zieleń urządzoną, lasy oraz wodę ukazuje prawidłowo prowadzoną politykę miasta w kierunku zagospodarowania terenów nadrzecznych zgodnie z ich predyspozycją.

Ustalenia omawianego projektu planu miejscowego nie będą kolidowały z planowanym oraz zrealizowanym sąsiedztwem w obowiązujących planach miejscowych.

1.2.4. Dokumentacja ewidencyjna parku – Ogród przy pałacu Hasbachów w Białymstoku (1978 r.)

Większość roślinności ogrodu pałacowego Hasbacha zachowanej do 1978 r. stanowiły stare drzewa. Do najstarszych należały: aleja lipowa (rys. 5a i 5b) we wschodniej części ogrodu, wiązy polne i szypułkowe rozrzucone po terenie założenia, topola czarna nad stawem oraz topole białe. Wiek drzew został określony pomiędzy 150 a 200 lat w dużej liczbie o średnim stanie zdrowotnym i zdrowych. W młodszym wieku zostały zinwentaryzowane kasztanowce oraz klony pospolite oraz wyrosłe z samosiewów olsze i wierzby.

Wykaz występujących do 1978 r. drzew i krzewów: klon jesionolistny (33 szt.), klon pospolity (29 szt.), kasztanowiec biały (13 szt.), olsza czarna (5 szt.), brzoza brodawkowata (1 szt.), grab pospolity (6 szt.), dereń biały (20 szt.), leszczyna pospolita (2 szt.), żylistek szorstki (1 szt.), jesion wyniosły (2 szt.), jabłonie (2 szt.), jaśminowiec wonny (4 szt.), świerk pospolity (14 szt.), topola biała (53 szt.), topola czarna – 1 szt., topola drżąca (13 szt.), dąb szypułkowy (6 szt.), wierzba biała (72 szt.), wierzba iwa (38 szt.), bez czarny (58 szt.), śnieguliczka biała (91 szt.), lipa drobnolistna (75 szt.), żywotnik zachodni (1 szt.), wiąz polny (21 szt.), wiąz polny odm. korkowa (5 szt.), wiąz szypułkowy (66 szt.).

Rysunek 5a i 5b Czterorzędowa aleja lipowa
źródło: Dokumentacja ewidencyjna parku – Ogród przy pałacu Hasbachów w Białymstoku (1978 r.)

W opracowaniu wskazano do uznania za pomnik przyrody aleję lipową ze względu na wyjątkowy jej układ tzn. jej czterorzędowość oraz wiek (ponad 200 lat). Kwalifikowały się do tego również pozostałe drzewa w wieku ponad 200 lat w dobrym stanie zdrowotnym: wiązy i topole białe.

Jednocześnie należy nadmienić, że wiek lip, które były poddane inwentaryzacji drzewostanu w *Uproszczonym Planie Urządzenia Lasu*, określono na ponad 110 lat.

Dawny ogród Hasbachów dzięki położeniu nad stawem i rzeką oraz obecności starych i okazałych drzew stanowił wraz z pałacem bardzo malowniczy obiekt korzystnie wyróżniający się z okolicznej zabudowy przemysłowej i mieszkalnej. Łącznie z położonym obok parkiem krajobrazowym stanowił kompleks zieleni o dużym znaczeniu przyrodniczym dla tych terenów.

Wnioski z opracowania:

- Ze względu na dużą liczbę starych drzew (o charakterze pomnikowym), w tym czterorzędowej alei lipowej, zachowanie się pałacu i fragmentu budynku dla służby w stylu neorenesansowym oraz dwóch piwnic z początku XX w. proponuje się objąć dawny ogród Hasbachów ochroną konserwatorską.
- Proponuje się objąć ochroną ekologiczną zabytkowy staw graniczący z ogrodem oraz teren między ogrodem a rzeką Białą. Jest to spowodowane zarówno względami historycznymi jak i koniecznością pozostawienia niezmienionych stosunków wodnych w okolicy. Zmiana stosunków wodnych spowodowałaby dewastację drzewostanu nie tylko dawnego ogrodu Hasbachów lecz również położonego obok większego parku krajobrazowego.

Ponadto wskazano by czterorzędową aleję lipową (rys. 5a i 5b) oraz teren nad stawem powiązać z okolicznymi lasami oraz wykorzystać do spacerów.

1.2.5. Koncepcja uregulowania przepływu wód w rzece Białej. Ekspertyza hydrotechniczna na odcinku od ul. Plażowej do granic miasta Białegostoku w rejonie oczyszczalni ścieków

W *Ekspertyzie* (2017 r.) wskazano obszary wzdłuż rzeki Białej na terenie miasta Białegostoku zagrożone występowaniem wód powodziowych, a także przyczyny pojawiania się zalewów. Na podstawie jej wyników opracowano koncepcję techniczną ukazującą możliwości i sposoby zabezpieczenia przed powodzią oraz określono zakres niezbędnych inwestycji powodziowych zabezpieczających tereny w dolinie rzeki Białej przed zalewem wodami o określonym prawdopodobieństwa wystąpienia.

Koryto rzeki Białej (na odcinku od ul. Dojlidy Fabryczne do ul. Plażowej) jest uregulowane i prostoliniowe, a jego zagłębienie względem powierzchni tarasu zalewowego wyznaczają ogroblowania powstałe z odkładu urobku po konserwacji (odmulaniu).

Na brzegu prawym (północnym) znajdują się ogrody działkowe. Roślinność synantropijna i ruderalna o niskiej wartości przyrodniczej tworząca zarośla drzewiaste i krzewiaste. Na brzegu lewym teren o wysokich walorach przyrodniczych z wartościową roślinnością – zadrzewieniami łęgów olszowo-jesionowych z boczną doliną dopływu zasilającego stawy w parku przy Pałacu Lubomirskich.

W części zachodniej przy ul. Dojlidy Fabryczne znajduje się staw przepływowy z jazem będący w złym stanie technicznym. Analiza hydrauliczna koryta rzeki w przekrojach obliczeniowych nie wykazała zalewów w prawobrzeżnej części doliny. Możliwość zalewu ograniczają niewielkie groble wzdłuż brzegów rzeki powstałe z odkładu po konserwacji (odmulaniu). Jednakże analiza z wykorzystaniem Numerycznego Modelu Terenu wykazała możliwość wystąpienia zalewów poprzez lokalne zaniżenia w grobli.

Strefę zagrożenia powodziowego (rys. 6) w rejonie nieobwałowanej rzeki Białej określono dla przepływu maksymalnego o prawdopodobieństwie wystąpienia p = 2 %, czyli tzw. wody 50.letniej. Prognozowany zalew występuje z brzegów rzeki Białej po lewej jak i po prawej jej stronie. Obejmuje głównie południową część Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Plażowego” oraz niezabudowane obszary zaroślowe, leśne oraz zarastający zbiornik wodny (dawny Staw młyński) przy ul. Dojlidy Fabryczne. W większości są to tereny niezabudowane.

By ocalić kompleks ogrodów działkowych przed zagrożeniem zalania, w niniejszej *Koncepcji* zaproponowano zabezpieczenie tego terenu poprzez wyrównanie grobli na długości 150 m do rzędnych od 135 do 134 m n.p.m. od ul. Dojlidy Fabryczne do ul. Plażowej. Wspomniano, że prace te można wykonać w ramach bieżącego utrzymania rzeki.

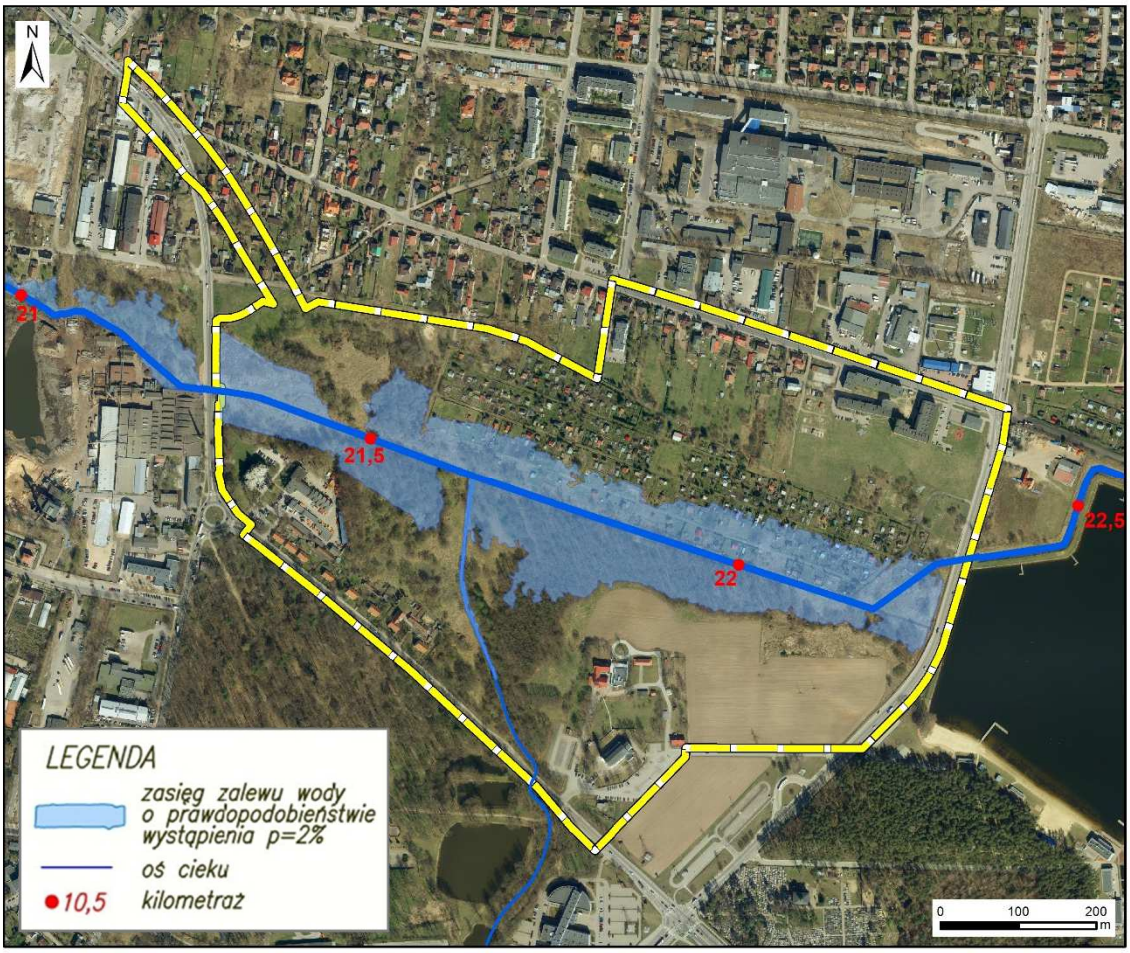

Rysunek 6 Zasięg zalewu wody o prawdopodobieństwie wystąpienia p = 2 % w rejonie od ulicy Dojlidy Fabryczne do ul. Plażowej

źródło: Opracowano na podst. Koncepcji uregulowania przepływu wód w rzece Białej. Ekspertyza hydrotechniczna na odcinku od ul. Plażowej do granic miasta Białegostoku w rejonie oczyszczalni ścieków (2017 r.)

Tereny lewobrzeżnej części doliny Białej w zasięgu zalewu wodą o prawdopodobieństwie wystąpienia p=2% są niezainwestowane (na stan 2017 r.), najbliższe zabudowania w bezpiecznej odległości od rzeki, stąd nie podjęto próby zniwelowania obszaru zagrożenia zalewem (rys. 7).

Analizując powyższe wytyczne z *Koncepcji* istotne jest by w projekcie planu miejscowego nie ingerować po lewobrzeżnej części doliny Białej, nie prowadzić do stepowienia terenu oraz wprowadzenia funkcji zakłócających stosunki gruntowo-wodne. Przyszłe zagospodarowanie terenu określone w analizowanym projekcie planu nie będzie kolidowało z wyznaczoną strefą zagrożenia powodziowego w omawianym dokumencie. Teren będzie utrzymany w dalszej perspektywie pod lasy, zieleń urządzoną oraz wody powierzchniowe śródlądowe.

Rysunek 7 Zasięg zalewu wody o prawdopodobieństwie wystąpienia p = 2 % odcinek rzeki pomiędzy ulicami Dojlidy Fabryczne i Plażową - stan po wykonaniu grobli wzdłuż prawego brzegu rzeki Białej

źródło: Koncepcja uregulowania przepływu wód w rzece Białej. Ekspertyza hydrotechniczna na odcinku od ul. Plażowej do granic miasta Białegostoku w rejonie oczyszczalni ścieków (2017 r.)

1.2.6. Studium hydrograficzne doliny rzeki Białej z wytycznymi do zagospodarowania rekreacyjnowypoczynkowego i elementami małej retencji oraz prace hydrologiczne niezbędne do sporządzenia dokumentacji hydrologicznej

Według tytułowego opracowania (2009 r.): „W chwili obecnej możliwości Białej jako odbiornika wód deszczowych zostały praktycznie wyczerpane, o czym świadczą występujące podtopienia, zwłaszcza w okresie opadów nawalnych".

Istotą polityki wodnej miasta powinno być usuwanie przyczyn problemów, w szczególności nadmiernej koncentracji odpływu po opadach nawalnych ze względu na zwiększającą się powierzchnię terenów nieprzepuszczalnych.

Główną ideą kształtowania krajobrazu doliny rzeki Białej wg opracowania powinno być stworzenie parku linearnego z ciągiem pieszo-rowerowym na całej jej długości: od stawów w Dojlidach poprzez miasto do odcinka ujściowego Białej i doliny Supraśli. Powinien bezpiecznie wyprowadzać użytkowników z centrum miasta do terenów otwartych o charakterze przyrodniczym lub rekreacyjnym.

Poza ogródkami działkowymi występuje w obrębie koryta Białej brak przystosowania doliny do funkcji rekreacyjnej pomimo sąsiedztwa z ważnymi miejskimi terenami rekreacyjnymi: Stawami Dojlidzkimi i parkiem przy Pałacu Lubomirskich.

Odcinek nr 1 w *Studium hydrograficznym*, do którego należy część przebiegu Białej (rys. 8) zawarta w omawianym projekcie planu miejscowego, scharakteryzowano jako o średnich walorach środowiska w strefie korytowej, brzegowej, tarasów i zboczy, a o niskich – w strefie przykorytowej. Ogólnie waloryzację środowiska oceniono na stopień średni.

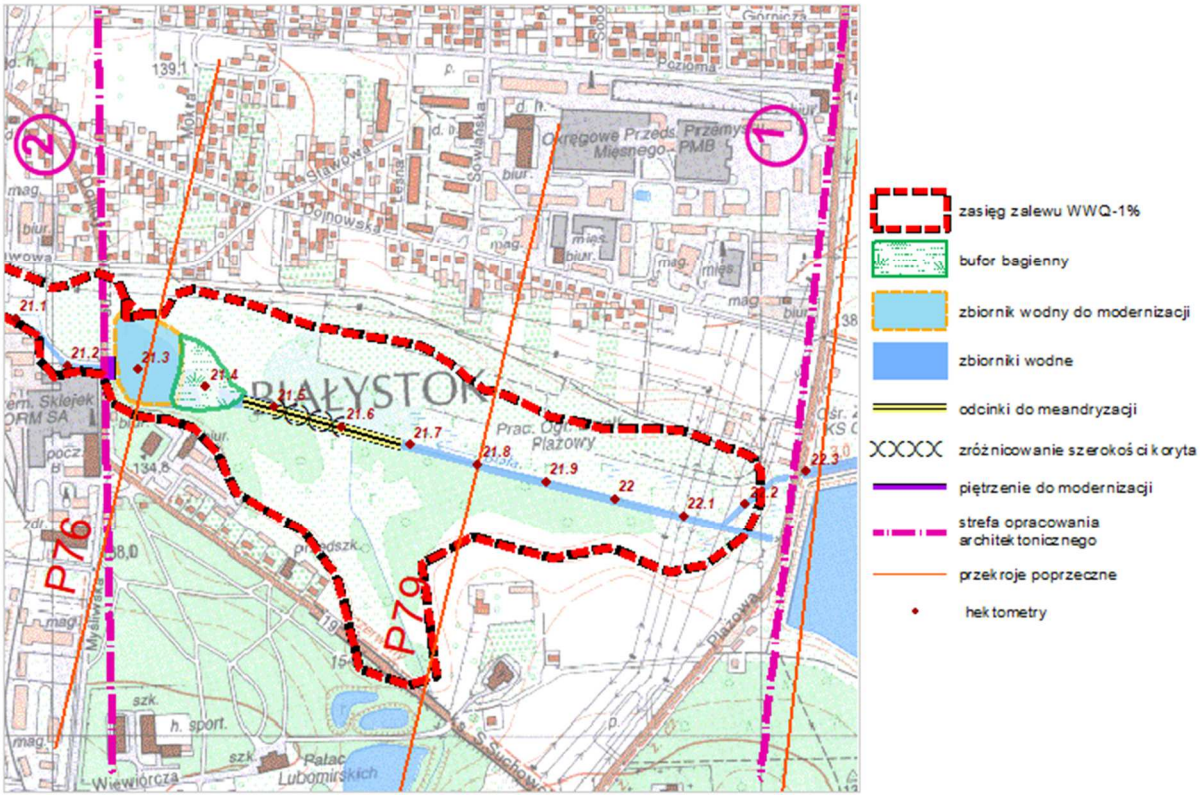

Rysunek 8 Wskazania do zagospodarowania koryta i doliny Białej w obszarze objętym analizą
źródło: Opracowanie własne na podst. Studium hydrograficznego doliny rzeki Białej z wytycznymi do zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego i elementami małej retencji … (2009 r.)

Według *Studium hydrograficznego* proponuje się poniższe rozwiązania względem obszaru doliny Białej, obejmujący górny odcinek (nr 1) rzeki Białej:

1) Do niepożądanych efektów związanych z proponowaną rewaloryzacją przepływowych zbiorników wodnych można zaliczyć zniszczenie roślinności i siedlisk znajdujących się obecnie w czaszach zbiorników, a także gromadzenie się na dnie rumowiska wleczonego i unoszonego przez rzekę w trakcie wezbrań opadowych, powodujące wysokie koszty odmulania zbiorników. Jednak po prawidłowo wykonanych pracach rewaloryzacyjnych szata roślinna w małych zbiornikach wodnych zazwyczaj szybko ulega odbudowie, a obiekty o znacznie wzmocnionych parametrach hydrometrycznych (pojemność i głębokość) stają się bardzo wartościowymi siedliskami i atrakcyjnymi elementami krajobrazu, co powinno zrekompensować poniesione koszty.
   W przypadku rewaloryzacji zbiornika (przy ul. Dojlidy Fabryczne) do potencjalnych zagrożeń można dodatkowo zaliczyć zwiększenie strat wody w wyniku infiltracji w obrębie czaszy zbiornika. Infiltrację można jednak ograniczyć poprzez zastosowanie częściowego lub całkowitego uszczelnienia dna zbiornika. Dobór szczegółowych rozwiązań technicznych należy przeprowadzić po wykonaniu badań hydrogeologicznych.
2) Remeandryzacja koryta rzeki Białej
   Pewnym zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania środowiska rzeki Białej w jej górnym biegu (odcinki 1 i 2) jest możliwość wystąpienia niżówek, mogących prowadzić do stagnacji wody w korycie. Wydłużenie drogi przepływu i zmniejszenie spadków podłużnych dna rzeki związane z proponowaną remeandryzacją przebiegu koryta może zwiększyć częstotliwość występowania stagnacji wody. Stagnująca woda może stać się środowiskiem bujnego rozwoju i zakwitu glonów (zjawisko zdecydowanie niepożądane).

Jako działanie towarzyszące, zapewniające poprawę jakości wody w górnym biegu rzeki zaproponowano budowę filtru-bufora szuwarowego w dolnej części odcinka 1 powyżej zbiornika przeznaczonego do rewaloryzacji. Wyższe rośliny wodne tworzące zbiorowiska szuwarowe (np. trzcina pospolita, pałka szeroko- i wąskolistna) są w stanie pobierać z wody znaczne ilości substancji biogennych, co ogranicza rozwój glonów powodujących zakwity wody.

Dodatkowo roślinność szuwarowa pozostawiona na brzegach rzeki w wyniku proponowanego ograniczania zakresu wykaszania skarp koryta również przyczyni się do ograniczenia zagrożenia zakwitem glonów i minimalizacji skutków jego wystąpienia poprzez: ograniczenia stężenia biogenów w wodzie, zacienienie lustra wody, ograniczenie widoczności lustra wody podczas niskich stanów (niewidoczne skutki zakwitów) i urozmaicenie krajobrazu, a tym samym zwiększenie jego walorów widokowych.

Wykaszanie roślin szuwarowych zimą i usuwanie skoszonej biomasy poza ekosystem będzie chroniło czaszę zbiornika i koryto rzeki przed akumulacją biogenów.

Tabela 1 Charakterystyka rozwiązań proponowanych na odcinku nr 1 (w górnym biegu rzeki Białej)

Proponowane rozwiązanie	Lokalizacja [km biegu rzeki]	Zalety rozwiązania	Wymagane prace budowlane
Park linearny ze ścieżką spacerową i rowerową powiązany komunikacyjnie ze stawami rekreacyjnymi w Dojlidach i parkiem przy Pałacu Lubomirskich	Cały odcinek	Zwiększenie atrakcyjności estetycznej	Budowa ścieżek Nasadzenia roślin Selektywna wycinka drzew i krzewów Mała architektura
Budowa przejść z sygnalizacją świetlną dla pieszych i rowerzystów przez ulice: Plażową i Dojlidy Fabryczne	ulice: Plażowa i Dojlidy Fabryczne	Zwiększenie łączności z odcinkiem 2. i Stawami Dojlidzkimi	Wyznaczenie przejść dla pieszych Instalacja sygnalizacji świetlnej
Wprowadzenie roślin łęgowych na północnym brzegu (drzewa i krzewy na obszarze doliny, na skarpach brzegów tylko rośliny zielne np. wysokie trawy).	Wybrane fragmenty odcinka	Zwiększenie atrakcyjności estetycznej i różnorodności biologicznej	Nasadzenia roślinności
Zakaz wprowadzania gatunków introdukowanych i hodowlanych odmian ozdobnych do strefy korytowej rzeki	Cały odcinek	Ochrona wartości przyrodniczych	Selektywna wycinka drzew i krzewów
Częściowa meandryzacja lub rozdzielenie koryta rzeki na dwa (bifurkacja)	21+35 – 21+70	Zwiększenie różnorodności siedliskowej w strefie korytowej Uzyskanie naturalnego wyglądu rzeki	Roboty ziemne, umacnianie brzegów i skarp
Zmiana sposobu utrzymania skarp koryta rzeki prowadząca do pozostawienia mikrosiedlisk przyrodniczych – zamiast całkowitego wykaszania skarp.	Cały odcinek	Zwiększenie różnorodności biologicznej	brak
Mini placyki wypoczynkowe: 2-3 miejsca z ławkami	Wybrane fragmenty odcinka	Zwiększenie atrakcyjności rekreacyjnej	Niwelacja terenu, ułożenie nawierzchni, montaż ławek
Kładki częściowo udostępniające podmokły las łęgowy		Zwiększenie atrakcyjności rekreacyjnej, edukacja ekologiczna	Wytyczenie ścieżek Budowa drewnianych kładek i pomostów
Częściowa remeandryzacja koryta Białej i jej dopływu	21+20 – 21+40	Zwiększenie atrakcyjności estetycznej i różnorodności biologicznej	Roboty ziemne, umacnianie brzegów i skarp
W części zachodniej odcinka rewaloryzacja zbiornika	Poniżej 21+35	Retencja wód Białej	Odmulenie misy z osadów organicznych Modernizacja zniszczonego piętrzenia rzeki (dawnego jazu) np. przez budowę kaskady umożliwiającej utrzymanie wody w stawie i migrację ryb w górę rzeki Rozebranie zniszczonego ujęcia wody. Powiększenie zbiornika Utworzenie bagiennej strefy buforowej na dopływie do zbiornika w celu poprawy jakości zasilającej zbiornik wody z Białej

źródło: Studium hydrograficzne doliny rzeki Białej z wytycznymi do zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego i elementami małej retencji oraz prace hydrologiczne niezbędne do sporządzenia dokumentacji hydrologicznej

Proponowaną główną funkcją dla odcinka doliny Białej ujętej w projekcie planu miejscowego jest funkcja estetyczna – brzeg prawy oraz przyrodnicza – brzeg lewy, a towarzyszącą – funkcja dydaktyczna oraz tranzytowa, określone w poniższej tabeli.

Ograniczeniem w obecnym funkcjonowaniu przyrodniczym jest niska jakość wody w rzece. Stwierdzone w czasie badań okresowe wzrosty stężenia substancji biogennych (głównie azot) mogą być przyczyną zanieczyszczenia i eutrofizacji zbiornika wodnego. Dlatego też wskazane jest wyposażenie zbiornika w bagienną strefę buforową (w górnej części), której obecność będzie wspomagać utrzymanie odpowiedniej jakości wody w zbiorniku.

W opracowaniu wskazano zwiększenie walorów przyrodniczo-krajobrazowych całej doliny, szczególnie należy skoncentrować się na strefie koryta i brzegowej. Powinny one polegać na zwiększeniu liczby specyficznych mikrosiedlisk korytowych (przez co zostaną stworzone warunki do bytowania bogatszej i bardziej zróżnicowanej fauny bezkręgowej oraz kręgowej) oraz osłonięciu rzeki szpalerem krzewów i drzew, co poprawiłoby termikę oraz stworzyło kolejne specyficzne siedliska, np. podmycia korzeniowe lub opadłe gałęzie.

W celu realizacji wskazanej w *Studium hydrograficznym* polityki wodnej podjęto następujące działania w projekcie planu miejscowego:
- utrzymano drożność przebiegu rzeki Białej i cieku do niej uchodzącego,
- ustalono odtworzenie dawnego stawu młyńskiego,
- dopuszczono zmianę linii brzegowej zbiorników wodnych i cieków (w tym meandryzację i tworzenie rozlewisk),
- na terenach przyrzecznych ustalono niski stopień zainwestowania rekreacyjnego skorelowany z pełnieniem funkcji retencyjnych, biologicznych, aerosanitarnych,
- ograniczono urbanizację doliny Białej,
- przeznaczono znaczącą część terenu pod funkcje zieleni (lasy, zieleń urządzona) – jako obszary infiltrowania wód deszczowych,
- zachowanie do dalszego rozwoju zbiorowisk roślinnych związanych ściśle z siedliskiem podmokłym, wodnym, zalewanym itp.
- ustalono profilowanie terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności itp.

Właściwe zagospodarowanie i utrzymanie rzeki Białej, w szczególności zapewnienie jej przepustowości oraz prośrodowiskowe zagospodarowanie wód deszczowych w miejscach powstawania odpływu na obszarze zlewni, powinny zapewnić eliminację występowania zalewów i podtopień na terenie miasta.

1.2.7. Plan Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030

Celem nadrzędnym *Planu adaptacji miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030* (MPA) jest podniesienie potencjału adaptacyjnego miasta Białystok zapewniającego wdrażanie zrównoważonego rozwoju i osiągnięcie wysokiej jakości życia. Cele strategiczne *Planu adaptacji* powiązane z analizowanym projektem planu to:
- Adaptacja do zagrożeń termicznych,
- Adaptacja do zagrożeń związanych z opadem i powodziami/podtopieniami,
- Uwzględnienie zmian klimatu w planowaniu przestrzennym.

Największymi zagrożeniami klimatycznymi dla Miasta Białystok są wzrostowe trendy zarówno opadów (sumy i ich intensywności powodujące wezbrania i nagłe powodzie lokalne typu flash flood), upałów (w tym temperatur maksymalnych i liczby fal upałów) jak i susz (w szczególności długość okresów bezopadowych). Pomimo tendencji spadkowej nie należy również lekceważyć przymrozków, które mogą powodować istotne skutki wiosną w okresie kwitnienia roślin oraz oblodzenia groźne o każdej porze roku. Zjawiska te mogą stanowić

poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania miasta oraz zdrowia i życia jego mieszkańców.

Jednym ze sposobów przeciwdziałania skutkom zmian klimatu jest odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym terenów zieleni, które regulują klimat lokalny, retencjonują wodę łagodząc zarówno skutki suszy jak i powodzi. Odpowiednia, z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu, struktura przestrzenna to wyższy komfort życia mieszkańców, wzrost poziomu bezpieczeństwa oraz mniejsze straty materialne związane z występowaniem ekstremalnych zjawisk klimatycznych.

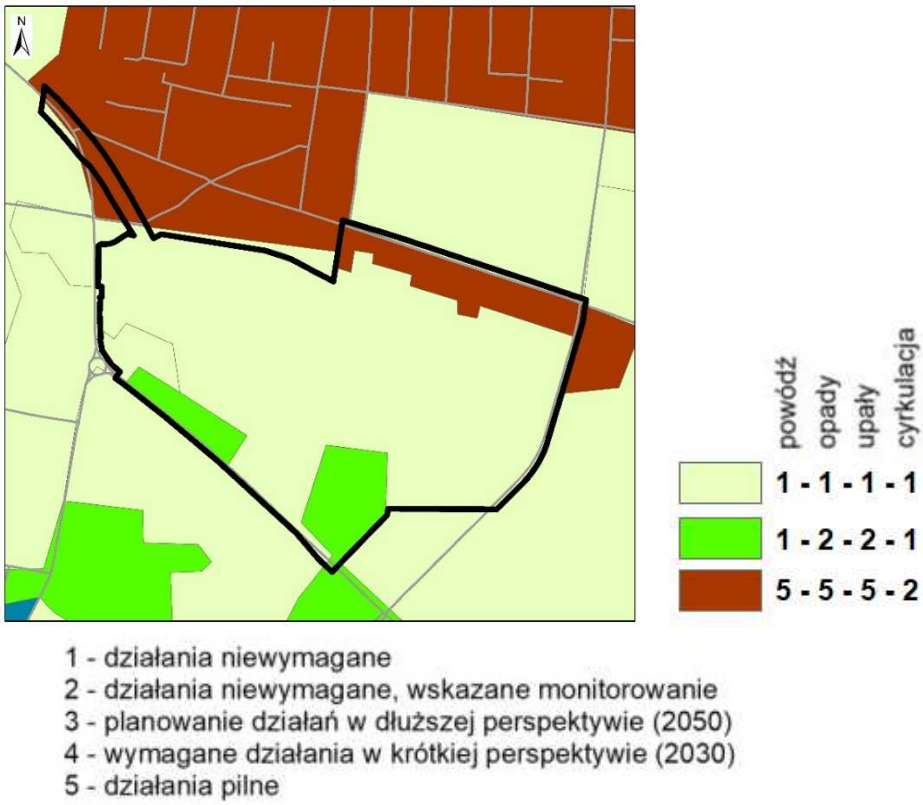

Rysunek 9 Przestrzenny rozkład ryzyka związanego z zagrożeniami klimatycznymi w sektorze Gospodarka przestrzenna

Źródło: Opracowanie na podst. Planu adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030 (2019 r.)

Cel MPA jest zgodny z głównym celem *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* (SPA2020), czyli zapewnieniem zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Wynikiem działań dotyczących polityki przestrzennej uwzględniającej konsekwencje zmian klimatycznych dla miast powinna być m.in. adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, mała retencja miejska oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście, wymiana szczelnych powierzchni gruntu na przepuszczalne.

Przeprowadzona analiza w MPA ukazuje, że na znaczącej części analizowanego obszaru (względem istniejącego sposobu zagospodarowania) nie są wymagane działania w stosunku do zagrożeń klimatycznych w sektorze gospodarki przestrzennej (rys. 9). W obszarze zabudowy o niskiej intensywności w południowej części obszaru objętego opracowaniem przy ul. ks. S. Suchowolca wskazane jest monitorowanie w zakresie opadów i upałów. Istotniejszym zgadnieniem jest teren w północnej części analizowanego terenu, wzdłuż ul. Dojnowskiej, na którym zachodzi pilna konieczność zastosowania działań względem powodzi, opadów

i upałów a wskazane monitorowanie w zakresie – cyrkulacji powietrza. Większość analizowanego terenu w projekcie planu miejscowego nie zmieni znacząco przyszłego zagosodarowania terenu. Na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej należy podejść z większą wrażliwością dotyczącą zachodzących zmian klimatycznych przez zapewnienie m.in. odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, który umożliwia retencję wód opadowych oraz rozwój roślinności.

1.2.8. Aktualizacja programu zagospodarowania wód opadowych i rozbudowy kanalizacji deszczowej w granicach administracyjnych miasta Białegostoku wraz z racjonalnym rozmieszczeniem zbiorników retencyjnych, rowów i odparowników

Celem tytułowego dokumentu (z 2018 r.) jest aktualizacja wytycznych rozwojowych w zakresie zagospodarowania wód deszczowych dla terenu miasta Białegostoku, niezbędnych przede wszystkim do zabezpieczenia przed skutkami intensywnych opadów deszczu, poprzez prawidłowe odprowadzanie nadmiaru wód opadowych do odbiorników oraz planowania prac urbanistycznych i inwestycyjnych.

Plany rozbudowy kanalizacji deszczowej mają na celu zoptymalizowanie działania sieci i zagospodarowanie wód opadowych na terenach obecnie niezabudowanych. Realizacja planowanych założeń ma usprawnić system odprowadzania wód w taki sposób, by zlewnie awaryjne, a co za tym idzie tereny zalewowe spełniały rolę odbiorników nadmiaru wód tylko w sytuacjach kryzysowych. W obszarze objętym projektem planu miejscowego zdiagnozowano teren zalewowy (rys. 10).

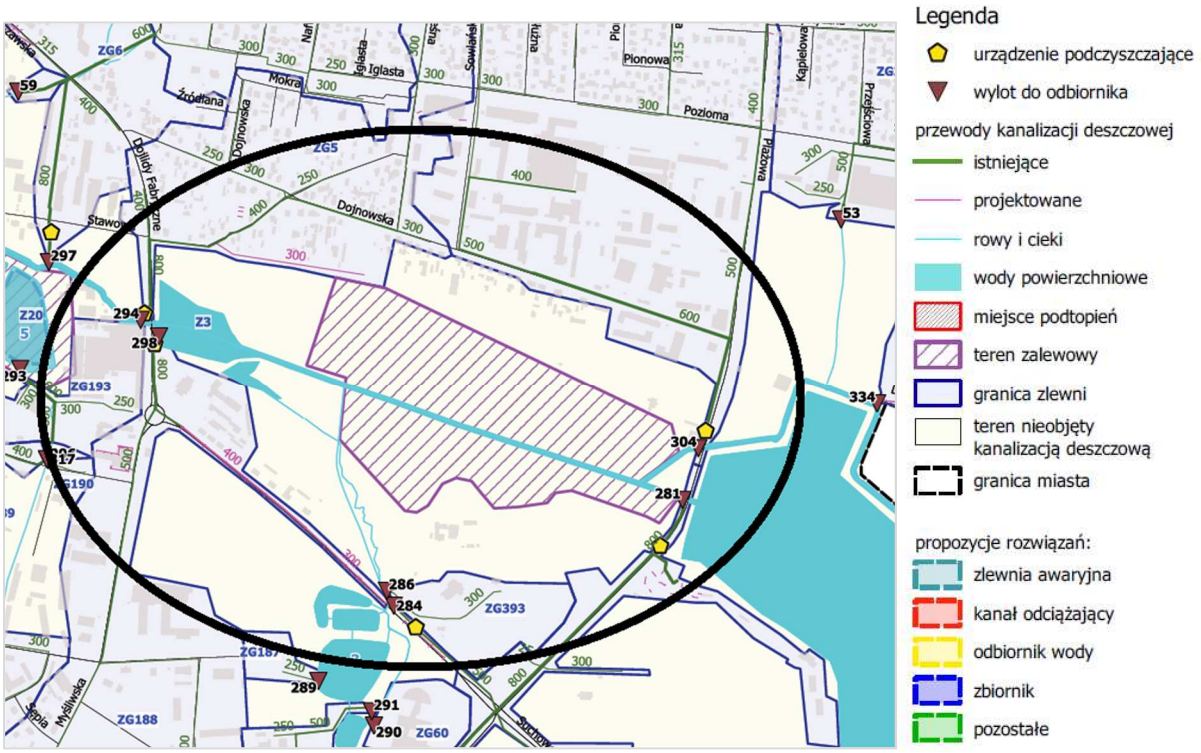

Rysunek 10 Analiza hydrauliczna istniejącego systemu kanalizacji deszczowej miasta Białegostoku. Propozycje zmian w systemie kanalizacji deszczowej

źródło: Aktualizacja programu zagospodarowania wód opadowych i rozbudowy kanalizacji deszczowej w granicach administracyjnych miasta Białegostoku wraz z racjonalnym rozmieszczeniem zbiorników retencyjnych, rowów i odparowników (2018 r.)

W opracowaniu zaproponowano odtworzenie stawu w rejonie rzeki Białej u zbiegu ulic ks. S. Suchowolca – Dojlidy Fabryczne jako zbiornika retencyjnego. Określono jego potencjalną objętość na 1465,43 m^3. Zamierzonym rozwiązaniem wg autorów opracowania powinno być odtworzenie naturalnego zbiornika wodnego, zwiększenie retencji wodnej w górnym biegu rzeki Białej i następnie przejęcie wód pochodzących z peryferii miejskich.

Jednocześnie ważnym zaleceniem z tytułowego opracowania jest zagospodarowanie obszaru miasta przy uwzględnieniu retencji wód opadowych u źródła polegającej na zatrzymaniu jak największej ilości wód opadowych na terenach prywatnych i publicznych. Należy zwiększyć infiltrację wód opadowych do gruntu a zmniejszyć ich spływ powierzchniowy terenami uszczelnionymi do kanałów deszczowych.

Powyższe wytyczne wzięto pod uwagę w trakcie sporządzania projektu planu miejscowego. Zadbano o dalsze funkcjonowanie dawnego stawu młyńskiego wraz z zabezpieczeniem w zlewni Białej ustaleń odnoszących się do zabezpieczenia odpowiednich stosunków wodno-gruntowych.

1.2.9. Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028

Kompleksowy system gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie podlaskim obejmuje przede wszystkim prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła" przez właścicieli nieruchomości, przetwarzanie odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w tym z wykorzystaniem sortowni odpadów selektywnie zebranych, kompostowni do zagospodarowania odpadów zielonych i innych bioodpadów, instalacji komunalnych do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji do przetwarzania, unieszkodliwiania odpadów oraz odzysku surowców, jak również wytwarzania paliwa alternatywnego. Odpady tzw. resztkowe trafiają do instalacja do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w Białymstoku (ZUOK Białystok) - spalarni oraz do instalacji komunalnych do składowania odpadów.

Cele główne w zakresie gospodarki odpadami w województwie podlaskim na lata 2023 – 2028 są następujące:

- Ograniczenie wytwarzania odpadów wraz z podniesieniem świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami
- Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności ilości odpadów przekazywanych do recyklingu oraz zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów
- Wzmocnienie ukierunkowania gospodarowania odpadami na gospodarkę o obiegu zamkniętym
- Wyeliminowanie nieprawidłowo prowadzonego zagospodarowania odpadów, w tym praktyk nielegalnego gromadzenia odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

Zapisy projektu planu miejscowego nie wpływają negatywnie na dążenie do osiągnięcia celów *Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028*.

1.2.10. Program ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej

W 2022 r. uaktualniono obowiązujący *Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka* (POP) z 2013 r. o wskazanie przyczyn powstania przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz określono działania naprawcze zmierzające do poprawy jakości powietrza. Termin realizacji *Programu* w zakresie działań niezbędnych do przywracania poziomu docelowego benzo(a)pirenu ustalono na dzień 30 czerwca 2028 r. Termin realizacji *Programu* w zakresie działań niezbędnych do przywracania poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{10} i $PM_{2,5}$ zakończył się 31 grudnia 2023 r. Najważniejsze działania naprawcze koncentrują się na ograniczeniu emisji ze źródeł komunikacyjnych oraz emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego.

W zakresie planowania przestrzennego wskazuje się uwzględnianie w politykach strategicznych i dokumentach planistycznych sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłów poprzez działania polegające na:

- ustalaniu minimalnego współczynnika zieleni na poziomie 20 % w obrębie zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
- wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miast (place, skwery),
- tworzenie tzw. zielonej infrastruktury,
- tworzenie „zielonych" miejsc wypoczynku dla dzieci i osób starszych,
- zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miasta,
- ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem instalowania ogrzewania niskoemisyjnego w nowo planowanej zabudowie,
- zalecanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym,
- planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający zbytniemu „rozlewaniu się miast".

1.2.11. Program ochrony środowiska dla miasta Białegostoku na lata 2025–2030 z perspektywą na lata 2031-2034

Program ochrony środowiska dla miasta Białegostoku na lata 2025-2030 z perspektywą na lata 2031-2034 jest dokumentem planowania strategicznego, zawierającym cele i kierunki polityki w zakresie ochrony środowiska prowadzonej przez miasto Białystok. Dla obszarów wymagających interwencji wyznaczono cele, kierunki oraz zadania, które służyć mają poprawie stanu środowiska, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Cele *Programu ochrony środowiska dla miasta Białegostoku* powiązane z projektem planu miejscowego

Obszar interwencji	Cel
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza wraz ze wzrostem efektywności energetycznej
Klimat akustyczny	Zapewnienie dobrego klimatu akustycznego na terenie miasta
Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym

Gospodarowanie wodami	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu jednolitych wód powierzchniowych i podziemnych występujących w granicach miasta
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej celem poprawy jakości wód w granicach miasta
Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż
Gleby	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Efektywna gospodarka odpadami komunalnymi
Zasoby przyrodnicze	Zwiększenie powierzchni, modernizacja i ochrona przed degradacją miejskich terenów zieleni Ochrona obiektów i obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych Ochrona różnorodności biologicznej
Zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Minimalizacja skutków zdarzeń o znamionach poważnej awarii lub nadzwyczajnych zagrożeń środowiska

Omawiany projekt planu miejscowego podejmuje, poprzez ustalenia planistyczne, spełnienie wyżej wymienionych celów.

1.2.12. Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego

Celem Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego (POH) z 2024 r. jest zarządzanie i kontrola hałasu w celu ochrony ludzi i środowiska przed negatywnymi skutkami uciążliwych dźwięków.

Na terenie Białegostoku nie ustanowiono obszarów cichych oraz stref przemysłowych w rozumieniu zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Proponowany zasięg obszarów cichych nie występuje w rejonie objętym projektem analizowanego planu miejscowego.

Programem objęto wszystkie źródła hałasu zobrazowane w opracowaniu strategicznej mapy hałasu – drogi o ruchu ponad 1000 poj., linie kolejowe, lotnisko w Krywlanach.

W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy przeciwdziałać powstawaniu konfliktów przestrzennych, wynikających z narażenia na oddziaływanie hałasu terenów, które zalicza się do chronionych przed hałasem w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska, poprzez niedopuszczanie do zagospodarowania takich terenów w obszarach o niekorzystnym klimacie akustycznym.

Stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania tzn. wprowadzania określonego typu zabudowy i zagospodarowania terenu w zależności od występującego lub potencjalnego poziomu hałasu, może zawczasu ograniczyć uciążliwość związaną z ponadnormatywnym hałasem. Należy dążyć do właściwego strefowania akustycznego, którego podstawowe założenia to:

- oddalanie zabudowy wymagającej ochrony akustycznej od źródeł hałasu oraz zmienność parametrów tej zabudowy (intensywności, wysokości itp.),
- ekranowanie źródeł hałasu zabudową niewymagającą ochrony akustycznej,
- wprowadzanie zwartej zieleni izolacyjnej i kształtowanie rzeźby terenu,
- wprowadzanie ekranów akustycznych w pasach drogowych (tylko w ostateczności).

W projekcie planu miejscowego uwzględniono zgodnie z *Programem ochrony środowiska przed hałasem* (dostosowując się zarówno do przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska) wyodrębnienie terenów o różnym przeznaczeniu, a w następstwie wprowadzenie zapisów dotyczących ich klasyfikacji pod względem akustycznym.

Hałas przemysłowy, pomimo zdiagnozowania w opracowaniu *Strategicznej mapie hałasu miasta Białegostoku*, nie jest objęty zakresem niniejszego POH – podano jedynie zalecenia, ze względu na obowiązujące przepisy w tej dziedzinie (art. 115a Prawa ochrony środowiska).

1.2.13. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Celem strategicznym polityki przestrzennej zagospodarowania województwa podlaskiego jest: „Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego”.

Zapewnienie realizacji celu strategicznego wymaga skupienia działań podmiotów publicznych na wybranych elementach zagospodarowania i wyodrębnionych terytoriach poprzez cele cząstkowe, do których należą:

- Cel 1. Zwiększenie konkurencyjności miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków – wojewódzkiego Białegostoku, subregionalnych Łomży i Suwałk oraz powiatowych w zakresie jakości: infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych, potencjału gospodarczego, powiązań funkcjonalnych zewnętrznych i struktur przestrzennych zagospodarowania,
- Cel 2. Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego,
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej,
- Cel 4. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów,
- Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego, naturalne i awariami przemysłowymi oraz zdolności obronnych i ochronnych.

Zasady ogólne polityki przestrzennej województwa podlaskiego mają charakter stały i dotyczą wszelkich form działalności w przestrzeni:

1) Ustrojowa zasada zrównoważonego rozwoju, wynikają z niej następujące zasady planowania publicznego:
   - zasada racjonalności ekonomicznej,
   - zasada preferencji regeneracji,
   - zasada przezorności ekologicznej,
   - zasada kompensacji ekologicznej,
2) Funkcjonowanie zintegrowanego systemu rozwoju zapewniają:
   - zasada hierarchiczności celów,
   - zasada dynamicznego strefowania,
   - zasada partycypacji społecznej,

- zasada harmonijnego wpisania dziedzictwa kulturowego w struktury przestrzenne,
- zasada odchodzenia od monofunkcyjności przeznaczenia terenu,
- zasada poprawy funkcjonowania struktur i układów przestrzennych,
- zasada tworzenia rezerw terenowych.

2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III wykonano na podstawie art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538) oraz art. 46 ust. 1 i art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670).

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie do projektu planu został uzgodniony na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku (znak: WPN.411.1.29.2019.AR z dnia 01.04.2019 r.) oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku (opinia nr 10/NZ/2019 z dnia 20.03.2019 r.).

Zakres terytorialny opracowania obejmuje wschodnią część terenu określonego w uchwale Nr IV/61/18 Rady Miasta Białystok z dnia 17 grudnia 2018 r. (rys. 1) wraz z uwzględnieniem jego sąsiedztwa oraz lokalnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych i ekologicznych.

Stan środowiska omawianego terenu i zagrożenia wynikające z realizacji ustaleń projektu planu przedstawiono w formie graficznej (załącznik nr 1 i załącznik nr 2) oraz opisowej, zawartej w niniejszym opracowaniu.

Szczególną uwagę zwrócono na wyeliminowanie lub ograniczenie potencjalnych zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko (w tym zdrowia ludzi) zaproponowanych ustaleń planistycznych.

Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja i przewidywanie oddziaływania zamierzeń o implikacjach środowiskowych na zdrowie ludzi oraz na środowisko biogeofizyczne, a co za tym idzie zinterpretowanie i skuteczne przekazanie informacji o tych oddziaływaniach. Prognoza zawiera możliwie wyczerpujące opisanie środowiska w jego złożoności oraz przewidywania jego zmian spowodowanych oddziaływaniem ustaleń projektu planu miejscowego. W trakcie prognozowania uwzględnia się wszystkie poziomy powiązań między przyczynami i skutkami (w tym wtórnymi) oraz proponuje działania zaradcze i korekcyjne. Zadaniem prognozy jest ocena całościowa i obiektywna przedmiotowego terenu.

Do oceny interakcji między człowiekiem a środowiskiem, w prognozie oddziaływania na środowisko zastosowano głównie metodę analityczno-porównawczą. Do zbadania stanu środowiska wykorzystano materiały archiwalne uzupełnione i zaktualizowane na podstawie bezpośrednich badań terenowych w lipcu 2025 r.

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

W celu oceny skutków zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym Białegostoku, zarówno z punktu widzenia ich zgodności z ustaleniami zawartymi w projekcie planu, jak i ich potencjalnego wpływu na środowisko przyrodnicze oraz implementacji zaleceń i sugestii zawartych w niniejszej prognozie, niezbędne jest prowadzenie systemu monitorowania planu, czyli sprawdzania postępów z jego realizacji. Monitoring powinien umożliwić korygowanie działań, które nie przynoszą planowanych efektów i rezultatów, reagowanie na zmiany sytuacji w mieście.

Monitoring skutków realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III prowadzony będzie w ramach analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym dokonywanej zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez Prezydenta Miasta. Wyniki analizy Prezydent Miasta przekazuje co najmniej raz w kadencji Radzie Gminy.

Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym zostanie poszerzona o ocenę skutków realizacji ustaleń wszystkich obowiązujących planów miejscowych z dokładnym przeanalizowaniem przyjętego zagospodarowania m.in. na tle morfologicznej doliny rzecznej, Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 218, terenów szczególnego zagrożenia powodzią, istniejących obszarów objętych prawną formą ochrony przyrody i terenów proponowanych do jej ustanowienia, gruntów rolnych i leśnych, terenów zieleni urządzonej, w szczególności ogrodów działkowych oraz ogólnodostępnych parków. Ponadto wykazane zostaną zmiany w infrastrukturze komunikacyjnej i technicznej ważne z punktu widzenia realizacji planów przekładające się na jakość życia mieszkańców oraz poprawę jakości środowiska i adaptacji miasta do zmian klimatu. Do ww. analizy zostaną wykorzystane ortofotomapy Białegostoku, mapy ewidencji gruntów i budynków oraz inne dostępne opracowania z zakresu wspomnianych zagadnień.

4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Ze względu na przyjęte zagospodarowanie terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III oraz mogące powstać zamierzenia inwestycyjne z realizacji jego ustaleń, nie stwierdza się wystąpienia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU

5.1. Istniejący stan środowiska w obszarze objętym projektem planu

budowa geologiczna, geomorfologia oraz powierzchnia terenu

W szerszym układzie przyrodniczym, teren objęty opracowaniem położony jest na Nizinie Północnopodlaskiej i w całości należy do zachodniej części mezoregionu Wysoczyzny Białostockiej. Budulcem pokrywy glebowej są utwory czwartorzędowe zlodowacenia środkowopolskiego.

Rzędne analizowanego terenu opracowania wahają się od 133,75 m n.p.m. w sąsiedztwie koryta rzeki Białej do ok. 141 m n.p.m. w części północnej – w rejonie ul. Dojnowskiej. Teren cechuje się płaską, rozległą doliną rzeczną.

Na podst. map opracowanych przez W. Kwiatkowskiego z zespołem (Geomorfologia i Geologia) w 2004 r. widoczne jest, że obszar wzdłuż rzeki Białej oraz dopływającego cieku znajduje się na równinie akumulacji biogenicznej utworzonej z torfu (rys. 11). Otacza ją taras zalewowy, dno doliny i rozlewisk złożone z piasków humusowych i namułów dolin i zagłębień okresowo przepływowych. Wymienione formy morfologiczne ukształtowały się w równinnym dnie niecki wytopiskowej zbudowanej z piasków, żwirów, mułków i glin wytopiskowych. Mapy ukazujące geologię i geomorfologię miasta opracowane w 2004 r. są uszczegółowione do uwarunkowań lokalnych, dokładniej obrazują budowę morfologiczną niż te udostępnione w *Ekofizjografii Białegostoku* w 2011 r. Opracowanie z 2011 r. ukazuje, że dominującą formą geomorfologiczną na omawianym terenie jest równina torfowa utworzona z torfu. Część skrajna analizowanego terenu (południowo-zachodnia oraz północno-zachodnia) znajduje się na równinie wodnolodowcowej zbudowanej z piasków i żwirów wodnolodowcowych, natomiast skrajna część południowo-wschodnia oraz północno-wschodnia to w przewadze zagłębienie wytopiskowe z piasków, mułków i żwirów wytopiskowych. Niewielką powierzchnię omawianego terenu objętego opracowaniem zajmuje dno doliny rzecznej zbudowanej z piasków humusowych i namułów den dolinnych oraz zagłębień okresowo przepływowych.

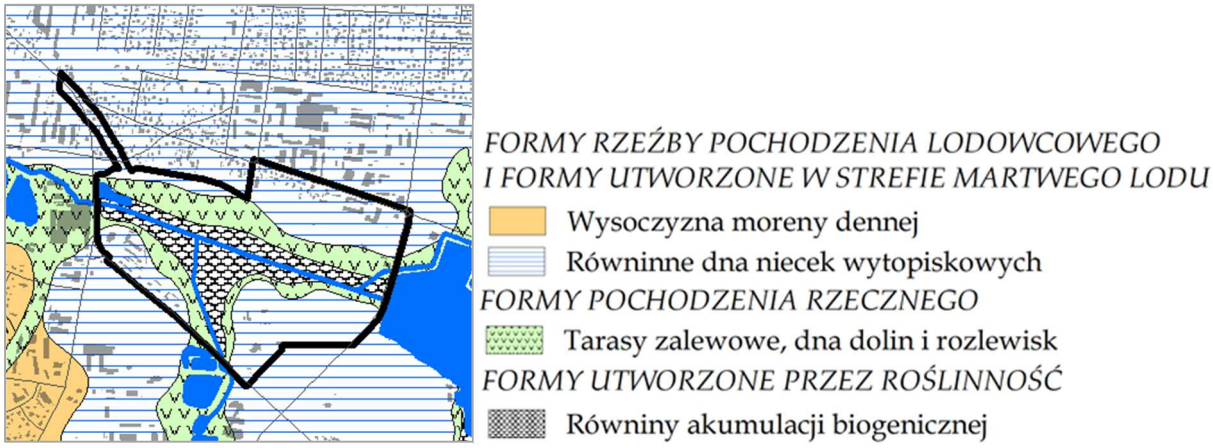

Rysunek 11 Geomorfologia
źródło: Opracowanie na podst. Opracowania ekofizjograficznego dla terenu miasta Białegostoku (2004 r.)

Obszar w rejonie równiny torfowej charakteryzuje się łatwą przepuszczalnością gruntów ze względu na występowanie żwirów i pospółek. Rejon kompleksu ogrodów działkowych oraz

teren w sąsiedztwie ul. Plażowej oraz ul. Dojlidy Fabryczne to teren ze średnią przepuszczalnością (piaski średnio i grubo ziarniste). W sąsiedztwie ul. ks. S. Suchowolca dominują grunty o słabej przepuszczalności (piaski drobne i słabo gliniaste oraz piaski pylaste). W wyniku realizacji układu komunikacyjnego i wprowadzanej zabudowy profile gleb zostały zniekształcone, dokonano także nasypów ziemi i gruzu. Z tego też względu obecnie grunty pod zabudową oraz infrastrukturą komunikacyjną mają zróżnicowaną przepuszczalność.

Gleby od dziesięcioleci wykorzystywane rolniczo w obszarze pomiędzy ul. Plażową a ul. ks. S. Suchowolca są glebami brunatnymi wyługowanymi charakteryzującymi się kompleksem żytnim słabym gleb ornych. Teren Rodzinnego ogrodu działkowego „Plażowego" w którym prowadzone są uprawy ogrodnicze, znajduje się na czarnych ziemiach właściwych oraz na torfach. Mapa glebowo-rolnicza jednocześnie wskazuje na obecność torfu w rozległej dolinie rzecznej, które na głębokości 50 - 100 cm przechodzą w piaski słabo gliniaste. Obszar pomiędzy dawnym stawem młyńskim a ul. Stawową znajdują się gleby murszowo-mineralne i gleby murszowate.

warunki hydrograficzne i hydrogeologiczne

Wzdłuż terenu opracowania przebiega rzeka Biała. Koryto Białej na odcinku od ul. Plażowej do ul. Dojlidy Fabryczne jest średnio zagłębione uregulowane prostoliniowe z niewielkim progiem piętrzącym. Przepływ w rzece jest stosunkowo ograniczony z powodu poboru wody do zasilania Stawów Dojlidzkich i braku dopływów z kanalizacji deszczowej (*Studium hydrograficzne…*, 2009 r.). Brzegi koryta wyznaczają ogroblowania powstałe z odkładu urobku po konserwacji (odmulaniu) (*Koncepcja uregulowania przepływu wód w rzece Białej…*, 2017 r.).

Lewostronny dopływ do rzeki Białej, zlokalizowany w części południowej obszaru objętego projektem planu miejscowego, na potrzeby niniejszego opracowania będzie nazywany Ciekiem spod Dojlid Górnych pomimo przyjętej nazwy w Hydroportalu – Dopływ spod Halickich. Ciek ten wraz z rzeką Białą przedstawione są w Hydoportalu jako cieki naturalne.

Biorąc pod uwagę podział hydrograficzny zlewni topograficznych zauważa się, że omawiany obszar znajduje się w zlewni Białej (głównie w przyrzeczu Białej oraz w niewielkim zasięgu - w zlewni Cieku spod Dojlid Górnych). Spływ wód opadowych w przypowierzchniowych warstwach piaszczystych, na niezagospodarowanych gruntach, odbywa się zgodnie ze spadkiem terenu w kierunku przepływającej rzeki Białej oraz wspomnianego Cieku. Z terenów utwardzonych, komunikacyjnych woda odprowadzana jest podczas opadów w sposób sztuczny, tzn. kierowana do studzienek, kolektorów by nie spowodować zakłóceń z korzystania z danej infrastruktury.

Warunki gruntowo-wodne terenu są ściśle związane z budową geologiczną i hydrograficzną. Głębokość występowania pierwszego poziomu wody od powierzchni terenu kształtuje się głównie na poziomie 1–2 m p.p.t. Wyższy poziom wód gruntowych (0-1 m p.p.t..) występuje w rejonie kompleksu ogrodu działkowego oraz w sąsiedztwie rzeki Białej w jej górnym biegu (od ul. Plażowej do ujścia Cieku spod Dojlid Górnych). Niewielki obszar z wodą gruntową na głębokości 2-4 m p.p.t. występuje w rejonie pola ornego na terenie parafii. Poziom wód gruntowych może ulegać okresowym wahaniom w zależności od pory roku oraz ilości opadów atmosferycznych.

Dolina rzeczna z zasady stanowi obszar nieprzydatny do zabudowy z powodu występowania gruntów mineralno-organicznych i organicznych w obniżeniach terenu, z wysokim poziomem wody gruntowej i możliwością podtopień wodami powierzchniowymi podczas nagłych opadów burzowych. Są to tereny stale lub okresowo podmokłe.

2025 r.

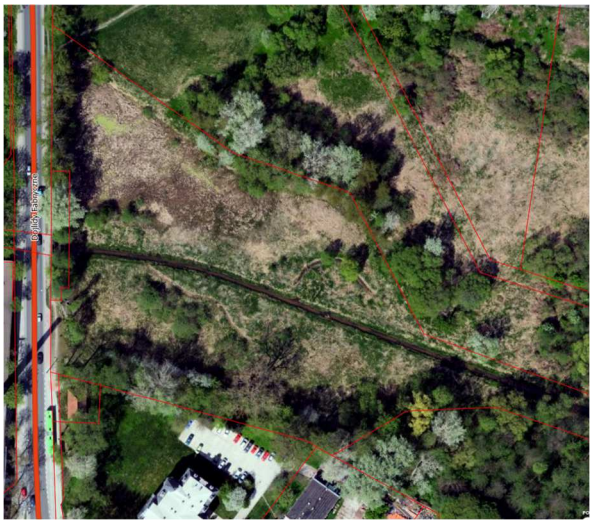

2013 r.

2008 r.

1996 r.

Rysunek 12 Postęp przekształceń w rejonie dawnego Stawu Młyńskiego
źródło: Ortofotomapy wykonane w 1996 r., 2008 r., 2013 r. i 2025 r. zamieszczone w https://gisbialystok.pl

W obszarze objętym projektem planu w rejonie ulicy Dojlidy Fabryczne i Stawowej znajdował się dawniej Staw Młyński. Na podstawie ortofotomapy z 1996 r. można zauważyć, że był to staw przepływowy, a koryto rzeki Białej meandrowało. W następnych latach przebieg Białej uregulowano, ale pozostałości meandrów w przestrzeni były jeszcze widoczne (ukazuje ten proces ortofotomapa z 2008 r.). Pomiędzy latami 2008-2013 można było zauważa się niewielkich rozmiarów lustro wody (po prawej stronie Białej). Obecnie jest to teren silnie zamulony i porośnięty szuwarami, ulegający zarastaniu, zakrzewianiu. Według *Studium hydrograficznego* (2009 r.) analizowany staw jest przepływowy, zamknięty jazem. Jaz jest w złym stanie - niesprawne urządzenia zamykające zastąpione deskami (szandorami). Obok jazu znajduje się nieczynne i zniszczone ujęcie wody dla pobliskiej fabryki sklejki Biaform SA.

Rzekę Białą należy postrzegać przez pryzmat Ramowej Dyrektywy Wodnej, która dla wszystkich wód na obszarze Unii Europejskiej wyznaczyła cele środowiskowe. Biała została zakwalifikowana jako silnie zmieniona część wód (SZCW); oznacza to, że charakter JCWP został znacznie zmieniony na skutek fizycznego oddziaływania człowieka. W praktyce oznacza to konieczność dbania o dobre parametry fizyko-chemiczne wód rzeki Białej oraz poprawę jej

warunków hydromorfologicznych, tj. kształt koryta lub drożność, które upodobniają go do rzeki naturalnej.

Według *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* rzeka Biała jest uważana za potok nizinny piaszczysty (wg typologii JCWP) o kodzie PLRW2000172616899. Celem środowiskowym dla niej jest uzyskanie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. Cele środowiskowe dla części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. W *Planie* tym z 2011 r. zauważono, że jest zagrożone dla rzeki Białej osiągnięcie ww. celów środowiskowych dla JCWP, dlatego też w aktualizacji w 2016 r. ze względu na występującą presję komunalną i niską emisję w zlewni JCWP przedłużono termin osiągnięcia jej dobrego stanu do 2027 r.

Kontrolowany jest stan czystości rzeki Białej w profilu ujściowym w m. Nowe Aleksandrowo (poniżej ujścia ścieków z oczyszczalni komunalnej). Ocena jakości wód rzeki Białej na podstawie badań z lat 2019-2024 (GIOŚ 2025) przedstawia się następująco:

- klasyfikacja potencjału ekologicznego - wody zakwalifikowano do III klasy – potencjał umiarkowany (nastąpiła poprawa w porównaniu do badań z 2018 r., w którym potencjał określono jako V klasę – potencjał poniżej dobrego),
- klasyfikacja stanu chemicznego – wskazała stan poniżej dobrego ze względu na ponadnormatywną wartość: difenyloeterów bromowanych, rtęci i jej związków, benzo(a)pirenu, benzo(g,h,i)perylenu (stan w 2018 r. określono także jako stan poniżej dobrego),
- stan wód będący wypadkową potencjału ekologicznego i stanu chemicznego JCWP wskazała zły stan wód.

Ogólna ocena stanu wód Białej jest od wielu lat zła, na co ma wpływ wielkość oddziaływania aglomeracji i mały przepływ naturalny wód w stosunku do ilości odprowadzanych, dobrze oczyszczonych ścieków. W ocenie jakości uwidacznia się wpływ związków biogennych powodujących eutrofizację wód wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Ciek spod Dojlid Górnych uchodzący od strony południowej do rzeki Białej nie podlega monitoringowi.

Niezagospodarowany obszar doliny rzecznej wraz z ciekami, dawnym stawem młyńskim (obecnie obszar szuwarów), grunty leśne oraz grunty z występującymi gruntami pochodzenia roślinnego (torfy) są traktowane jako tereny retencyjne z odpływem naturalnym. Większą część analizowanego terenu zajmują także tereny charakteryzujące się intercepcją: ROD, teren zieleni ogrodowej przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej od ul. Dojnowskiej oraz obszar zieleni ozdobnej na terenie parafii. Zbiorowisko leśne łęgu jest traktowana jako obszar zdolny do intercepcji, odpływu powierzchniowego i podziemnego w wyniku występowania wielowarstwowej roślinności sprzyjającej zatrzymaniu wody i jej częściowej retencji. Niezagospodarowane tereny pomiędzy zabudowaniami przy ul. Dojnowskiej a ogrodem działkowym oraz tereny uprawy rolnej przy ul. Plażowej to tereny charakteryzujące się dużym udziałem infiltracji.

Zdjęcie 1 Ciek spod Dojlid Górnych od strony ul. ks. S. Suchowolca
Fot. Elżbieta Drożdżal, 18.07.2025 r.

Zdjęcie 2 Ciek uchodzący od Stawu Dojlidzkiego w kierunku rzeki Białej (od strony ul. Plażowej)
Fot. Elżbieta Drożdżal, 18.07.2025 r.

Zdjęcie 3 Rzeka Biała (od strony ul. Plażowej w kierunku ul. Dojlidy Fabryczne)
Fot. Elżbieta Drożdżal, 18.07.2025 r.

Zdjęcie 4 Rzeka Biała (od strony ul. Dojlidy Fabryczne w kierunku ul. Plażowej)
Fot. Elżbieta Drożdżal, 18.07.2025 r.

Analizowany teren znajduje się w obszarze JCWPd o kodzie PLGW200052 o dobrym stanie ilościowym i dobrym stanie chemicznym. W monitoringu diagnostycznym (przeprowadzonym przez PIG-PIB na zlecenie GIOŚ) stanu chemicznego JCWPd w 2022 r. w punkcie pomiarowym zlokalizowanym na terenie miasta Białystok oznaczono klasę końcową jakości wody jako klasę II, czyli wody dobrej jakości (dane Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, marzec 2023 r.). Celem środowiskowym dla ww. JCWPd jest dalsze utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych wg aktualizacji *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* jest niezagrożona.

Omawiany obszar znajduje się w znacznej odległości od Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 218 – Pradolina rzeki Supraśli.

Teren opracowania znajduje się również poza zasięgiem terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (0,2 %, 1 % i 10 %), wskazanych na mapach zagrożenia powodziowego (2015 r., zaktualizowanych w 2020 r.).

roślinność

Według *Studium hydrograficznego* na prawym brzegu (północnym) w otoczeniu rzeki Białej znajdują się ogrody działkowe, roślinność synantropijna i ruderalna o niskiej wartości przyrodniczej tworząca zarośla drzewiaste i krzewiaste. Zaś na lewym (południowym) brzegu występuje teren o wysokich walorach przyrodniczych z wartościową roślinnością - zadrzewieniami łęgów olszowo-jesionowych i boczną dolinką dopływu zasilającego stawy w parku przy Pałacu Lubomirskich.

Na prawym brzegu rzeki Białej znajduje się Rodzinny Ogród Działkowy „Plażowy" o powierzchni ok. 8 ha. Dominują tu uprawy ogrodnicze, krzewy oraz drzewa owocowe i ozdobne. Przy zagospodarowywaniu działek ogrodniczych, w doborze gatunków należy zwrócić uwagę na stosowanie gatunków rodzimych i wykluczyć gatunki obce, a szczególnie inwazyjne ze względu na bardzo bliskie sąsiedztwo z rzeką Białą - drogą migracyjną roślin/nasion. Ogród działkowy to miejsce umożliwiające produkcję dóbr konsumpcyjnych poprzez dostarczanie świeżej i zdrowej lokalnej żywności, w tym roślin leczniczych i przyprawowych. Dodatkowo zasadzone odpowiednie rośliny miododajne sprzyjają bytowaniu owadów zapylających. Analizowany ogród działkowy rozprzestrzenia się swoją działalnością poza zasięg prawny do terenu – w kierunku południowym ku rzece Białej. Powoduje to zakłócenia w migracji zwierząt oraz przemieszczania się ludzi na terenie przyrzecznym w wyniku zastosowania wysokich ogrodzeń/siatek.

Należy mieć na uwadze ograniczone wykonywanie zabiegów przy pomocy środków chemicznych do ochrony roślin na terenie ROD, które mogą mieć negatywne skutki dla ludzi, upraw ogrodniczych i zwierząt. Zaleca się w pierwszej kolejności sięgnięcie po produkty naturalne oraz biologiczne. Stosowanie nawozów oraz środków ochrony na terenie kompleksu ogrodu działkowego może stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska wodnego rzeki Białej (możliwość zanieczyszczenia ze spływem powierzchniowym w gruncie).

Według *Ekofizjografii Białegostoku* z 2011 r. w sąsiedztwie rzeki Białej i ujścia do niej Cieku spod Dojlid Górnych zinwentaryzowano wykształcone zbiorowiska leśne łęgu jesionowo-olszowego *Fraxino-Alnetum* (widoczne na mapie na załączniku nr 1 do prognozy). Są to lasy wilgotne, charakterystyczne dla dolin z wolno płynącymi ciekami wodnymi, występuje na zabagnionych glebach. Drzewostan jest zdominowany przez olszę czarną, inne gatunki drzew (brzoza omszona, świerk, jesion) pojawia się sporadycznie. Podszyt w poszczególnych płatach jest różnie wykształcony. Runo charakteryzuje się dużym pokryciem i bogactwem florystycznym. Od końca marca do połowy maja obficie kwitną geofity, zwłaszcza oba gatunki zawilców, jaskry i typowa dla łęgów śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium*

alternifolium. Do rzadszych należą łuskiewnik różowy *Lathraea squamaria* i kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*. Do najliczniej i najczęściej występujących gatunków należą między innymi wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, kuklik zwisły *Geum rivale*, skrzyp błotny *Equisetum palustre*, pępawa błotna *Crepis paludosa*, podagrycznik pospolity *Aeogopodium podagraria*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*. Warstwa mszysta, słabo wykształcona, zbudowana jest z mchów zajmujących pnie i niewielkie wzniesienia gruntu, są to najczęściej: drabik drzewkowaty *Cilimacium dendroides*, merzyk pokrewny *Mnium affine*, merzyk fałdowany *Mnium undulatum*. Podobnie jak większość zbiorowisk leśnych również łęgi są w większości wypadków zniekształcone, głównie z powodu odwodnień.

Rysunek 13 Roślinność
źródło: Opracowanie ekofizjograficzne dla terenu miasta Białegostoku (Kwiatkowski i in. 2004 r.)

Natomiast w *Opracowaniu ekofizjograficznym* z 2004 r. rejon objęty opracowaniem został potraktowany dokładniej pod względem charakterystyki roślinności (rys. 13). Poza zbiorowiskami łęgu jesionowo-olszowego zaobserwowano zbiorowisko szuwaru pałki wąskolistnej i szerokolistnej wzdłuż rzeki Białej, w obszarze pomiędzy zbiorowiskami łęgu w lewobrzeżnej części doliny a ul. ks. S. Suchowolca – zbiorowisko muraw zalewowych *Agropyro-rumicion crispi*. Płaty łozowiska *Salicetum pentandro-cinereae* oraz zarośli wierzbowych zinwentaryzowano pomiędzy ciekami a ul. Plażową oraz w prawobrzeżnej części

doliny tuż przy ROD „Plażowym" a dawnym Stawem Młyńskim. Nawierzchnie trawiaste zostały określone jako pastwiska świeże ze zw. *Cynosurion*, oraz łąki ziołoroślowe *Filipendulion ulamriae*. W przeciągu ostatnich dwudziestu lat zbiorowiska te nie uległy diametralnej zmianie.

W publikacji D. Wołkowyckiego „Szata roślinna Białegostoku" (tom II serii Bioróżnorodność Białegostoku) wskazano, że nieopodal pałacu Hasbacha zinwentaryzowano płaty zespołu lepiężnika różowego *Phalarido-Petasitetum hybridi*, występujące w rozproszeniu w brzeżnych partiach doliny Białej (szczegółowa lokalizacja nie została przedstawiona w opracowaniu). Według autora teren doliny Białej na odcinku od ul. Plażowej do ul. C. Miłosza został uznany za ostoję silnie dotkniętą spadkiem różnorodności przyrodniczej i procesami degeneracji, ale wciąż utrzymującym część funkcji przyrodniczych. Głównymi walorami wskazanego obszaru miasta są: łęgi wierzbowe, wody płynące, szuwary, ziołorośla welonowe. Teren ten pełni funkcję korytarza ekologicznego.

Obszar objęty projektem planu miejscowego znajduje się w IV strefie wegetacji porostów, w której korę drzew kolonizują porosty skorupiaste, łuseczkowate oraz gatunki o plechach listkowatych; obfitsze i bardziej gatunkowo zróżnicowane występowania porostów listkowatych, a także pojedynczych plech krzaczkowatych dowodzi znacznej poprawy warunków bioekologicznych tej strefy *(Kwiatkowski W. i Gajko K. 2012 za Matwiejuk 2007).* W obrębie zachodniej granicy objętej opracowaniem (przy ul. Dojlidy Fabryczne) zinwentaryzowano w 2011 r. stanowisko porostu - mąklę tarniową. Wspomniany gatunek grzyba nie jest ujęty w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz 1408 z późn. zm.).

Obecnie grunty leśne wg zasobów ewidencyjnych (2026 r.) stanowią ok. 1,9 ha. Są to grunty o IV klasie bonitacyjnej. W projekcie planu miejscowego grunty leśne zostały utrzymane z przeznaczeniem pod las na terenie o symbolu 8ZL o powierzchni około 1,3 ha.

W *UPUL 2023-2032* grunt leśny na działce nr 793/2 (obręb 21 – Dojlidy) opisany jest wydzieleniem 23a w obrębie Dojlidy, z siedliskiem określonym jako las świeży, w którym występuje drzewostan z dominacją lip drobnolistnych w wieku 110 lat oraz miejscami klon i dąb również w wieku 110 lat. Wskazanym zabiegiem gospodarki leśnej są cięcia sanitarne.

Grunt leśny na działce nr 794/9 (obręb 21 – Dojlidy) nie został sklasyfikowany w *UPUL 2023-2032*. Według wcześniejszej edycji *UPUL (2013-2022)* grunt ten określony został w większości jako drzewostan z dominacją olszy w wieku od 45 do 85 lat z niewielkimi obszarami określonymi jako halizna ze wskazaniem do sukcesji naturalnej oraz teren użytkowany rolniczo (w części północnej gruntu leśnego).

Przeznaczono na cele nieleśne grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa o powierzchni 0,2956 ha pod teren zieleni urządzonej o symbolu 5.3ZP oraz pod fragment drogi publicznej o symbolu 1KD-G. Grunt leśny z zabytkową czterorzędową aleją ponad 100. letnich lip przeznaczono pod teren zieleni urządzonej, w którym ustalono wkomponowanie istniejących drzew w projektowane zagospodarowanie zieleni urządzonej oraz stosowanie zieleni w zróżnicowanej formie i kompozycji (np. drzew, krzewów i roślin okrywowych) o wysokim stopniu bioróżnorodności z uwzględnieniem warunków siedliskowych oraz zachowanie istniejących terenów podmokłych z naturalnymi siedliskami roślinności (łąk i szuwarów) w lokalnych obniżeniach terenu, jako elementów przestrzennych oraz obszarów wchodzących w skład miejskiego systemu terenów aktywnych biologicznie. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej (minimum 95 %) oraz wyłączenie wskazanego terenu spod zabudowy pozwoli na udostępnienie i wykorzystanie ww. obszaru w ramach zieleni urządzonej, bez nadmiernej ingerencji w istniejący drzewostan, przy jednoczesnym pełnieniu szeregu funkcji jak ekologiczne, klimatyczne, aerosanitarne, retencyjne, rekreacyjne i edukacyjne.

fauna

W północno-zachodniej części zinwentaryzowano (2011 r.) czerwończyka nieparka *Lycaena dispar* (gatunek motyla objęty ochroną ścisłą). W opracowaniu ekofizjograficznym uwidoczniono jego zasięg występowania, który obejmuje zbiorowiska na zarastającym zbiorniku wodnym oraz na terenach otwartych/łąkowych wzdłuż rzeki Białej (do ujścia cieku spod Dojlid Górnych).

Wzdłuż rzeki Białej zostały odnotowane (2011 r.) gatunki ssaków: bóbr europejski *Castor fiber* (gatunek objęty ochroną częściową), zając szarak *Lepus europaeus* oraz lis *Vulpes vu*lpes. Lis jest ssakiem drapieżnym żyjącym w środowisku leśnym, preferuje łęgi ze względu na mniejszą ich dostępność dla ludzi. Lisy w środowisku typowo miejskim mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz mniejszych zwierząt. Bobry mogą wpływać na hydrologię terenów podmokłych poprzez budowanie na cieku tam powodując spiętrzenie wody oraz zalanie rozległych powierzchni. Mokradła stanowią jedne z najbogatszych biologicznie i najbardziej produktywnych ekosystemów - siedlisko wielu zwierząt. Stepaniuk w *Ocenie rozwiązań ….* (2012 r.) stwierdził, że obecność bobra na tym terenie jest wątpliwa ze względu na brak znalezienia świeżych śladów bytowania tego gatunku, niski poziom wody w rzece oraz silną penetrację ludzi (w tym zaśmiecenie).

Rysunek 14 Zasięg występowania poszczególnych gatunków ptaków
źródło: Opracowanie własne na podst. Oceny rozwiązań planistycznych w kontekście uwarunkowań przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych … (Stepaniuk J., 2012 r.)

Stepaniuk J. w 2012 r. zinwentaryzował w obszarze pomiędzy ul. ks. S. Suchowolca, Dojlidy Fabryczne i projektowaną drogą 1KD-G (rys. 14) kilka gatunków ptaków związanych z większymi skupiskami drzew: dzięcioła dużego *Dendrocopos major*, kosa *Turdus merula*, śpiewaka *Turdus philomelos*, grzywacza *Columba palumbus*, muchołówkę szarą *Musci-capa striata*. W obszarze niezurbanizowanym pomiędzy ul. ks. Suchowolca a kompleksem ogrodów działkowych stwierdził występowanie słowika szarego *Luscinia luscinia*, zaganiacza *Hippolais icterina*, rokitniczki *Acrocephalus schoenobaenus*, remiza *Remiz pendulinus*, kwiczoła *Turdus pilaris, zaś w obszarze ROD „Plażowego”* - gatunki typowe dla tego rodzaju miejsc: kulczyka, pliszkę siwą.

Część analizowanego terenu pomiędzy zabudowaniami przy ul. Dojnowskiej a rzeką Białą zajęta jest przez Rodzinny Ogród Działkowy „Plażowy”. Dominują tu uprawy ogrodnicze, krzewy i drzewa owocowe oraz ozdobne (w tym miododajne), które sprzyjają bytowaniu owadów zapylających.

Pomiędzy gruntem ornym (na terenie parafii) a gruntem leśnym funkcjonuje pasieka uli od około 2021 r. (wg danych na podstawie dostępnych ortofotomap z poszczególnych lat). Pszczoły są zapylaczami, wspierają bioróżnorodność, zwiększają plony roślin uprawnych i dzikich, wpływając na cały łańcuch pokarmowy.

W opracowaniu ekofizjograficznym w 2011 r. nie wykazano na badanym terenie obecności płazów. Mokradła i płytkie wody są zazwyczaj miejscami rozrodu i zimowania wielu z tych zwierząt. Stepaniuk J. zinwentaryzował w 2012 r. w zanikającym stawie oraz w sąsiedztwie ul. Plażowej obecność żaby jeziorkowej *Pelophylax lessone* i kumaka nizinnego *Bombina bombina* (zdj. 5a i 5b), a w rejonie doliny rzecznej pomiędzy projektowaną drogą 1KD-G a ul. Plażową – żabę jeziorkową. Bliższa lokalizacja stanowisk (zobrazowanych na załączniku nr 1 do prognozy) nie jest możliwa ze względu na brak wskazanego położenia zinwentaryzowanych płazów, ale też i ptaków (Stepaniuk J., 2012). Lokalizacja ich nastąpiła jedynie orientacyjnie z uwagi na odniesienie się do uwarunkowań przyrodniczych w niniejszej *Prognozie*.

Płazy to jedna z grup zwierząt, która szybko ubywa. Najważniejszą tego przyczyną jest zanik siedlisk – odwadniające melioracje mokradeł, okresy suszy, zanieczyszczenie wód. Z powodu zaobserwowanych migracji żab pomiędzy Stawem Dojlidzkim a pozostałą częścią mokradeł w Białymstoku (w tym: obszar objęty projektem planu) organizowane są coroczne akcje ratowania płazów Ustawiane są bariery ochronne przy ul. Plażowej, na której to ginie wiele żab i ropuch. Migrujące płazy wpadają do pułapek (wiaderek zakopanych wzdłuż płotków) skąd są regularnie odławiane przez wyznaczony zespół i przenoszone w bezpieczne miejsce. Czynność ta wykonywana jest zazwyczaj kilka razy dziennie zależnie od natężenia ruchu płazów. Akcja rozpoczyna się wczesną wiosną (marzec/kwiecień), gdy wzrasta temperatura i płazy zaczynają się przemieszczać. Ogólnie we wspomnianej akcji odławiane są najczęściej gatunki (bez wskazanej dokładnej lokalizacji): ropucha szara, żaba trawna, żaba moczarowa i grzebiuszka ziemna.

Zdjęcie 5a i 5b Kumak nizinny (z lewej) i żaba jeziorkowa (z prawej). Stanowisko przy ulicy Plażowej
źródło: Ocena rozwiązań planistycznych w kontekście uwarunkowań przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych … (Stepaniuk J., 2012 r.)

Teren pomiędzy korytem rzeki Białej a granicą ROD „Plażowego" jest bardzo zawężony do migracji gatunków w porównaniu do lewobrzeżnej strony rzeki Białej. Prawobrzeżną stroną mogą sprawnie poruszać się jedynie drobne zwierzęta. Rzeka pełni główną drogę migracyjną w ujęciu skali całego miasta, zwłaszcza gatunków wodnych oraz zwierząt potrafiących czasowo przebywać w środowisku wodnym. W projekcie planu miejscowego zapewniono drożność przepływu rzeki oraz obszaru dolinnego cieku.

ochrona przyrody i powiązania przyrodnicze

Obszar systemu przyrodniczego wyznaczony w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* zawiera niezainwestowaną, niezabudowaną dolinę rzeki Białej wraz z jej korytem oraz uchodzącego do niej Cieku spod Dojlid Górnych. Zachowanie systemu przyrodniczego miasta wpływa na ochronę walorów przyrodniczych, zapewniających prawidłowe funkcjonowanie przyrody, a także odpowiednie standardy życia ludzi w mieście. Dolina Białej funkcjonuje jako korytarz ekologiczny w skali miasta. Układ dolin stanowi bazę do migracji zwierząt i roślin. Doliny rzeczne są – poza lasami – najbardziej wartościowym środowiskiem przyrodniczym, stanowiącym podstawę bytu bogatej grupy zbiorowisk roślinnych, chronionych gatunków roślin oraz zwierząt: owadów, ptaków, płazów, gadów i ssaków. Należy zapewnić w przyszłym zagospodarowaniu charakterystyczną roślinność - siedliska podmokłe, zbiorowiska przybrzeżne ze strefą migracyjną dla drobnych zwierząt. Najważniejsza jest ochrona funkcjonalności korytarza i niedopuszczenie do zablokowania ich ciągłości. Korytarz wzdłuż dolin rzecznych cechuje się najszerszym spektrum występowania gatunków, jest miejscem żerowania, rozrodu, schronienia. Korytarze ekologiczne stanowią istotny element struktury przestrzeni przyrodniczej, pozwalający na łączenie w sieć obszarów cennych przyrodniczo, a tym samym umożliwiają funkcjonalne wzmacnianie systemu przyrodniczego.

Przyszłe zagospodarowanie części doliny ujętej w projekcie planu miejscowego poprzez przeznaczenie terenu pod zieleń urządzoną i wody powierzchniowe śródlądowe umożliwia migrację gatunków na takim samym poziomie względem obecnego stanu zagospodarowania terenu. Zasięg korytarza ekologicznego w analizowanym rejonie doliny rzecznej pozostanie niezmienny, zapewnia teren do migracji gatunków. Wskazane jest zwiększenie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w dolinie, szczególnie należy skoncentrować się na strefie koryta i brzegowej. Działania powinny polegać m.in. na zwiększeniu liczby specyficznych mikrosiedlisk korytowych (przez co zostaną stworzone warunki do bytowania bogatszej i bardziej zróżnicowanej fauny bezkręgowej oraz kręgowej).

Lokalizacja Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Plażowego" w rejonie doliny rzecznej przyczyniła się do degradacji fragmentu doliny poprzez ograniczenie jej drożności i zubożenie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych zgodnych z siedliskim. Dodatkowo część działek ogrodniczych znajduje się poza granicą RODu, zajęta została dodatkowa przestrzeń dolinna jeszcze bardziej ograniczając dostęp do rzeki od strony północnej z 18 m do ok. 6 m. Poza likwidacją charakterystycznych siedlisk podmokłych w rejonie doliny, należy mieć na uwadze, że kompleksy ogrodów działkowych jako tereny o dużej powierzchni wyłączonej spod zabudowy pełnią rolę funkcję retencyjną, klimatyczną i biologiczną w systemie przyrodniczym miasta.

Także Stepaniuk J. (2012 r.) oceniając ówczesny projekt planu miejscowego stwierdził, że przeznaczenie części terenu pod zieleń urządzoną „może spowodować zwiększenie atrakcyjności przyrodniczej tego obszaru, pod warunkiem jednak dokonania zmian polegających na zwiększeniu urozmaicenia środowiska, stworzenia warunków dla większej bioróżnorodności (dostosowanie roślinności do warunków stworzonych warunków siedliskowych, stworzenie oczek wodnych i rozlewisk umożliwiających rozwój płazów). Takie działania mogą spowodować stworzenie warunków pozwalających na zasiedlenie tego terenu przez gatunki bardziej wymagające, ale które są w stanie znieść uciążliwości egzystowania w silnie zurbanizowanym terenie pod warunkiem stworzenia warunków im to umożliwiających." Jednocześnie dostrzegł, że rewitalizacja stawu, utrzymanie drożności przepływu wody, może korzystnie odbić się na zanikającej populacji płazów na tym obszarze, wynikającej z zarastania i wysychania naturalnych zagłębień i oczek wodnych. Stworzenie na tym obszarze ścieżek rowerowych spowoduje zwiększenie presji ludzi, ale dla

występujących tam obecnie gatunków może to nie mieć negatywnych konsekwencji lub mogą być one niewielkie. Wskazuje by dążyć do stworzenia środowiska możliwie różnorodnego (zakrzaczenia, oczka wodne, drzewa), które pozwolą na zasiedlanie i funkcjonowanie organizmów o różnorodnych wymaganiach środowiskowych. Projekt planu miejscowego uwzględnił powyższe uwagi.

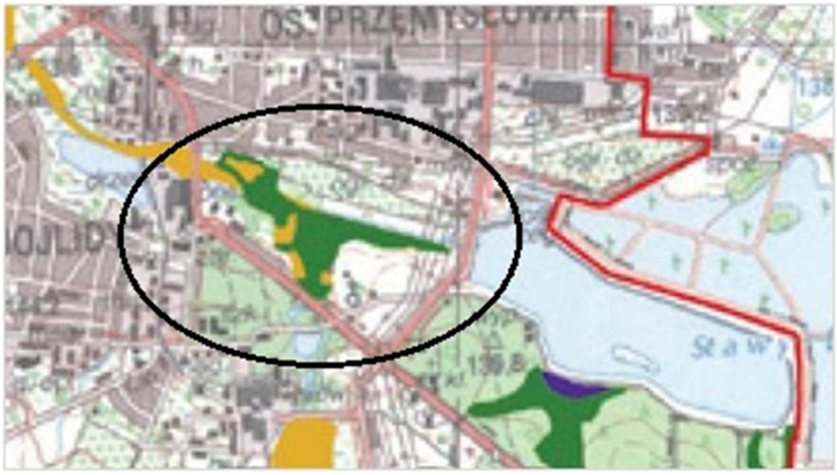

Rysunek 15 Fragment mapy przedstawiającej najważniejsze miejsca występowania mokradeł w Białymstoku

źródło: Bioróżnorodność miasta Białegostoku. Mokradła (Banaszuk P, Wołkowycki D. 2025 r.)

Na powyższej mapie (rys. 15) kolorem jasnobrązowym oznaczono przesychające mokradła fluwiogeniczne, które rozwijają się w dolinach rzek w strefie objętej zalewem powierzchniowym. Zajmowane współcześnie przez szuwary, łąki wilgotne i ziołorośla (tworzące mozaikę z zaroślami wierzb). Kolorem ciemnozielonym oznaczono łęgi.

Łęgi to lasy mokradeł zależnych od wód ruchomych, m.in. tych płynących w strumieniach i rzekach. Bywają zalewane w czasie wezbrań ale na krótko. Jest to zespół leśny należący do lasów wilgotnych.

Poziom wody na mokradłach fluwiogenicznych zmienia się rytmicznie w zależności od pory roku. W dolinach rzecznych występuje po sobie okres wezbrań i opadania wody nazywane pulsowaniem, odgrywa ważną rolę w funkcjonowaniu nadrzecznych mokradeł. Gleby mokradeł są nasycone wodą lub zalane wystarczająco długo w okresie wegetacyjnym by stworzyć odpowiednie środowisko do wegetacji roślin przystosowanych do dużego uwodnienia podłoża. Gleby na omawianym terenie tworzą przede wszystkim torfy wytworzone ze szczątków roślin bagiennych.

Mokradła stanowią jedne z najbogatszych biologicznie i najbardziej produktywnych ekosystemów: siedlisko wielu zwierząt i gatunków roślin. Tereny podmokłe usytuowane wzdłuż cieków (strefy buforowe) filtrują zanieczyszczenia przepływających przez nie wód gruntowych i powierzchniowych, docelowo podczyszczają wody powierzchniowe, a tym samym regulują poziom zanieczyszczeń w zlewni.

<u>jakość powietrza</u>

Klasyfikacja strefy aglomeracja białostocka (kod strefy PL2001), w której znajduje się miasto Białystok, uzyskana w ocenie jakości powietrza za 2023 rok (GIOŚ 2024) w odniesieniu do substancji w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi przedstawia się następująco:

- z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), pyłu zawieszonego PM_{10}, ołowiu (Pb) w pyle zawieszonym PM_{10} - klasa wynikowa A; dla pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$

– klasa wynikowa A1 (brak przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego II fazy) oraz klasa A (brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego I fazy),
- z uwzględnieniem poziomów docelowych określonych dla arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni), benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM_{10} - klasa wynikowa A,
- z uwzględnieniem poziomu docelowego i długoterminowego dla ozonu – odpowiednio klasa A i D2.

Jako przyczynę przekraczania poziomu celu długoterminowego stężenia ozonu, wskazano lokalną emisję prekursorów oraz występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) a także napływ tego zanieczyszczenia i jego prekursorów spoza granic województwa.

Ozon troposferyczny (przyziemny) jest zanieczyszczeniem wtórnym. Powstaje w wyniku reakcji fotochemicznych tlenków azotu (spalanie paliw do celów komunikacyjnych i energetycznych) i lotnych związków organicznych (głównie niespalone paliwo i rozpuszczalniki organiczne) i posiada zdolność przenoszenia się na duże odległości. Ozon jest silnym utleniaczem fotochemicznym, który powoduje poważne problemy zdrowotne, niszczy materiały i uprawy rolne. Narażenie człowieka na niewielkie podwyższone stężenia ozonu może prowadzić do reakcji zapalnych oczu, dróg oddechowych, a także zmniejszenia wydolności płuc. Jest powodem występowania objawów senności, bólu głowy i znużenia oraz powoduje spadek ciśnienia tętniczego krwi. Przy wyższych stężeniach występują objawy złego samopoczucia, nasilają się bóle głowy, rośnie pobudliwość, zmęczenie i wyczerpanie, objawy apatii.

Jakość powietrza w województwie podlaskim, pod względem zanieczyszczeń pyłowych, na przełomie ostatnich 10 lat (2014-2023) uległa zdecydowanej poprawie. Spadkowy trend notowanych stężeń zauważalny jest na każdym stanowisku pomiarowym. W aglomeracji białostockiej zarejestrowano największą poprawę jakości powietrza pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM_{10} na stacji przy ul. Warszawskiej, gdzie różnica wartości średniorocznych stężeń pyłu zawieszonego PM_{10} z roku 2014 i 2023 wyniosła 13 $\mu g/m^3$. W 2023 r. pozostałe stanowiska w województwie podlaskim odnotowały również rekordowo niskie stężenia pyłu zawieszonego PM_{10}. W 2023 r. na wszystkich stanowiskach pomiarowych zarejestrowano wyraźnie niższe w stosunku do lat ubiegłych, stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$. Najbardziej widoczne było to m.in. na stacji pomiarowej w Białymstoku przy ul. Warszawskiej, gdzie różnica średniorocznych stężeń pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$ z 2014 i 2023 r. wyniosła 11 $\mu g/m^3$. Na występowanie coraz niższych stężeń zanieczyszczeń pyłowych mają wpływ: zmieniający się na cieplejszy klimat Polski, poszerzenie świadomości społeczeństwa w zakresie dbania o środowisko oraz programy i inwestycje mające na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

W 2023 r. pomiary pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$ w powietrzu nie wykazały przekroczenia normy średniorocznej (20 $\mu g/m^3$) na obszarze aglomeracji białostockiej.

Głównym źródłem emisji, mającym wpływ na mierzone stężenia pyłu zawieszonego PM_{10}, jest emisja z sektora komunalno-bytowego. Również wyniki pomiarów pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$ wskazują na źródła grzewcze jako główną przyczynę nadmiernego zanieczyszczenia powietrza. W wyniku przeprowadzonych analiz serii pomiarowych, zarówno dla PM_{10} jak i $PM_{2,5}$, stwierdzono, że pomiary w okresie zimowym (październik-marzec) są wyższe od pomiarów w okresie letnim (kwiecień-wrzesień). W okresie letnim wysokie stężenia pyłu zawieszonego, bliskie poziomu dopuszczalnego lub powyżej, wskazują na udział komunikacji.

W 2023 r., w porównaniu do lat ubiegłych, na wszystkich stanowiskach pomiarowych zanotowano zmniejszenie się wartości stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM_{10}. Wyraźny trend spadku stężeń widoczny jest od 2020 r.

w aglomeracji białostockiej. Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM_{10} wystąpiło w latach 2013-2015, 2017-2018 oraz w 2020 r. W ostatnich trzech latach nie zanotowano przekroczeń. Na poprawę jakości powietrza w zakresie tego zanieczyszczenia, podobnie jak w przypadku zanieczyszczenia powietrza pyłami zawieszonymi, miały wpływ działania na rzecz ochrony powietrza takie jak: wymiana indywidualnych źródeł ciepła, zabiegi termomodernizacyjne zwiększające efektywność cieplną ogrzewanych budynków oraz warunki meteorologiczne panujące w 2023 r.: m.in. ciepła zima oraz korzystne warunki przewietrzania.

Nadmierne zapylenie jest szkodliwe dla zdrowia. Pyły stanowią poważny czynnik chorobotwórczy, ponieważ mogą powodować, np. podrażnienie naskórka i śluzówki, zapalenie górnych dróg oddechowych oraz wywoływać choroby alergiczne. Nie istnieje próg stężenia, poniżej którego negatywne skutki zdrowotne wynikające z oddziaływania pyłów na zdrowie ludzi nie występują.

klimat

Klimat Białegostoku jest dość surowy z wyraźnym wpływem kontynentalizmu, Klimat Białegostoku jest dość surowy z wyraźnym wpływem kontynentalizmu, co przejawia się ostrymi zimami oraz gorętszymi i bardziej suchymi latami. Białystok charakteryzuje się klimatem wyraźnie chłodniejszym od innych dzielnic nizinnych. Średnia temperatura powietrza w dziesięcioleciu 2011-2020 wyniosła 8,2 ºC, a w 2024 r. wyniosła 10,2 ºC (GUS 2025). Średnie roczne prędkości wiatru wynoszą około 2,3 m/s. Średnia suma rocznych opadów atmosferycznych na terenie Białegostoku w dziesięcioleciu 2011 - 2020 wyniosła 645 mm, a w 2024 r. – 445 mm (GUS 2025). W przebiegu rocznym opady letnie przeważają nad zimowymi. Należy zauważyć, że poprzedni rok był chłodniejszy (9,3 ºC) oraz bardziej obfitszy w opady – 620 mm.

Cechy charakterystyczne dla klimatu terenów zurbanizowanych to: obniżenie wilgotności powietrza, zmniejszenie prędkości wiatru przy jednoczesnej tendencji do występowania miejsc o zwiększonej porywistości wiatru, zmniejszenie amplitudy temperatur dnia do nocy, utrwalanie się w okresie zimowym podwyższonej temperatury – w stosunku do temperatur na terenach podmiejskich. Analizowany teren posiada już właściwości elementów klimatycznych dla strefy podmiejskiej.

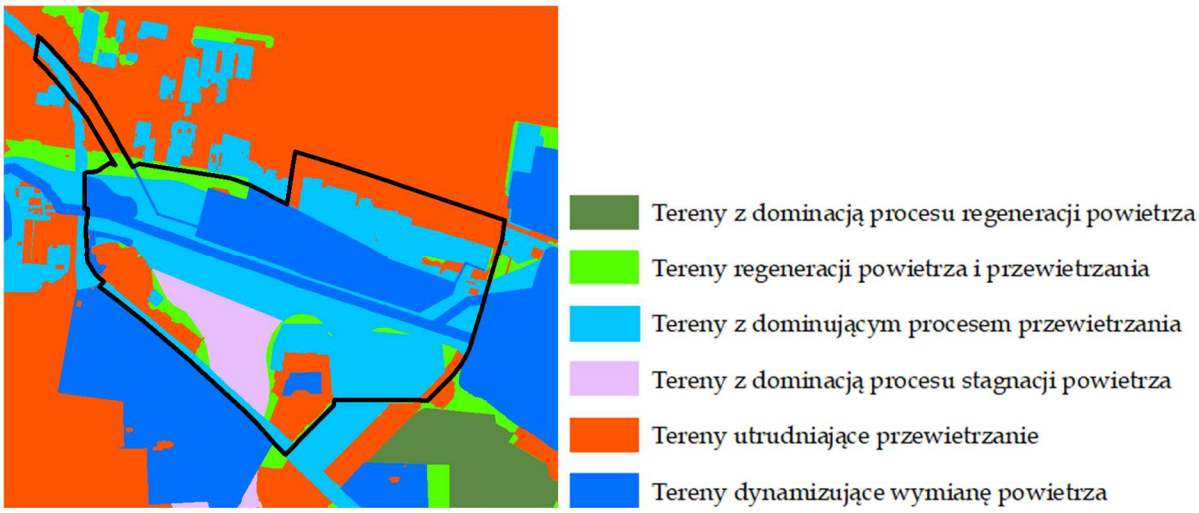

Rysunek 16 Funkcje klimatyczne
źródło: Opracowano na podstawie Ekofizjografii Białegostoku (Kwiatkowski W. i Gajko K., 2012)

Obszar opracowania, wg funkcji klimatycznych (system wymiany powietrza) określonych w *Ekofizjografii Białegostoku* (2011, 2012), scharakteryzowany został głównie jako teren z dominującym procesem przewietrzania oraz dynamizującym wymianę powietrza (rys. 16). Stanowi o tym rzeka Biała wraz z ciekami i zbiornikiem wodnym (obecnie zarastającym), obszar doliny Białej z roślinnością niską i zaroślami, pola uprawne oraz funkcjonujący ogród działkowy. Wykształcone zbiorowiska leśne pomiędzy rzeką Białą a ul. ks. S. Suchowolca traktowany jest jako teren z dominacją procesu stagnacji powietrza ze względu na brak bezpośredniego sąsiedztwa z terenem silnie zurbanizowanym, nie stanowi zatem obszaru kontrastowego termicznie. Jednakże należy mieć na uwadze, że tereny leśne pełnią funkcje retencyjne i aerosanitarne wpływając pozytywnie na mikro- i topoklimat.

Główną przeszkodą dla przepływu powietrza są budynki oraz zgrupowania roślinności wypełniające przestrzeń pomiędzy nimi. Tereny utrudniające przewietrzanie zostały określone jako obszary zabudowy wzdłuż ul. Dojnowskiej, ul. ks. S. Suchowolca oraz teren parafii rzymsko-katolickiej pw. Niepokalanego Serca Maryi.

W skali całego miasta, układ dolin stanowi korytarz wentylacyjny między terenami zabudowanymi. Jest to teren predysponowany do pełnienia funkcji wypoczynkowo-zdrowotnych i rekreacyjnych, wpływa jednocześnie korzystnie na warunki aerosanitarne na obszarach przyległych. Dolina rzeczna funkcjonuje jako kanał przewietrzający (brak zabudowy umożliwia sprawne przemieszczanie się powietrza, zwłaszcza w obrębie zwartej zabudowy). Wiatry, głównie zachodnie, poprawiają stan czystości powietrza (przewietrzają, dotleniają), zapobiegają tworzeniu się zastoisk smogowych i inwersji temperatur powietrza.

klimat akustyczny

Głównym źródłem hałasu na omawianym terenie, wg *Strategicznej mapy hałasu miasta Białystok* (2022 r.), w obecnym stanie zagospodarowania są ulice: Dojlidy Fabryczne, ks. S. Suchowolca i Plażowa (rys. 17). Przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego dotyczą terenów zakwalifikowanych w SMH do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. ks. S. Suchowolca i Dojlidy Fabryczne oraz do terenu szpitali i domów opieki przy skrzyżowaniu ul. Plażowej i Dojnowskiej:

- od ul. ks. S. Suchowolca wykazano przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego w porze dziennej L_{DWN} do 7 dB i nocnej L_N do 3 dB.
- od ul. Dojlidy Fabryczne wykazano przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego w porze dziennej L_{DWN} do 6 dB i nocnej L_N do 2 dB.
- od ul. Plażowej wykazano przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego w porze dziennej L_{DWN} do 2 dB.

W porze nocnej L_N zauważa się spadek uciążliwości hałasu drogowego od wskazanych powyżej emitorów liniowych (rys. 17).

W analizowanym projekcie planu miejscowego budynki mieszkalne (w zasięgu ponaddopuszczalnego hałasu) przy ul. Dojlidy Fabryczne znajdujące się w liniach rozgraniczających nowego układu komunikacyjnego zostaną wyburzone podczas realizacji drogi. Dopuszcza się translokację budynków ujętych w ewidencji zabytków.

W projekcie planu miejscowego obszar przy skrzyżowaniu pomiędzy ul. Dojnowskiej z Plażową przeznaczono pod zabudowę mieszkaniowo-usługową, względem której obowiązuje większa tolerancja na uciążliwości akustyczne (określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku) niż w przypadku zakwalifikowania obecnie terenu w SMH do terenu szpitali i domów opieki. Przy ul. Dojnowskiej 80D funkcjonuje budynek, w którym się mieści Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego Eleos.

Zespół budynków przy ul. ks. S. Suchowolca (w zasięgu ponaddopuszczalnego hałasu) przeznaczono pod funkcje usługowe - zabudowa niewrażliwa pod względem akustycznym. Jednakże ustalenia planistyczne umożliwiają realizację usług wrażliwych, np. oświaty, opieki zdrowotnej wzdłuż ul. ks. S. Suchowolca na terenie o symbolu 11U. Po realizacji drogi o symbolu 1KD-G nastąpi mniejsze obciążenie ruchem komunikacyjnym (w tej części) ulicy ks. S. Suchowolca, względem powyższego należy się spodziewać, że i hałas generowany przez tę ulicę będzie niższy.

Rysunek 17 Imisja hałasu komunikacyjnego L_{DWN} i L_N w obszarze objętym projektem planu
źródło: Opracowanie na podst. Strategicznej mapy hałasu miasta Białystok, 2022 r.

W projekcie planu miejscowego wytyczono nowy przebieg drogi o symbolu 1KD-G łączący ulicę Dojlidy Fabryczne z ul. ks. S. Suchowolca. Na etapie jej realizacji należy mieć na uwadze zabezpieczenie mieszkańców w jej górnym odcinku – obecnie istniejącą zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (poza terenem objętym projektem planu miejscowego). Bazując na określonym przeznaczeniu terenów w sąsiadujących obowiązujących planach miejscowych (rys. 4) zauważa się kierunek jej przekształceń pod zabudowę usługową, produkcyjną, które będą ekranować potencjalne źródło hałasu liniowego dla zabudowy wrażliwej poprzez zabudowę niewymagającą ochrony akustycznej w bezpośrednim sąsiedztwie drogi. Jednocześnie przeznaczenie terenów określone w omawianym projekcie planu miejscowego (zabudowa usługowa przy ulicach o zwiększonym natężeniu ruchu oraz zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa w rejonach o korzystniejszym klimacie akustycznym) predysponuje analizowany obszar do wyeliminowania istniejącego oraz potencjalnego w przyszłości oddziaływania akustycznego.

Objęcie kategorią ochronną terenów zieleni urządzonej, lasu oraz kompleksu ogrodów działkowych wskazuje na pozytywny odbiór ustaleń planistycznych poprzez zabezpieczenie odpowiedniego klimatu akustycznego podczas biernego lub aktywnego wypoczynku, jest to także istotne ze względu na zabezpieczenie przestrzeni życiowej zwierząt.

Najbliższym źródłem hałasu przemysłowego są Zakłady Przemysłu Sklejek Biaform SA, znajdujące się bezpośrednio za zachodnią granicą obszaru objętego opracowaniem. Na analizowanym terenie nie występują przekroczenia dopuszczalnego hałasu przemysłowego w środowisku względem obecnego stanu zagospodarowania w porze dziennej oraz nocnej. Zakłady produkcyjne są zobowiązane na podstawie różnych decyzji i procedur do nieprzekraczania hałasu w środowisku, a szczególnie względem zabudowy wrażliwej na hałas. Planowana likwidacja w przyszłości zakładu Biaform (przekształcenie go w zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej) spowoduje wyeliminowanie uciążliwości akustycznych spowodowanych działalnością zakładu.

Obszar objęty projektem planu nie znajduje się także w zasięgu przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu kolejowego oraz lotniczego (*Strategiczna mapa hałasu miasta Białystok* z 2022 r.).

promieniowanie elektromagnetyczne

Na omawianym terenie obecnie nie występują stacje bazowe telefonii komórkowej. Najbliższe znajdują się za zachodnią granicą analizowanego terenu – na kominie ZPS Biaform przy ul. Dojlidy Fabryczne 24 oraz za północno-wschodnią granicą – na strunobetonowej wieży przy ul. Plażowej (dz. ewid. nr 1242/3) oraz na wieży Cellnex przy ul. Plażowej 56. Istniejąca infrastruktura łączności bezprzewodowej nie stwarza zagrożenia dla ludzi, pola elekromagnetyczne są wypromieniowywane na dużych wysokościach, w przestrzeni niedostępnej dla ludności.

Pod kątem monitoringu pól elektromagnetycznych w środowisku brane są pod uwagę głównie częstotliwości znajdujące się pomiędzy falami radiowymi a mikrofalowymi. W tym szerokim zakresie częstotliwości znajdują się podzakresy powszechnie wykorzystywane w radiokomunikacji.

Z przeprowadzonych badań w 2023 roku wynika, że pomiary wykonane w ramach stałej sieci monitoringowej w Białymstoku (7 stacji pomiarowych) nie wykazały przekroczeń norm dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Średnia arytmetyczna natężenia pola elektromagnetycznego dla województwa podlaskiego z wykonanych badań w ramach stałej sieci monitoringowej oraz monitoringu badawczego z lat 2021-2023 wyniosła 0,57 V/m. Porównanie zestawionych danych z tego krótkiego okresu pozwala stwierdzić, że obserwuje się tendencję nieznacznie wzrostową wartości PEM w odniesieniu do lat ubiegłych, nie mniej

jednak, poziom zagrożenia polem elektromagnetycznym w województwie podlaskim jest nadal znikomy. W większości miejsc, w których stwierdzono wyniki powyżej dolnej czułości sondy pomiarowej w 2021 r., w 2023 roku te wartości nieznacznie wzrosły (GIOŚ 2024).

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WM_E (wskaźnik poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej pola) nie przekracza wartości 1. Z przeprowadzonych badań w 2023 r. na terenie Białegostoku w żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WM_E nie przekroczył wartości 1 (GIOŚ 2024).

Niezależnie od działalności monitoringowej prowadzona jest działalność kontrolna w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi realizowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. W 2023 roku w Białymstoku po przeprowadzonych kontrolach interwencyjnych stwierdzono, iż wartości natężenia pola elektrycznego oraz magnetycznego w miejscach dostępnych dla ludności, gdzie wykonano pomiary, nie przekroczyły poziomów dopuszczalnych określonych w przepisach. Nie stwierdzono naruszeń (GIOŚ 2024).

W części północnej oraz wschodniej opracowania przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV. Jest to potencjalne źródło promieniowania elektromagnetycznego. W projekcie planu miejscowego strefa techniczna (obszar po 20 m obustronnie od osi linii WN) znajduje się na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową oraz zieleń urządzoną (w tym ogrody działkowe). Tereny zieleni urządzonej charakteryzują się czasową obecnością ludzi, co nie stwarza zagrożeń względem ich zdrowia powodowanych przez pola elektromagnetyczne z linii napowietrznych wysokiego napięcia 110 kV. Natomiast na terenach przeznaczonych do zainwestowania w projekcie planu miejscowego uwzględniono wiele przesłanek lokalizacyjnych względem budynków by zabezpieczyć mieszkańców.

<u>zanieczyszczenie światłem</u>

Zanieczyszczenie światłem wpływa negatywnie na faunę i florę – dezorientuje ptaki wędrowne, zakłóca okresy migracji i żerowania wielu gatunków (np. owadów i nietoperzy). Całonocne oświetlenie może zaburzać sen mieszkańców, powodować bezsenność, bóle głowy, stres oraz zaburzać produkcję melatoniny.

Na obecnym etapie cywilizacyjnym nie jesteśmy w stanie całkowicie wyeliminować sztucznego oświetlenia terenów miejskich. Brak oświetlenia elektrycznego w nocy jest niezalecane ze względu na nasz komfort i względy bezpieczeństwa. Zanieczyszczenie światłem może być jednak w bardzo dużym stopniu ograniczone np. przez stosowanie nowoczesnych opraw oświetleniowych kierujących strumień światła wyłącznie w dół (w miejsca, które rzeczywiście wymagają oświetlenia), zmianę światła białego na żółte, posadzenie większej liczby drzew przesłaniających emisję światła w niebo (ograniczając w ten sposób tzw. rozproszenie wtórne w atmosferze, ma ono znaczenie głównie w obszarach pozamiejskich). Kluczowe jest zadbanie by na początku danej inwestycji wdrażać zrównoważone rozwiązania oświetlenia zewnętrznego, które charakteryzują się wysoką efektywnością energetyczną i tylko w minimalnym stopniu warunkują zanieczyszczanie światłem.

Zanieczyszczenie światłem w obszarach miejskich związane jest z oświetleniem ulicznym i infrastrukturalnym, przestrzeni osiedlowych, parkowych, budynków oraz z reklam świetlnych (LED, telebim). Zapisy planistyczne nie ingerują w elementy jak np. źle zaprojektowane oświetlenie, zbyt duża moc opraw, niewłaściwe barwy światła (zbyt zimne/niebieskie) oraz brak redukcji natężenia światła w godzinach nocnych. Są to rozwiązania analizowane na etapie realizacji konkretnego przedsięwzięcia.

Obecnie nie ma w Polsce formalnych wymogów, żeby przeciwdziałać zanieczyszczeniu światłem. Wciąż brakuje prawnych definicji określających dopuszczalne normy emisji czy parametry barwowe. Sprawia to, że kwestia ta jest bardzo trudna do wyegzekwowania w dokumentach planistycznych. W projekcie planu miejscowego podjęto próbę ograniczenia zanieczyszczenia światłem ze względu na funkcjonowanie obszaru cennego pod względem przyrodniczym (bytowanie fauny w zbiorowiskach łąkowych, szuwarowych i leśnych) oraz duży udział przestrzeni publicznych.

dziedzictwo kulturowe i zabytki

Na obszarze objętym projektem planu ustala się strefę pełnej ochrony konserwatorskiej, w której przedmiotem ochrony konserwatorskiej są następujące zabytki i obszary wpisane do rejestru zabytków, oznaczone odpowiednio na rysunku projektu planu:

1) zespół pałacowy Hasbacha przy ul. Dojlidy Fabryczne 23, a w tym:
   a) dawny pałac Hasbacha nr rej. A-134, dec. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 08.12.1981 r.,
   b) park przy dawnym pałacu Hasbacha wraz z czterorzędową aleją lip, nr rej. A-134, dec. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 18.12.1986 r.,
2) zespół zabytkowej zabudowy osady przyfabrycznej Hasbachów przy ul. Ks. S. Suchowolca: 25, 25a, 25b, 25c, 25d, 25e, 25f, 25g, nr rej. A-134, dec. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 26.06.1987 r.,
3) zespół kościoła parafialnego pw. Niepokalanego Serca Maryi przy ul. Ks. S. Suchowolca 27, a w tym:
   a) kościół parafialny pw. Niepokalanego Serca Maryi, nr rej. A-195, dec. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 17.05.1994 r.,
   b) kaplica pw. Św. Tadeusza Judy, nr rej. A-195, dec. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 17.05.1994 r.,
   c) cmentarz przykościelny, nr rej. A-195, dec. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 17.05.1994 r.,
   d) plebania, nr rej. A-195, dec. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 14.12.1981 r.

Obejmuje się ochroną następujące budynki i obiekty ujęte w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1) budynek mieszkalny przy ul. Dojlidy Fabryczne 3,
2) dom przy ul. Dojlidy Fabryczne 15,
3) budynek stacji transformatorowej przy ul. Dojlidy Fabryczne;
4) cmentarz wojenny - mogiła z II wojny światowej przy ul. Dojlidy Fabryczne 23.

Obejmuje się ochroną budynki gospodarcze w osadzie przyfabrycznej (zdj. 8) przy ulicy Ks. S. Suchowolca: 25-25A, 25B-25C, 25D-25E i 25F-25G ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Zdjęcie 6a-6c Zespół kościoła pw. Niepokalanego Serca Maryi i MB Ostrobramskiej: kościół, kaplica pw. Św. Tadeusza Judy, plebania, cmentarz przykościelny, starodrzew
źródło: https://www.google.pl/maps (dane z kwietnia 2022 r.), dostęp: 30.01.2026 r.-zdj. z lewej Studium historyczno-urbanistyczne. Białystok (2011 r.) – zdjęcia z prawej

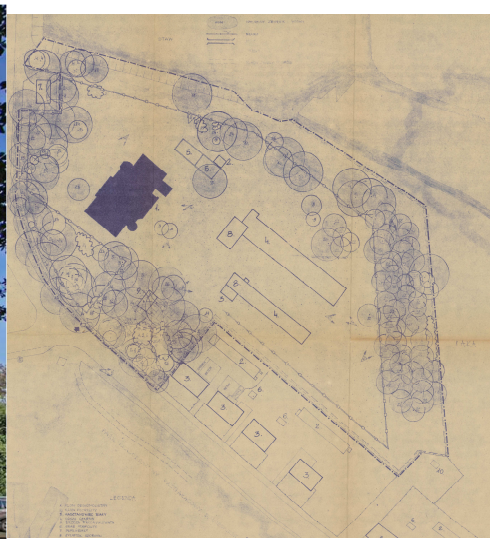

Zdjęcie 7a i 7b Pałac Hasbacha przy ul. Dojlidy Fabryczne 23 i plan ogrodu Hasbachów w Białymstoku
źródło: https://pl.wikipedia.org (dostęp: 23.02.2026 r.) – zdj. z lewej; Dokumentacja ewidencyjna parku – Ogród przy pałacu Hasbachów w Białymstoku – Dojlidach, (WKZ, 1978 r.) – zdj. z prawej

Zdjęcie 8 Fragment widoku na zespół domów z zabudową gospodarczą w osadzie przy fabryce Hasbacha przy ulicy ks. S. Suchowolca
źródło: https://www.google.com/maps (dane z lipca 2024 r.), dostęp: 23.02.2026 r.

Obejmuje się ochroną niezabytkowe obiekty budowlane:
1) część dawnego budynku dla służby przed pałacem Hasbacha przy ul. Dojlidy Fabryczne 23 na dz. nr ewid. 791/3 (obręb 21 - Dojlidy),
2) piwnica zlokalizowana przed pałacem Hasbacha przy ul. Dojlidy Fabryczne 23 na dz. nr ewid. 791/9 (obręb 21 - Dojlidy),
3) krzyż usytuowany w narożniku działki pod adresem ul. Dojnowska 1, w obrębie dz. nr ewid. 923/2 (obręb 21 - Dojlidy),
4) budynek przy ul. Dojnowskiej 68/1.

Na obszarze objętym projektem planu ustala się strefę ochrony krajobrazu, w której przedmiotem ochrony jest historyczna kompozycja przestrzenna zespołu pałacowego Hasbacha oraz zieleń naturalna. W granicach strefy:
- ustala się odtworzenie Stawu Młyńskiego na terenie 9WS,ZP powiązanego kompozycyjnie z otoczeniem,
- ustala się ochronę drzewostanu i struktury szaty roślinnej parku przy dawnym pałacu Hasbacha na terenie oznaczonym symbolem 10.1U,ZP oraz czterorzędowej alei lip na terenie oznaczonym symbolem 5.3ZP,
- ustala się zachowanie widoku na budynki zabytkowe zlokalizowane na terenach oznaczonych symbolami 10.1U,ZP i 11U,
- zakazuje się lokalizacji wież, masztów oraz innych obiektów i urządzeń przesłaniających widok na budynki zabytkowe znajdujące się na terenach 10.1U,ZP i 11U.

Na obszarze objętym projektem planu ustala się strefę ochrony ekspozycji zespołu kościoła parafialnego pw. Niepokalanego Serca Maryi przy ul. Ks. S. Suchowolca 27, w której:
1) ustala się zagospodarowanie terenu uwzględniające zachowanie widoku na kościół oraz jego właściwą ekspozycję,
2) zakazuje się lokalizacji wież, masztów, nasadzeń drzew oraz innych obiektów i urządzeń przesłaniających lub dysharmonizujących widok na kościół.

<u>ryzyko wystąpienia zagrożenia transportem towarów niebezpiecznych</u>

W obszarze objętym projektem planu miejscowego nie ustalono tras przejazdów pojazdów z materiałami niebezpiecznymi. Przewóz towarów niebezpiecznych w transporcie

drogowym jest jednym z najczęstszych sposobów dostawy. A wypadki drogowe środków transportu przewożących materiały niebezpieczne mogą stwarzać poważne źródło zagrożenia.

5.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji projektu planu

W przypadku braku planu na terenie objętym opracowaniem istnieje duże prawdopodobieństwo wprowadzenia zabudowy na tereny cenne przyrodniczo – dolinę rzeki Białej, mokradła, które obecnie pełnią funkcję retencyjną w przypadku możliwego wylewu wód Białej z koryta. Obszar doliny rzeki Białej zostałby znacząco zmniejszony, zdewastowany, utwardzony, bez późniejszej możliwości wykorzystania go do celów rekreacyjnych dla mieszkańców miasta. Poza tym zakłócony zostałby obieg wody w przyrodzie powodując potencjalne zagrożenie podtopieniami i zalewami wodą z rzeki Białej w wyniku braku możliwości przyjęcia korytem wód z kanalizacji deszczowej podczas nagłych intensywnych opadów deszczu. Działania takie prowadziłyby do konfliktów przestrzennych i przyrodniczych. Dolina Białej stanowi lokalny korytarz ekologiczny w skali miasta, niezabezpieczenie jej obszaru przed zabudową m.in. przeznaczając pod teren zieleni urządzonej (błękitno-zieloną infrastrukturę) w projekcie planu spowodowałoby upośledzenie migracji gatunków zwierząt i roślin w całym obszarze układu dolin (wraz z dopływami) spajających miasto Białystok. Ponadto według wiedzy Departamentu Urbanistyki na terenie dolinnym (na gruntach okresowo i stale podmokłych z występowaniem zbiorowisk charakterystycznych dla siedlisk podmokłych) w zasięgu korytarza ekologicznego mogłyby powstać instalacje solarne zaburzające krajobraz, dostęp do terenu zieleni (cel publiczny) oraz zubożenie istniejącego stanu środowiska (roślinności oraz bytującej fauny). Brak uwzględniania uwarunkowań przyrodniczych, stosunków wodno-gruntowych w decyzjach o warunkach zabudowy dotyczących ewentualnej zabudowy na terenach będących pozostałością morfologicznej doliny rzecznej doprowadziłoby do zakłóceń funkcjonalno-przestrzennych i braku utrzymania powiązań ekologicznych.

6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Realizacja postanowień projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego będzie miała oddziaływanie lokalne. Nie przewiduje się, by ustalenia projektu planu miejscowego wpłynęły negatywnie na obszary Natura 2000 (znajdujące się poza Białymstokiem) oraz pozostałe formy ochrony przyrody (powierzchniowe lub pojedyncze) położone w obszarze miasta oraz poza nim.

Ustalenia zawarte w projekcie planu zabezpieczą przed dewastacją korytarz ekologiczny doliny Białej i jej dopływów, który stanowi w skali miasta najważniejszy ciąg ekologiczny za pośrednictwem, którego realizują się związki pomiędzy Puszczą Knyszyńską, Stawami Dojlidzkimi i Doliną Supraśli. Odgałęzienia tego systemu pozwalają na wzajemne powiązania większych kompleksów leśnych i terenów otwartych na terenie miasta i poza nim. Te naturalne połączenia ekologiczne mają ogromne znaczenie dla podtrzymania i odnawiania populacji zwierząt i roślin na terenie miasta. Są to główne ostoje różnorodności biologicznej.

Należy zauważyć, że droga o symbolu 1KD-G w nowym przebiegu podczas realizacji spowoduje tymczasowe przekształcenie środowiska, w tym przemieszania utworów glebowych, czy też likwidację roślinności. Ustala się projektowanie drogi oznaczonej

na rysunku planu symbolem 1KD-G z zastosowaniem rozwiązań technicznych zapewniających powiązania funkcjonalno-przestrzenne i przyrodnicze, drożność korytarza ekologicznego doliny rzeki Białej oraz migrację zwierząt pomiędzy terenami: 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 8ZL i 9WS,ZP, np. w formie estakady. Pod względem planistycznym w projekcie planu miejscowego zawarto wiele ustaleń, które zabezpieczą łączność korytarza ekologicznego i powiązania przyrodnicze.

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PLANU W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Realizacja ustaleń projektu planu nie wpłynie negatywnie na obszary Natura 2000, najbliższe z nich są oddalone od analizowanego terenu ok. 5,2 km w kierunku wschodnim: Puszcza Knyszyńska i Ostoja Knyszyńska (rys. 18) oraz ok. 15,7 km w kier. zachodnim: Bagienna Dolina Narwi. Należy nadmienić, że nie będą pod wpływem negatywnego oddziaływania zrealizowanych inwestycji w projekcie planu powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie Białegostoku (najbliższy: rezerwat przyrody Las Zwierzyniecki w odległości ok. 2 km w kier. zachodnim) oraz drzewa będące pomnikami przyrody (najbliższe: grab zwyczajny *Carpinus betulus* w odległ. ok. 2,3 km w kier. zachodnim).

Na podst. *Studium hydrograficznego doliny rzeki Białej z wytycznymi do zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego i elementami małej retencji (…)* zauważono, że reżim hydrologiczny kształtowany jest przez odprowadzanie wód deszczowych z terenów miejskich za pomocą sieci kanalizacyjnej. Stany i przepływy Białej charakteryzują się dużą zmiennością. Po wystąpieniu opadu reakcja zlewni jest bardzo szybka, zaś w okresach bezopadowych stany i przepływy Białej są bardzo niskie, po wystąpieniu opadów, szczególnie nawalnych wzrastają gwałtownie. Tak duża zmienność stanów i przepływów wody w Białej (a tym samym i mniejszych cieków) oraz szybkie tempo reakcji zlewni na opady wskazują na konieczność:

- podjęcia działań w zlewni prowadzących do zmniejszenia lub/i rozłożenia w czasie dopływów do koryta rzeki, szczególnie w trakcie opadów nawalnych,
- realizacji działań dla ograniczenia skutków występowania przepływów wezbraniowych.

Istotą polityki wodnej miasta jest usuwanie problemu nadmiernej koncentracji odpływu po opadach nawalnych ze względu na zwiększającą się powierzchnię terenów nieprzepuszczalnych. Zalecenia ze *Studium hydrograficznego* zostały przeniesione do ustaleń planistycznych, stąd też dopuszczono zmianę linii brzegowej zbiorników wodnych i cieków (w tym meandryzację i tworzenie rozlewisk), utrzymano drożność przepływu wód na terenach przeznaczonych pod zieleń urządzoną i las, określono duży wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej na terenach zieleni, utrzymano dalsze funkcjonowanie znaczącej powierzchni gruntów leśnych, zabezpieczono siedliska podmokłe (zbiorowiska roślinne związane z podmokłościami, gleby torfowe i mineralno-torfowe), ustalono w niewielkim stopniu zainwestowanie rekreacyjne w obszarze doliny rzecznej. Działania te przyczynią się do ograniczenia spływu powierzchniowego, zwiększenia czasu retencji wód opadowych, zwiększenia potencjału ekologicznego rzeki Białej, utrzymania przepustowości Białej jako odbiornika wód deszczowych.

W nowszym opracowaniu pt. *Koncepcja uregulowania przepływu wód w rzece Białej. Ekspertyza hydrotechniczna na odcinku od ul. Plażowej do granic miasta Białegostoku w rejonie oczyszczalni ścieków* określono strefę zagrożenia powodziowego w rejonie nieobwałowanej rzeki Białej dla przepływu maksymalnego o prawdopodobieństwie wystąpienia p = 2 %, czyli tzw. wody 50. letniej (rys. 6). Prognozowany zalew obejmuje na analizowanym obszarze niezabudowany teren doliny na lewym brzegu, przeznaczony w projekcie planu pod zieleń urządzoną z ustaleniami nakazującymi utrzymanie istniejących siedlisk podmokłych, z zagospodarowaniem rekreacyjnym nie ingerując w osuszanie środowiska oraz w istniejące środowisko przyrodnicze.

Ww. opracowania wskazują jednoznacznie na konieczność odpowiedniego zagospodarowywania wód opadowych u źródła, w szczególności na terenach zurbanizowanych i zabezpieczenie terenu dolinnego w tym rejonie miasta przed potencjalnym zalewem z koryta rzeki Białej Procesy urbanizacyjne prowadzą do zwiększenia obszarów nieprzepuszczalnych, jednak nie musi być to równoznaczne ze zwiększeniem fal wezbraniowych i pogarszaniem jakości wód Białej w przyszłości. Warunkiem jest zwiększenie retencji wód deszczowych na obszarze zlewni przez tworzenie obszarów infiltracyjnych lub okresowych zbiorników dla wód deszczowych. Stosowanie takich rozwiązań technicznych prowadzi nie tylko do bardziej równomiernego dopływu wód do rzeki, ale także do poprawy jej jakości przez zmniejszenie zawartości materiału wleczonego i zawieszonego w wodzie. Odpowiednie zagospodarowanie terenów zieleni wraz z odtworzeniem stawu oraz dalsze funkcjonowanie lasów (szczególnie zbiorowisk łęgu) uwzględnionych w projekcie planu utrzyma zdolność retencyjną tego rejonu i przejmie potencjalne zalewy wodą z rzeki Białej, zabezpieczając okoliczne tereny zurbanizowane. Mokradła mogą pomóc w eliminacji lub zmniejszeniu zagrożenia spowodowanego przez powodzie. Istotne jest by zachować układ terenu wyłączonego spod zabudowy i intensywnego zainwestowania stojących w sprzeczności z funkcjami pełnionymi przez tereny podmokłe na analizowanym terenie oraz w powiązaniu z obszarami podmokłymi w sąsiedztwie.

Należy racjonalnie podchodzić do uszczelniania powierzchni i lokalizacji nowych budynków (zwłaszcza altan działkowych i obiektów z zakresu infrastruktury ogrodowej do wspólnego korzystania przez użytkujących z ogrodu działkowego) w obszarze morfologicznej doliny rzecznej. Ze względu na szczególne warunki gruntowo-wodne istnieje potrzeba ograniczenia niekorzystnej ingerencji na terenach dolinnych. Wysokie stany wód w dolinach rzecznych mogą spowodować lokalne podtopienia w granicach objętych projektem planu. Ważne jest by w maksymalnym stopniu nie utwardzać powierzchni i zachować teren biologicznie czynny. Nieuszczelnianie terenów dolinnych zminimalizuje ryzyko strat wywołanych zalaniem (zwłaszcza terenów sąsiednich).

Niezaprzeczalnie pozytywem jest zabezpieczenie przed zabudową i silną ingerencją w teren przyrzeczny Białej w wyznaczonym w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* obszarze podstawowego systemu przyrodniczego. Cenne jest utrzymanie pozostałości doliny rzecznej w postaci terenów zieleni o charakterze przyrodniczym i rekreacyjno-wypoczynkowym, co stwarza możliwość codziennego kontaktu z przyrodą. Struktury zieleni zapewniają miastu podniesienie standardów jakości życia (łagodzenie uciążliwości klimatu miejskiego i poprawę estetyki miasta). Dodatkowo na takich terenach jest zatrzymywana i retencjonowana woda deszczowa, co przyczynia się do spowolnienia lub redukcji odpływu oraz poprawy bilansu wodnego zlewni. Infiltracja, czyli wsiąkanie wód do gruntu, jest najprostszym sposobem zagospodarowania wód deszczowych w miejscu powstania opadu i zasilania wód gruntowych. Przeznaczenie w projekcie planu terenu doliny wzdłuż koryta rzeki Białej pod tereny zieleni wraz z ciekami i odtworzonym stawem utrzyma dalsze funkcjonowanie wielu gatunków zwierząt i roślin. Zachowanie przyrody w miastach stanowi szczególny przykład

zrównoważonego rozwoju oraz holistycznego podejścia do ochrony siedlisk jako poprawy jakości życia mieszkańców.

Analizując projekt planu miejscowego można zauważyć, że droga o symbolu 1KD-G spowoduje kolejną fragmentację doliny Białej – lokalnego korytarza ekologicznego. Drogi są jedną z najpoważniejszych barier w funkcjonowaniu powiązań przyrodniczych prowadząc do fragmentacji siedlisk i izolacji populacji zwierząt. Mając taką wiedzę w projekcie planu miejscowego działaniem minimalizującym potencjalne negatywne oddziaływania ustalono projektowanie drogi oznaczonej na rysunku planu symbolem 1KD-G z zastosowaniem rozwiązań technicznych zapewniających drożność korytarza ekologicznego doliny rzeki Białej oraz umożliwiających migrację zwierząt w ramach terenów oznaczonych symbolami: 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 8ZL i 9WS,ZP. W poszczególnych zapisach dotyczących wspomnianych terenów ustalono utrzymanie powiązań funkcjonalno-przestrzennych i przyrodniczych z sąsiadującymi terenami zieleni, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia drożności przepływu wód oraz z umożliwieniem migracji zwierząt oraz dopuszczeniem kładek, mostów uwzględniających maksymalny poziom wody oraz z umożliwieniem migracji zwierząt. Stepaniuk J. w *Ocenie rozwiązań ….* ówczesnego projektu planu z 2012 r. stwierdził, że budowa tej drogi będzie miała niekorzystny wpływ na sytuację przyrodniczą tego obszaru, ale budowa przynajmniej jej części w postaci estakady lub budowa przepustów będzie minimalizować negatywny wpływ zwiększonego natężenia ruchu drogowego. Założył, że droga nie powinna mieć wpływu na funkcjonowanie populacji płazów w zbiorniku wodnym, ponieważ (ówcześnie) pomimo dużego ruchu samochodowego w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika występowały płazy, a po rewitalizacji stawu sytuacja się polepszy. Jednakże zauważył, że poprowadzenie drogi z drugiej strony Pałacu Hasbacha będzie wiązało się z koniecznością ingerencji w występujące tam tereny zieleni, zmniejszenie liczby drzew i krzewów, co spowoduje zmniejszenie występujących tam gatunków ptaków związanych z tego rodzaju środowiskiem.

Biorąc pod uwagę lokalizację w dolinie rzecznej kompleksu ogrodu działkowego należy zwrócić szczególną uwagę na wprowadzanie roślin na działkach ogrodniczych w obszarze będącym zarówno korytarzem ekologicznym w skali miasta. Należy przeciwdziałać rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych (IGO), by te nie przedostawały się z ogrodów do środowiska naturalnego. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wydała *Kodeks dobrych praktyk w ogrodnictwie*, który jest przeznaczony m.in. dla działkowiczów chcących pogłębiać swoją świadomość przyrodniczą. IGO negatywnie wpływają na środowisko przyrodnicze, m.in. poprzez wypieranie gatunków rodzimych czy ograniczanie bazy pokarmowej dla zwierząt. Niektóre z gatunków inwazyjnych przynoszą także straty gospodarcze, np. rozprzestrzeniając się jako uciążliwe chwasty, a nawet stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt, powodując alergie lub poparzenia. Poznanie, zaakceptowanie i stosowanie zasad proponowanych w tym poradniku może przyczynić się do ograniczenia lub wręcz zatrzymania procesu rozprzestrzeniania się obcych gatunków roślin.

Ważnym zagadnieniem związanym z umiejscowieniem ogrodów działkowych w zasięgu doliny rzecznej jest potencjalna możliwość lokalizowania zbiorników na nieczystości ciekłe (tzw. szamb) na każdej z działek ogrodniczych. Ich lokalizacja jest konfliktowa pod względem położenia w pobliżu rzeki Białej oraz jednocześnie na terenie z wysokim poziomem wód gruntowych, szczególnie w przypadku nieszczelności szamb i związanych z tym – wycieków do gruntu. Ważne jest by teren kompleksu ogrodów działkowych podlegał podłączaniu do sieci kanalizacyjnej ze względu na ochronę środowiska wodno-gruntowego.

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS JEGO OPRACOWYWANIA

Zgodnie z *Polityką ekologiczną państwa 2030* budowa innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju jest wymogiem nowoczesnej polityki państwa. Zrównoważony rozwój oznacza stabilny wzrost gospodarczy powiązany z racjonalną gospodarką zasobami środowiskowymi i respektowaniem praw człowieka.

Szczególne znaczenie w osiągnięciu celów polityki ekologicznej przypisane jest jednostkom samorządu terytorialnego. W ich gestii znajduje się racjonalne planowanie zagospodarowania przestrzennego, które pomaga chronić ludność przed zanieczyszczeniami powietrza i hałasem, suszami i powodziami oraz stratami przez nie powodowanymi, jak również przyrodę przed nadmierną presją. Prawidłowe kształtowanie oraz ochrona krajobrazu mogą odegrać kluczową rolę w utrzymaniu łączności ekologicznej w środowisku. Planowanie przestrzenne uwzględniające ważne elementy krajobrazu oraz środowiska przyrodniczego jest w stanie zagwarantować utrzymanie oraz odbudowywanie łączności ekologicznej w środowisku.

Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska należy zaliczyć m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Ustalenia planistyczne omawianego dokumentu zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju uwzględniają:

- wymagania ochrony środowiska oraz wyniki monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód, hałasu i pól elektromagnetycznych,
- równowagę terenów przeznaczonych pod zabudowę z zachowaniem minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wkomponowanie w przyszłe zagospodarowanie terenu wartościowych dojrzałych drzew (głównie gatunków rodzimych), propozycję wprowadzenia szpalerów drzew oraz utrzymania istniejących,
- przeznaczenie znaczącej części terenu pod zieleń urządzoną oraz lasy uwzględniając istniejące walory środowiska,
- wytworzenie połączeń systemu przyrodniczego określonego w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* w obszarze objętym projektem planu oraz poza nim,
- zachowanie krajobrazu dolinnego oraz związanego z dziedzictwem historycznym,
- odtworzenie dawnego stawu,
- zapewnienie retencji wód u źródła,
- podjęcie działań pod względem planistycznych zmniejszenia negatywnych oddziaływań związanych z nowym przebiegiem drogi przez dolinę Białej.

Istotą prowadzenia *Krajowej Polityki Miejskiej 2030* (*KPM 2030*) jest stawianie czoła wyzwaniom rozwojowym oraz budowanie warunków do wzmacniania zdolności miast i miejskich obszarów funkcjonalnych do zrównoważonego rozwoju, polepszania jakości życia mieszkańców i budowania odporności na obserwowane zmiany klimatu. Dokument ten wyznacza sześć celów. Wśród nich jest m.in.:

- Miasto kompaktowe – oznacza dążenie do rozwoju obszarów miejskich (w zwartości strukturalnej) w sposób zrównoważony i odpowiedzialny oraz do racjonalnego wykorzystania przestrzeni.

- Miasto zielone – oznacza przeciwstawianie się pogłębianiu kryzysu klimatycznego, przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz odbudowywanie ekosystemów na obszarach miejskich (zwiększanie terenów zieleni oraz ciągłość ekosystemów przenikających się z obszarami zurbanizowanymi).

W realizacji wizji i celów *KPM 2030*, obowiązują zasady, gdzie jednym z priorytetów jest dbałość o zazielenianie obszarów miejskich, co ma bardzo korzystny wpływ na jakość życia mieszkańców. Każda inwestycja czy pakiet przedsięwzięć na danym obszarze miejskim powinien być analizowany pod kątem ochrony środowiska przyrodniczego i zwiększania powierzchni biologicznie czynnej z zielenią dającą cień oraz zielenią wysoką, która pozytywnie wpływa na odczuwanie skrajnie wysokich temperatur przez mieszkańców miast. Ponadto powinny być uwzględniane zielone dachy czy fasady oraz różne formy retencjonowania wody. W projekcie planu wskazuje się do zachowania minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej wraz z wyodrębnieniem terenów przeznaczonych pod zieleń urządzoną i lasy oraz ochronę pojedynczych, wartościowych drzew oraz szpalerów drzew.

Wśród kluczowych wyzwań obszarów miejskich w *KPM 2030* jest m.in.:

- Niwelowanie negatywnych skutków zmian klimatu w miastach– wprowadzenie standardu ochrony i kształtowania zieleni w procesach inwestycyjnych, upodmiotowienie prawne „błękitno-zielonej" infrastruktury, gospodarowanie zasobami wodnymi w układzie zlewniowym (w tym m.in. tworzenie systemów rozproszonej retencji, projektowanie pasów przydrożnych z wykorzystaniem zielonej retencji, kształtowanie zieleni w formie wklęsłej), mechanizmy finansowe, legislacyjne i organizacyjne na rzecz zwiększenia naturalnej retencji, przeciwdziałanie powodziom miejskim oraz suszom i ich skutkom poprzez zmiany legislacyjne (w tym m.in. wyeliminowanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, prowadzenie polityki informacyjnej z zakresu retencji wodnej oraz zachowania powierzchni przepuszczalnych i biologicznie czynnych), wprowadzenie planu zarządzania błękitno - zieloną infrastrukturą miasta jako realizacji rekomendacji opracowania „planu zazieleniania", zawartej w unijnej *Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030* (w tym m.in. plan zarządzania drzewostanem miejskim).
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach – zmiany legislacyjne zwiększające możliwość rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury na terenach intensywnie zagospodarowanych (ochrona terenów zieleni przed nadmierną zabudową powierzchniami szczelnymi oraz ochrona terenów „dzikiej" zieleni, które pełnią istotną rolę w kontekście adaptacji zmian klimatu, np. pełniąc funkcje retencyjne), ujednolicenie planowania z zakresu ochrony powietrza w miastach, niwelowanie głównych źródeł niskiej emisji w transporcie oraz ograniczenie hałasu (ograniczenie ruchu samochodowego).

Dla wspierania zrównoważonego rozwoju miast kluczowe znaczenie będzie mieć dalsze wdrażanie polityki w zakresie zrównoważonego planowania i projektowania przestrzeni miejskiej, w tym zapobieganie rozlewaniu się miast. Inteligentne mechanizmy planowania i zarządzania mogą wpływać na zachowania dotyczące mobilności, popychając je w kierunku bardziej zrównoważonych form transportu i zmniejszenia zapotrzebowania na transport. Mogą one również zwiększyć efektywność energetyczną budynków, zmniejszając presję na środowisko i jednocześnie poprawiając jakość życia człowieka. Dobrze zaplanowane obszary miejskie, zapewniające łatwy dostęp do terenów zieleni oraz umożliwiające tworzenie zielonej i błękitnej infrastruktury miejskiej, mogą dawać korzyści dla zdrowia i jakości życia człowieka, także łagodzić odczuwalne przez mieszkańców miast skutki zmian klimatu.

Podczas opracowywania projektu planu wzięto pod uwagę programy i plany o zasięgu miejskim, wojewódzkim i krajowym (uwzględniające wytyczne międzynarodowe i wspólnoty Unii Europejskiej) odnoszące się do jego zakresu oraz dane wynikające z monitoringu środowiskowego.

Ustalenia zawarte w projekcie planu miejscowego nie naruszają zasad ochrony powietrza określonych w *Polityce Ekologicznej Państwa 2030* związanych z zagadnieniami dotyczącymi eliminacji tzw. niskiej emisji oraz odpowiedniego planowania przestrzennego i ochrony korytarzy i klinów napowietrzających.

Celem *Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku* jest zdefiniowanie wspólnego podejścia do unikania, zapobiegania lub zmniejszania szkodliwych skutków narażenia na działanie hałasu, w tym jego dokuczliwości, w oparciu o ustalone priorytety. W tym celu wykorzystano dane zawarte w *Strategicznej mapie hałasu miasta Białystok* z 2022 r. oraz działania minimalizujące i zapobiegające oddziaływaniu hałasu ujęte w *Programie ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego* z 2024 r. W *Polityce Ekologicznej Państwa 2030* wskazano, że hałas drogowy jest źródłem największych negatywnych i uciążliwych akustycznych oddziaływań na środowisko na terenach miast, gdzie liczba osób narażonych na ten hałas wciąż wzrasta. Hałas jest czynnikiem stresogennym i stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia ludzi. W projekcie planu ustalono odnoszenie hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami określając odpowiednie kategorie terenów pod względem wrażliwości akustycznej. Obszar objęty projektem planu nie znajduje się w zasięgu przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu kolejowego, przemysłowego oraz lotniczego (*Strategiczna mapa hałasu miasta Białystok* z 2022 r.) oraz nie przewiduje się by ustalenia planistyczne generowały zwiększenie wskaźnika liczby osób narażonych na hałas pochodzący ze środków transportu lub z sektora gospodarczego. Jednakże w projekcie planu miejscowego zawarto wiele ustaleń ograniczających uciążliwości akustyczne, w tym wyeliminowanie uwidocznionych przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego w SMH. Na znaczącej części terenu, w sąsiedztwie liniowych emitorów hałasu, obszary zostały przeznaczone pod zabudowę usługową. W przypadku lokalizacji funkcji wrażliwych jak np. usługi z zakresu oświaty, opieki społecznej czy też sportu i rekreacji zastosowanie odpowiednich przepisów w zakresie odnoszenia dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku. Dodatkowo w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i usługowych z zakresu oświaty i opieki społecznej ustalono spełnienie wymagań dotyczących zabezpieczenia budynków przed hałasem np. poprzez zastosowanie materiałów elewacyjnych, stolarki okiennej i drzwiowej o odpowiedniej izolacyjności akustycznej oraz ścian kurtynowych.

Według *PEP2030* emisja sztucznie wytwarzanych pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku utrzymuje się na bardzo niskim poziomie, stanowiącym jedynie kilka procent wartości dopuszczalnej. Jednak ze względu na stale rosnącą liczbę źródeł PEM, głównie stacji bazowych telefonii komórkowej i pojawiające się obawy społeczeństwa związane z ich potencjalnym wpływem na zdrowie, poziom PEM w środowisku będzie w dalszym ciągu monitorowany. By zabezpieczyć społeczeństwo przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym ustalono w projekcie planu miejscowego obsługę łączności bezprzewodowej telefonii i internetu istniejących stacji bazowych telefonii cyfrowej zlokalizowanych poza granicami planu oraz projektowanych stacji bazowych telefonii cyfrowej i internetowych lokalizowanych na istniejących i projektowanych budynkach. Dodatkowo zakazano lokalizacji masztów i wież: wolno stojących (tj. nieumieszczanych na budynkach), położonych na budynkach wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków, umieszczanych na budynkach na terenach oznaczonych symbolami: 4ZP,U, 10.2U, 12UOS i 13U. Podwyższona emisja pól elektromagnetycznych może wystąpić jedynie w przypadku zainstalowania nowych nadawczych urządzeń telekomunikacyjnych wysokiej mocy w postaci m.in. masztów, stacji bazowych telefonii komórkowych, ale wówczas pola elektromagnetyczne są odnotowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludności. Ponadto ustalono strefę techniczną dla napowietrznej linii

elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV – obustronnie od osi linii po 20 m. Ważnym aspektem jest podjęcie działań do zagospodarowania wspomnianej przestrzeni (wykorzystanie rekreacyjne terenu z czasową obecnością ludzi) zabezpieczając jednocześnie ludzi przed długotrwałym przebywaniem w sąsiedztwie linii WN i zapewniając niezakłócone warunki techniczne do przesyłu energii. Na terenach wskazanych do zainwestowania budowlanego w rejonie wspomnianych stref technicznych należy dostosować rodzaj zabudowy i zagospodarowania terenu względem odpowiednich przepisów odnoszących się do sąsiedztwa linii elektroenergetycznych.

II aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły obejmuje działania zmierzające do spełnienia celów *Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE* w zakresie osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód: przez wody powierzchniowe dobrego stanu chemicznego i ekologicznego, natomiast przez wody podziemne dobrego stanu chemicznego i ilościowego. *Plan* ten stanowi fundament podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. Ustalono w projekcie planu miejscowego, że podstawowym odbiornikiem wód opadowych i roztopowych jest grunt (przy wykorzystaniu retencji wody) oraz rzeka Biała. Obszary przeznaczone w projekcie planu pod las, tereny zieleni urządzonej oraz pozostawione powierzchnie biologicznie czynne (na terenach wskazanych do zainwestowania budowlanego) będą miejscem, na którym będzie następowała infiltracja wód opadowych i ich retencja. Ponadto ustalono kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności itp., zachowanie znaczącego obszaru dolinnego, podmokłego z roślinnością odpowiadającą siedlisku (przeznaczonego w projekcie planu pod lasy, zieleń urządzoną i wody powierzchniowe śródlądowe), zakaz podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego (za wyjątkami określonymi w projekcie planu) na terenach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP i 5.4ZP, 6ZP,WS i 9W,ZP oraz zakaz kondygnacji podziemnych i fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń na terenach okresowo podmokłych. Działania takie wspomogą proces podczyszczania wód opadowych oraz zapewnią prawidłowy obieg wody w przyrodzie, zwiększą zasób wód gruntowych w zlewni. Planowane funkcje terenów objęte scentralizowanym systemem gospodarki wodno-ściekowej także nie stanowią zagrożenia dla osiągnięcia celów ww. *Planu*. Nie przewiduje się także negatywnych oddziaływań antropogenicznych w zlewni mających wpływ na wody podziemne.

Głównym celem *Europejskiej Konwencji Krajobrazowej* jest zachowanie krajobrazów jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Ochrona krajobrazu oznacza działania na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Zgodnie do ww. celu w projekcie planu miejscowego objęto ochroną zabytki i obszary wpisane do rejestru zabytków, budynki i obiekty ujęte w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków, ustalono strefę ochrony krajobrazu (której przedmiotem ochrony jest historyczna kompozycja przestrzenna zespołu pałacowego Hasbacha oraz zieleń naturalna), ustalono strefę ochrony ekspozycji zespołu kościoła parafialnego pw. Niepokalanego Serca Maryi (w której zagospodarowanie terenu uwzględnia zachowanie widoku na kościół i jego właściwą ekspozycję) oraz dostosowano parametry zabudowy do istniejącego osiedla. Ponadto jest to teren dolinny, unikatowy w skali miasta, w którym podjęto ochronę przed degradacją terenów i obiektów cennych przyrodniczo m.in. przez wyłączenie spod zabudowy znaczącej jego części funkcjonującej jako mokradło (utwory torfowe, obecność łęgów oraz roślinności związanej z gruntem podmokłym ulegającym zalewaniu). Uwzględnienie siedlisk podmokłych charakterystycznych dla terenów dolinnych oraz odtworzenie stawu spowoduje kontynuację funkcji z sąsiadującymi terenami przeznaczonym pod zieleń urządzoną w obowiązujących już planach miejscowych.

Celem *Konwencji o różnorodności biologicznej* (Rio de Janeiro, 05.06.1992 r.) jest ochrona różnorodności biologicznej, jak i zrównoważone użytkowanie jej elementów. W *Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia* (Bruksela, 20.05.2020 r.) ukazano główny cel jakim jest odbudowa, odporność i odpowiednia ochrona wszystkich światowych ekosystemów do 2050 r. Jednocześnie *Rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869* wykazało konieczność długoterminowej i trwałej odbudowy różnorodnych biologicznie i odpornych ekosystemów na obszarach lądowych i morskich państw członkowskich poprzez odbudowę zdegradowanych ekosystemów. Kładzie ono nacisk na odtwarzanie terenów podmokłych oraz innych ekosystemów, nakładając obowiązek wymiernej poprawy jakości siedlisk i różnorodności biologicznej. W art. 8 wspomnianego Rozporządzenia ustalono by do 31.12.2030 r. nie doszło do utraty netto całkowitej krajowej powierzchni miejskich terenów zieleni oraz pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich w ekosystemach miejskich (w porównaniu z 2024 r.), a od 1.01.2031 r. osiągać trend wzrostowy. Ponadto wskazano także odbudowę naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji powiązanych równin zalewowych, odbudowę populacji owadów zapylających, odbudowę ekosystemów rolniczych (np. przywrócenie torfowisk), odbudowę ekosystemów leśnych, zasadzenie co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w Unii. Analizowany obszar stanowi unikatowy teren dolinny, który został w sposób szczególny potraktowany podczas sporządzania projektu planu poprzez m.in. wyłączenie spod zabudowy, ochronę istniejących zbiorowisk roślinnych i możliwość ich odtworzenia (mających także istotną rolę dla zwierząt), wskazanie odtworzenia dawnego stawu, utrzymanie drożności przepływu wód w rzece Białej i uchodzącym do niej cieku, wykreowanie powiązań ekologicznych z sąsiadującymi terenami oraz dalsze funkcjonowanie kompleksu ogrodu działkowego oraz znacznej części gruntu leśnego.

W *PEP2030* zauważono, że dobrze zaplanowane obszary miejskie, zapewniające łatwy dostęp do naturalnych terenów zieleni, w tym zwłaszcza terenów nadrzecznych oraz umożliwiające tworzenie zielonej i błękitnej infrastruktury miejskiej, mogą dawać korzyści dla zdrowia i jakości życia człowieka, także łagodzić odczuwalne przez mieszkańców miast skutki zmian klimatu.

Założenia projektu planu miejscowego przy uwzględnieniu działań określonych w *Planie Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030* przekładają się na osiągnięcie celu głównego *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, jakim jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W projekcie planu wskazano wiele ustaleń zmierzających do adaptacji do zmian klimatu. Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej na terenach wskazanych do zainwestowania jest korzystne pod względem utrzymania równowagi pomiędzy terenem zabudowanym, uszczelnionym a powierzchnią zdolną do retencji i wegetacji roślinności. Ponadto dostosowano ustalenia dotyczące zapotrzebowania na energię elektryczną, jak i cieplną przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. W pierwszej kolejności na terenie objętym projektem planu powinna mieć miejsce retencja wód opadowych „u źródła". Ustalono kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności itp. przy jednoczesnym zachowaniu minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Dalsze funkcjonowanie znaczącej powierzchni gruntów leśnych (łęgów) oraz doliny rzecznej z niewielkim zainwestowaniem rekreacyjnym: nie ingerującym w drożność korytarza ekologicznego, niezakłócających warunki gruntowo-wodne, kształtujące bioróżnorodność. Zieleń w mieście poprawia jakość powietrza wzbogacając ją w tlen, w upalne dni reguluje

temperaturę dając chłód i zacienienie w dzień, a oddając ciepło w nocy, wpływa na wilgotność otoczenia.

Zabezpieczenie terenu podstawowego systemu przyrodniczego określonego w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Białegostoku* będącego zarówno fragmentem doliny rzeki Białej przed zabudową i utwardzeniem, zakaz podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego (za wyjątkami określonymi w projekcie planu), możliwość meandryzacji i tworzenia rozlewisk od rzeki Białej, odtworzenie stawu, dalsze funkcjonowanie łęgu, profilowanie terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych, zachowanie powierzchni biologicznie czynnej na terenach wskazanych do zainwestowania ograniczy negatywne skutki susz i powodzi. Ponadto dostosowano ustalenia dotyczące zapotrzebowania na energię elektryczną, jak i cieplną przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszaru podmokłego z wysokim poziomem wód gruntowych przeznaczonego pod tereny zieleni urządzonej (z zakazem zabudowy) i las. Powyższe ustalenia są zgodne z celami zawartymi w *SPA2030* by uwzględniać zmiany klimatyczne dla miast poprzez m.in. adaptację instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, małą retencję miejską oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście, wymianę szczelnych powierzchni gruntu na przepuszczalne.

Celem *Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych* jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. Część obszaru aglomeracji nie obsługiwana systemem kanalizacyjnym powinna mieć wg *KPOŚK* zapewnione odprowadzenie i oczyszczanie ścieków przy wykorzystaniu systemów indywidualnych na odpowiednim poziomie ochrony środowiska. Realizacja celów *KPOŚK* jest przyjazna środowisku ze względu na zamierzenia i bezpośrednią realizację wymagań ochrony środowiska, poprzez np. zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych (m.in. rozbudowa sieci kanalizacyjnej) i poprawę warunków sanitarnych ludności. W projekcie planu miejscowego ustalono ogólnomiejską sieć kanalizacji sanitarnej podstawowym systemem odprowadzenia ścieków komunalnych. Funkcjonowanie na analizowanym terenie scentralizowanego systemu gospodarki wodno-ściekowej z przeznaczeniem do odprowadzenia ścieków do oczyszczalni miejskiej doprowadzi do zmniejszenia przedostawania się zanieczyszczeń do gleby i wód gruntowych, a w wyniku tego ich migracji do wód powierzchniowych.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy oraz *Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030* mają wspólny cel - zwiększenie retencji wodnej w Polsce, odwołują się do procesu kształtowania zasobów wodnych oraz racjonalnego z nich korzystania. Właściwe planowanie przestrzenne, zachowanie powierzchni nieutwardzonych to jedne z działań nietechnicznych w zakresie tworzenia, ochrony i wzmacniania retencji. Ustalenia zawarte w projekcie planu miejscowego odnoszą się do zwiększenia odporności terenu na ryzyko suszy poprzez zapewnienie udziału powierzchni biologicznie czynnych i powierzchni o przepuszczalnej nawierzchni na terenach zurbanizowanych, a tym samym zwiększenia retencji wód deszczowych w miejscu ich powstania. Dzięki wprowadzeniu elementów błękitno-zielonej infrastruktury na terenie miasta możliwe jest wykorzystanie potencjału terenu przyrzecznego zagospodarowując pod tereny zieleni urządzonej, kompleks ogrodów działkowych, las wykorzystując ich predyspozycje do retencjonowania wody. Korzystne z punktu widzenia ww. dokumentów jest prawidłowe zagospodarowanie doliny rzecznej uwzględniające wysoki poziom wód gruntowych, wyłączenie jej znacznego obszaru spod zabudowy, zwiększenie możliwości retencyjnych, odtworzenie stawu, wegetacja roślinności zgodnej z siedliskiem, umożliwienie dalszego rozwoju starych drzew (pojedynczych oraz czterorzędowej alei lip przy pałacu Hasbacha). Celem zwiększenia retencji w miastach jest zagospodarowanie wód opadowych, aby m.in. ograniczyć odpływ do rzeki,

zniwelować lokalne podtopienia, zapewnić wodę roślinom podczas suszy. W projekcie planu miejscowego istotne jest utrzymanie naturalnych warunków retencyjnych (szczególnie w rejonie doliny rzecznej), uwzględnienie torfowisk i mokradeł, prawidłowe zagospodarowanie terenu dolinnego poprzez przeznaczenie pod różne formy zieleni w dostosowaniu do przebiegu rzeki Białej, cieku do niej uchodzącego oraz odtworzenie dawnego stawu.

9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE PROJEKTU PLANU, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

Biorąc pod uwagę lokalizację najbliższych, względem położenia terenu objętego projektem planu, obszarów Natura 2000 (rys. 18) – Puszczę Knyszyńską (kod PLB200003) i Ostoję Knyszyńską (kod PLH200006) oraz Bagienną Dolinę Narwi (kod PLB200001), ich zadanie ochronne a także cel i geograficzny zasięg terenów, nie przewiduje się negatywnych oddziaływań w związku z realizacją postanowień projektu planu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

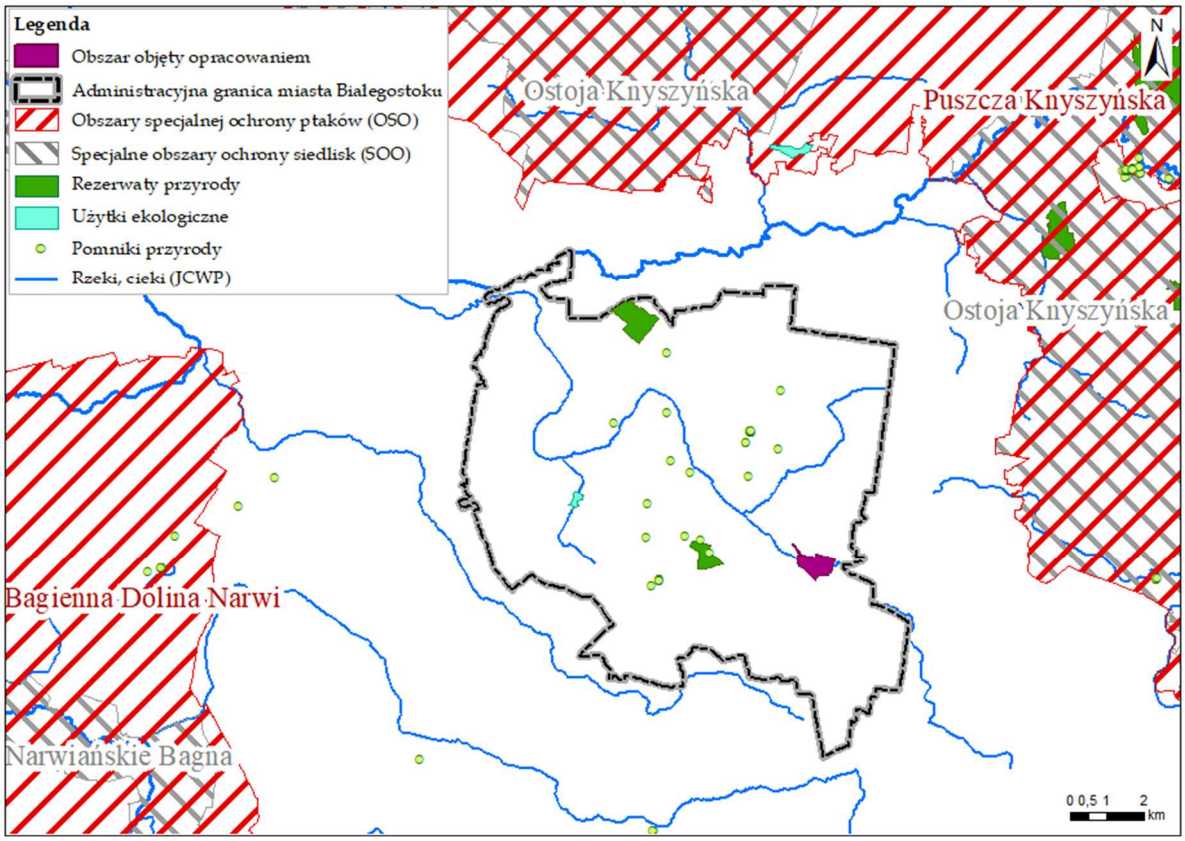

Rysunek 18 Lokalizacja analizowanego terenu względem najbliższych obiektów i obszarów objętych formą ochrony przyrody
źródło: Opracowanie własne

Realizacja ustaleń projektu planu nie spowoduje zanieczyszczenia wód, fragmentacji obszarów leśnych oraz przesuszenia terenów podmokłych i zaniku siedlisk łęgowych, torfowiskowych i źródliskowych w obszarze Ostoi Knyszyńskiej jako specjalnego obszaru ochrony siedlisk (SOO). Projekt planu nie wpłynie ponadto na zwiększenie presji turystyczno-rekreacyjnej i zanieczyszczenie wód będącymi głównymi zagrożeniami na terenie Puszczy Knyszyńskiej jako obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO), której zadaniem jest ochrona przestrzeni życiowej ptaków, rozumiana głównie poprzez zachowanie krajobrazu leśnego Puszczy Knyszyńskiej oraz zachowanie bądź odtworzenie niektórych elementów tego krajobrazu.

Zagrożeniem dla Bagiennej Doliny Narwi jako obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) jest zmiana stosunków wodnych oraz zaniechanie ekstensywnej gospodarki pastwiskowo-łąkarskiej. Realizacja ustaleń projektu planu nie będzie miała wpływu na ww. aspekty.

W związku z powyższym, postanowiono przedstawić potencjalny wpływ realizacji ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska (tabela 2) w skali lokalnej, który będzie różny w poszczególnych etapach inwestycyjnych.

Tabela 3 Wpływ realizacji ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska

Elementy środowiska	**Sposób oddziaływania**	**Ocena skutków** [1)]
Różnorodność biologiczna	kształtowanie roślinności związanej z siedliskiem podmokłym, ulegającemu zalewaniu, w dolinie rzecznej przeznaczonej pod zieleń urządzoną,	+ S B
	dalsze funkcjonowanie łęgu na ewidencyjnych gruntach leśnych,	+ S B
	utrzymanie drożności przepływu wód wraz z zabezpieczeniem znaczącej części obszaru doliny rzecznej przed zabudową,	+ S B
	podjęcie działań planistycznych w celu ochrony mokradeł,	+ D B/P
	utrzymanie ciągłości korytarza ekologicznego – wymiany populacji zwierząt i roślin na terenie objętym opracowaniem oraz poza nim,	+ S B/P
	zachowanie udziału minimalnego terenu biologicznie czynnego na terenach przeznaczonych do zainwestowania,	+ S B
	ingerencja w środowisko podczas realizacji drogi 1KD-G,	- B D/K
	rozprzestrzenianie się działek ogrodniczych RODu „Plażowego” poza zasięg własności prawnej – zbliżającej się ku rzece Białej zakłóca drożności gatunków po prawobrzeżnej stronie doliny Białej,	- B D
Ludzie	wprowadzenie klasyfikacji obszarów planistycznych ze względu na dopuszczalny poziom hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami,	+ D S B/P
	zapewnienie terenu do rekreacji i wypoczynku,	+ D S B
	zabezpieczenie ludzi przed promieniowaniem elektromagnetycznym ze stacji bazowych telefonii komórkowej oraz linii elektroenergetycznej WN 110 kV,	+ D S B/P
	ograniczenie uciążliwości świetlnej w przestrzeniach publicznych,	+ B/P D
	zabezpieczenie zdrowia i życia mieszkańców oraz mienia spowodowanym okresowym zalewem powierzchni z koryta Białej – brak zainwestowania ingerującego w stosunki wodno-gruntowe na terenach zieleni urządzonej oraz dalsze funkcjonowanie lasu,	+ S B/P D
	utrzymanie na podobnym poziomie emisji ozonu troposferycznego oraz zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w powietrzu w wyniku spalania paliw do celów komunikacyjnych i energetycznych,	-/+ D P

Elementy środowiska	Sposób oddziaływania	Ocena skutków [1)]
Zwierzęta	stworzenie warunków do przebywania i migracji wielu gatunków zwierząt w obszarze doliny rzeki Białej, związanych z siedliskiem podmokłym, łąkowym i leśnym,	+ B D S
	zmniejszenie się populacji zwierząt przebywających wśród drzew, zarośli i łąk w wyniku realizacji drogi w nowym przebiegu,	- S B
	ograniczenie uciążliwości świetlnej w przestrzeniach publicznych, w tym w obszarach cennych pod względem przyrodniczych,	+ P/B D
Rośliny	utrzymanie drożności doliny rzecznej zapewniającej migrację gatunków roślin,	+ B D S
	zachowanie udziału minimalnej powierzchni biologicznie czynnej na terenach wskazanych do zainwestowania, ułatwiającej wegetację roślinności na gruncie rodzimym,	+ D B S
	zapewnienie dalszego funkcjonowania zbiorowisk roślinnych związanych z siedliskiem podmokłym, zalewanym w dolinie rzecznej,	+ D B S
Woda	kontynuowanie podłączania budynków do systemu wodno – kanalizacyjnego,	+ D S B
	profilowanie terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności i itp.	+ S B
	dążenie do ograniczenia powierzchni nieprzepuszczalnych,	+ P
	przeznaczenie terenów z możliwością wystąpienia podtopień i zalewania pod zieleń urządzoną i wody powierzchniowe śródlądowe - ochrona mokradeł,	+ S B D
	dążenie do unaturalnienia biegu rzeki Białej poprzez dopuszczenie m.in. meandryzacji cieków i odtworzenie stawu, zakaz podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego na terenach zieleni urządzonej,	+ S D B
	zapewnienie swobodnego przepływu wód gruntowych w wyniku: zakazu kondygnacji podziemnych, fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń oraz stosowania przepuszczalnych nawierzchni pod dojściami, dojazdami i parkingami na terenach okresowo podmokłych z wysokim poziomem wód gruntowych określonych w opracowaniu ekofizjograficznym,	+ B/P D S
	utrzymanie drożności przepływu wód w ciekach i rzece Białej,	+ B S
Powietrze	emisja zanieczyszczeń z ruchu pojazdów oraz indywidualnych źródeł ciepła,	- D/S S/Ch B/P
	przeznaczenie znaczącej powierzchni doliny rzecznej pod tereny zieleni urządzonej i las oraz kształtowanie zieleni przyulicznej i zachowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej (w zależności od rodzaju terenu),	+ P/B D
	kształtowanie przepływu powietrza wzdłuż doliny rzecznej – klin napowietrzający otaczające osiedle,	+ P D
	stosowanie nowoczesnych technologii względem ochrony powietrza, w źródłach ciepła stosowanie odnawialnych źródeł energii lub podłączenie do sieci ciepłowniczej,	+ D B
Powierzchnia ziemi	kształtowanie powierzchni terenu poprzez zrównania, wykopy, nasypy itp.,	- D S B
	profilowanie terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych,	+ D S b
	zakaz podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego na terenach przeznaczonych pod zieleń urządzoną,	+S B

Elementy środowiska	Sposób oddziaływania	Ocena skutków [1)]
	ograniczona powierzchnia zabudowy, zachowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej,	+ S B/P
	ochrona gleb, w obszarze doliny rzecznej, wytworzonych przez obumarłe rośliny – torfu,	+ S B/P
	wprowadzenie zabudowy usługowej i uszczelnienia terenu na dotychczasowym gruncie wykorzystywanym rolniczo przy ul. Plażowej,	+/- S B D
Krajobraz	kształtowanie zagospodarowania terenu uwzgledniającego wartości kulturowe, zabytki oraz występujące zbiorowiska charakterystyczne dla siedlisk podmokłych,	+ D S B
	ochrona historycznej kompozycji przestrzennej zespołu pałacowo-ogrodowego Hasbacha oraz zieleni naturalnej za pomocą strefy ochrony krajobrazu – odtworzenie Stawu Młyńskiego, ochrona drzewostanu i struktury szaty roślinnej parku przy dawnym pałacu Hasbacha na terenie o symbolu 10.1U,ZP oraz czterorzędowej alei lip na terenie o symbol 5.3ZP,	+ S B
Klimat	mikro- i topoklimat obszaru będzie ulegać zmianie w wyniku wprowadzanego zainwestowania z terenów z dominującym procesem przewietrzania na tereny utrudniające przewietrzanie – tereny usługowe,	- D S B/P
	zachowanie minimalnego terenu biologicznie czynnego oraz kształtowanie nasadzeń przy ulicach i parkingach, profilowanie terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych, dalsze funkcjonowanie gruntu leśnego z wykształconym drzewostanem, wyłączenie spod zabudowy znaczącej części terenu dolinnego o funkcji przewietrzającej,	+ S D P
Zasoby naturalne	zasolenie środowiska wodno-gruntowego w wyniku odladzania jezdni,	- Śr S P
	zachowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej ułatwiającej wegetację roślinności na gruncie rodzimym,	+ S D P
	ochrona mokradeł,	+ B/P D
Zabytki	objęcie ochroną zabytków i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, budynków i obiektów ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków,	+ S B
	dopuszcza się translokację budynków ujętych w ewidencji zabytków zlokalizowanych w ulicy o symbolu 1KD-G.	+ S K B
Dobra materialne	możliwość występujących podtopień oraz zalewu wodami z koryta na terenach przyrzecznych mogące powodować straty w konstrukcji budynków oraz upraw rolnych i ogrodniczych,	- Ch K B
	realizacja nowych budynków, wyburzenie części istniejących budynków, przekształcenie funkcji budynków.	+/- B Śr D

[1)] Typy oddziaływań na środowisko:
D - długoterminowe, Śr – średnioterminowe, K – krótkoterminowe, Ch - chwilowe, S – stałe, B – bezpośrednie, P – pośrednie, W - wtórne, „+" - pozytywne, „-" - negatywne

Oddziaływanie skumulowane na środowisko wynikające z realizacji ustaleń projektu planu wystąpi punktowo na etapie inwestycyjnym, poprzez zwiększenie poziomu hałasu, ilości zanieczyszczeń spalinami oraz zanieczyszczenie gruntu produktami ropopochodnymi z ciężkiego sprzętu budowlanego. Ze względu na proponowany rodzaj i skalę inwestycji zawartą w projekcie planu, uciążliwości te będą krótko- bądź średnioterminowe (prowadzone w ściśle określonym czasie).

Omawiany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W chwili obecnej niemożliwe jest bardziej szczegółowe określenie ram dla późniejszej realizacji takich przedsięwzięć. Wymaga to szerszego rozpatrzenia podczas poddania inwestycji ocenie oddziaływania na środowisko, przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia. Podczas tej procedury uwzględni się wpływ danej inwestycji na poszczególne elementy środowiska i wyeliminowanie zagrożeń. Projekt planu miejscowego jest w tym względzie zbyt ogólny nie określając bliżej charakteru inwestycji.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W związku z informacjami przedstawionymi we wcześniejszych rozdziałach, w dalszej części pracy odniesiono się jedynie do środowiska w zasięgu terenu objętego projektem planu oraz jego bezpośredniego sąsiedztwa.

10.1. Ustalenia projektu planu miejscowego ograniczające lub eliminujące negatywny wpływ na środowisko, w tym na zdrowie ludzi

❖ **w zakresie kształtowania terenów zieleni urządzonej, utrzymania powiązań w systemie przyrodniczym oraz pośrednio ochrony powietrza, krajobrazu i adaptacji do zmian klimatu:**

- ustala się wkomponowanie istniejących drzew w projektowane zagospodarowanie zieleni urządzonej,
- ustala się zagospodarowanie zielenią w formie kompozycji wielostopniowej (drzew, krzewów i roślin okrywowych),
- ustala się kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności i inne,
- ustala się uwzględnienie w zagospodarowaniu terenu istniejących drzew wartościowych wskazanych do zachowania oraz istniejących i projektowanych szpalerów drzew, oznaczonych odpowiednio na rysunku planu – do zachowania i uzupełnień,
- ustala się w przypadku budowy parkingów (nie dotyczy parkingów wielopoziomowych i w drogach publicznych) – zagospodarowanie terenu z uwzględnieniem zieleni w proporcji co najmniej 1 drzewo na 5 miejsc postojowych w obrębie parkingu lub po jego obrysie,
- ustala się zagospodarowanie zielenią w pasach drogowych ulic: z zastosowaniem gatunków drzew i krzewów odpowiednich do nasadzeń przyulicznych pod względem estetyki i odporności, w miejscach wolnych od infrastruktury technicznej, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszych,
- w odniesieniu do drzew wartościowych wskazanych do zachowania, tj. topól, lip, kasztanowców, wiązów, brzóz, jesionów, klonów i dębów oznaczonych na rysunku planu:

1) ustala się:
   a) utrzymanie terenu biologicznie czynnego wokół pnia, a w przypadku braku takiej możliwości, stosowanie nawierzchni przepuszczalnych,
   b) wkomponowanie w projektowane zagospodarowanie,
2) dopuszcza się wycinkę drzew:
   a) ze względów sanitarnych oraz zagrożenie ludzi lub mienia,
   b) rosnących w liniach rozgraniczających dróg publicznych, ze względu na konieczność realizacji sieci i elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,

- w zakresie zagospodarowania terenów, oznaczonych na rysunku planu jako okresowo podmokłe z wysokim poziomem wód gruntowych:
  – ustala się zagospodarowanie powierzchni utwardzonych, dojść, dojazdów i parkingów z wykorzystaniem materiałów i systemów służących retencji wody, w tym materiałów naturalnych, przepuszczalnych - nie dotyczy terenów dróg publicznych i drogi wewnętrznej oraz terenów o symbolach 14KPL,KX i 15KX,
  – zakazuje się:
    a) lokalizacji kondygnacji podziemnych,
    b) fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń,
- tereny o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP i 5.4ZP przeznacza się pod zieleń urządzoną,
- teren o symbolu 6ZP,WS przeznacza się pod zieleń urządzoną oraz wody powierzchniowe śródlądowe,
- teren o symbolu 7ZD przeznacza się pod ogrody działkowe,
- teren o symbolu 8ZL przeznacza się pod teren lasu,
- teren o symbolu 9WS,ZP przeznacza się pod wody powierzchniowe śródlądowe oraz zieleń urządzoną,
- tereny o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 8ZL i 9WS,ZP wchodzą w skład obszarów wspomagających utrzymanie walorów przyrodniczych oraz powiązań ekologicznych poza obszarem planu oraz pełnią funkcję biologiczną, hydrologiczną oraz rekreacyjną,
- na terenach o symbolach 4ZP,U, 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS i 9WS,ZP ustala się utrzymanie powiązań funkcjonalno-przestrzennych i przyrodniczych wzajemnie z otaczającymi ww. terenami, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia drożności przepływu wód oraz z umożliwieniem migracji zwierząt,
- ustala się projektowanie drogi oznaczonej na rysunku planu symbolem 1KD-G z zastosowaniem rozwiązań technicznych zapewniających powiązania funkcjonalno-przestrzenne i przyrodnicze, drożność korytarza ekologicznego doliny rzeki Białej oraz migrację zwierząt pomiędzy terenami: 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 8ZL i 9WS,ZP, np. w formie estakady,
- ustala się kształtowanie zagospodarowania terenu o symbolu 4ZP,U w powiązaniu z terenami oznaczonymi symbolami 5.1ZP i 9WS,ZP,
- na terenie o symbolu 6ZP,WS dopuszcza się zastosowanie zmiany linii brzegowej zbiorników wodnych i cieków (w tym meandryzację i tworzenie rozlewisk),
- na terenach o symbolach 6ZP,WS i 9WS,ZP zakazuje się przekształcania koryta rzeki Białej i cieku w formę kanału zamkniętego,
- ustala się na terenie o symbolu 9WS,ZP utrzymanie biologicznej obudowy brzegów stawu, z dopuszczeniem jedynie ich częściowego utwardzenia,
- na terenach o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS i 9WS,ZP dopuszcza się zastosowanie kładek i mostów z uwzględnieniem maksymalnego poziomu wody oraz z umożliwieniem migracji zwierząt,

- na terenach o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS zakazuje się przekształceń rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego, z wyłączeniem robót związanych z budową kładek i mostów, wyłącznie w zakresie niezbędnym do budowy tych obiektów,
- na terenach o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS ustala się kształtowanie zagospodarowania z uwzględnieniem:
  - zagospodarowania zielenią w formie kompozycji wielostopniowej (drzew, krzewów i roślin okrywowych) z uwzględnieniem warunków siedliskowych oraz wkomponowania istniejących drzew,
  - zachowania istniejących terenów podmokłych z naturalnymi siedliskami roślinności (łąk i szuwarów) w lokalnych obniżeniach terenu, jako elementów przestrzennych oraz obszarów wchodzących w skład miejskiego systemu terenów aktywnych biologicznie,
  - kształtowania rzeźby terenu umożliwiającego retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności i inne,
- na terenach o symbolach 6ZP,WS i 9WS,ZP zakazuje się podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego, z wyłączeniem robót związanych z budową kładek i mostów, wyłącznie w zakresie niezbędnym do budowy tych obiektów,
- na terenie o symbolu 9WS,ZP ustala się zmianę linii brzegowej zbiorników wodnych i cieków (w tym meandryzację i tworzenie rozlewisk oraz odtworzenie Stawu Młyńskiego),
- ustala się udział powierzchni biologicznie czynnej:
  - na terenach o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 9WS,ZP: minimum 95 %,
  - na terenach o symbolach 4ZP,U i 7ZD: minimum 75 %,
  - na terenach o symbolach 10.1U,ZP i 12UOS: minimum 50 %,
  - na terenach o symbolach 2MN i 11U: minimum 40 %,
  - na terenie o symbolu 1MW: minimum 35 %,
  - na terenach o symbolach 3MW,U, 10.2U i 13U: minimum 30 %,
  - na terenie o symbolu 14KPL,KX: minimum 10 %;

❖ **w zakresie ochrony wód powierzchniowych, gruntowych i pośrednio podziemnych oraz adaptacji do zmian klimatu:**

- ustala się ogólnomiejską sieć wodociągową jako podstawowy system zaopatrzenia w wodę,
- ustala się zasilanie w wodę z ogólnomiejskich sieci wodociągowych w ul. Plażowej, ul. Dojlidy Fabryczne, ul. Dojnowskiej oraz z innych istniejących i projektowanych ogólnomiejskich sieci wodociągowych w sąsiednich ulicach,
- dopuszcza się zaopatrzenie w wodę z innych systemów wodociągowych, spełniających warunki dotyczące zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
- dopuszcza się korzystanie z własnych ujęć wody zgodnie z zasadami zawartymi w przepisach Prawa wodnego,
- ustala się ogólnomiejską sieć kanalizacji sanitarnej jako podstawowy system odprowadzenia ścieków komunalnych,
- ustala się odprowadzenie ścieków do ogólnomiejskich sieci kanalizacji sanitarnej w ulicach: Dojlidy Fabryczne, Dojnowskiej, Ks. S. Suchowolca oraz do innych istniejących i projektowanych ogólnomiejskich sieci kanalizacji sanitarnej w sąsiednich ulicach,
- dopuszcza się odprowadzenie ścieków do innych systemów kanalizacji sanitarnej spełniających warunki dotyczące zbiorowego odprowadzania ścieków, określone w przepisach o zbiorowym odprowadzeniu ścieków lub innych rozwiązań zgodnych z przepisami odrębnymi,

- ustala następujące odbiorniki wód opadowych i roztopowych:
  - grunt, przy wykorzystaniu systemów retencji wody,
  - rzekę Białą zlokalizowaną w granicach planu, za pośrednictwem sieci kanalizacji deszczowej, drenażowej, cieków i rowów,
- dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do ogólnomiejskiej sieci kanalizacji deszczowej: w ul. Plażowej, ul. Dojnowskiej, ul. Dojlidy Fabryczne oraz do innych istniejących i projektowanych ogólnomiejskich sieci kanalizacji deszczowej w sąsiednich ulicach,
- dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do lokalnych lub indywidualnych systemów odprowadzania wód opadowych,
- ustala się utrzymanie drożności przepływu wód oraz utrzymania biologicznej obudowy brzegów cieków i rzeki Białej,
- ustala się na terenie o symbolu 9WS,ZP utrzymanie biologicznej obudowy brzegów stawu, z dopuszczeniem jedynie ich częściowego utwardzenia,
- w zagospodarowaniu terenów o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS ustala się lokalizację ścieżek spacerowych, głównych ciągów pieszych i pieszo-rowerowych z nawierzchni przepuszczalnych wraz z elementami wyposażenia przestrzeni miejskiej, bez ingerencji w system korzeniowy drzew, np. w formie trapu lub piasku, żwiru, drobnego zagęszczonego tłucznia,
- na terenach o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS ustala się kształtowanie zagospodarowania z uwzględnieniem:
  - zagospodarowania zielenią w formie kompozycji wielostopniowej (drzew, krzewów i roślin okrywowych) z uwzględnieniem warunków siedliskowych oraz wkomponowania istniejących drzew,
  - zachowania istniejących terenów podmokłych z naturalnymi siedliskami roślinności (łąk i szuwarów) w lokalnych obniżeniach terenu, jako elementów przestrzennych oraz obszarów wchodzących w skład miejskiego systemu terenów aktywnych biologicznie,
  - kształtowania rzeźby terenu umożliwiającego retencjonowanie wód opadowych z wykorzystaniem takich form jak: niecki chłonne, oczka wodne, skupiska roślinności i inne,
- w zakresie zagospodarowania terenów, oznaczonych na rysunku projektu planu jako okresowo podmokłe z wysokim poziomem wód gruntowych:
  - ustala się zagospodarowanie powierzchni utwardzonych, dojść, dojazdów i parkingów z wykorzystaniem materiałów i systemów służących retencji wody, w tym materiałów naturalnych, przepuszczalnych - nie dotyczy terenów dróg publicznych, drogi wewnętrznej oraz terenów parkingu i zieleni urządzonej o symbolach 14KPL,KX i 15KX,
  - zakazuje się:
    a) lokalizacji kondygnacji podziemnych,
    b) fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń;

❖ **w zakresie ochrony powietrza i adaptacji do zmian klimatu:**

- w zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się stosowanie lokalnych lub indywidualnych źródeł ciepła, wytwarzanego w procesach:
  a) przetwarzania energii elektrycznej,
  b) odzyskiwania energii (solarnej, gruntowej, wodnej lub zawartej winnych nośnikach),
  c) spalania gazów opałowych, olejów opałowych niskosiarkowych,

d) wykorzystania ciepła z istniejących ogólnomiejskich sieci ciepłowniczych wodnych zlokalizowanych poza granicami planu oraz z projektowanych sieci ciepłowniczych w obrębie planu,

- w zakresie zaopatrzenia w ciepło dopuszcza się stosowanie:
  a) innych ogólnomiejskich systemów i czynników służących do przesyłania energii, niż określone w ww. pkt lit. a i d,
  b) indywidualnych źródeł ciepła, wytwarzanego w procesie spalania paliw stałych,
- przeznacza się tereny o symbolach 4ZP,U, 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 8ZL i 9WS,ZP pod zieleń urządzoną (wraz z wodą powierzchniową śródlądową) i las,
- ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną na terenach o różnym przeznaczeniu zgodnie z ustaleniami szczegółowymi projektu planu miejscowego,
- ustala się wkomponowanie istniejących drzew w projektowane zagospodarowanie zieleni urządzonej,
- ustala się uwzględnienie w zagospodarowaniu terenu istniejących drzew wartościowych wskazanych do zachowania oraz istniejących i projektowanych szpalerów drzew oznaczonych odpowiednio na rysunku planu – do zachowania i uzupełnień,
- ustala się zagospodarowanie zielenią w pasach drogowych ulic m.in. z zastosowaniem gatunków drzew i krzewów odpowiednich do nasadzeń przyulicznych pod względem estetyki i odporności,
- ustala się w przypadku budowy parkingów (nie dotyczy parkingów wielopoziomowych i w drogach publicznych) – zagospodarowanie terenu z uwzględnieniem zieleni w proporcji co najmniej 1 drzewo na 5 miejsc postojowych w obrębie parkingu lub po jego obrysie;

❖ **w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi:**

- w zakresie ochrony przed hałasem dopuszczalny poziom hałasu ustala się:
  – na terenie o symbolu 1MW – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
  – na terenie o symbolu 2MN – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
  – na terenie o symbolu 3MW,U – jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
  – na terenach o symbolach 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 8ZL, 9WS,ZP - jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- na terenach o symbolach 4ZP,U, 10.1U,ZP, 10.2U, 11U, 12UOS, 13U, 14KPL,KX, 15KX, 16E oraz na terenach przeznaczonych pod drogi publiczne i drogę wewnętrzną dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku nie ustala się – z zastrzeżeniem poniższego punktu,
- na terenach o symbolach 4ZP,U, 10.1U,ZP, 10.2U, 11U, 12UOS i 13U w przypadku lokalizacji:
  – usług z zakresu oświaty – dopuszczalny poziom hałasu w środowisku ustala się jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
  – zabudowy z zakresu opieki społecznej – dopuszczalny poziom hałasu w środowisku ustala się jak dla terenów domów opieki społecznej,
  – usług z zakresu sportu i rekreacji – dopuszczalny poziom hałasu w środowisku ustala się jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i usługowych z zakresu oświaty i opieki społecznej ustala się spełnienie wymagań dotyczących zabezpieczenia budynków przed hałasem np. poprzez zastosowanie materiałów elewacyjnych, stolarki okiennej i drzwiowej o odpowiedniej izolacyjności akustycznej oraz ścian kurtynowych,
- ustala się strefę techniczną dla napowietrznej linii elektroenergetycznej (obustronnie od osi linii) wysokiego napięcia 110 kV – 20 m, w której:

  - dopuszcza się lokalizację budynków przeznaczonych na pobyt ludzi, pod warunkiem spełnienia przepisów odrębnych i norm dotyczących budowy obiektów w sąsiedztwie linii energetycznych, warunków eksploatacji linii energetycznych oraz warunków dotyczących przebywania ludzi w sąsiedztwie linii energetycznych,
  - zakazuje się tworzenia hałd, nasypów i nasadzenia roślinności o wysokości powyżej 2 m (dotyczy korony drzewa) w odległości mniejszej niż 5,5 m – od rzutu pionowego skrajnego przewodu linii 110 kV,
- ustala się obsługę telekomunikacyjną w zakresie łączności bezprzewodowej telefonii i internetu – z istniejących stacji bazowych telefonii cyfrowej zlokalizowanych poza granicami planu oraz projektowanych stacji bazowych telefonii cyfrowej i internetowych lokalizowanych na istniejących i projektowanych budynkach,
- w granicach strefy ochrony krajobrazu zakazuje się lokalizacji wież, masztów oraz innych obiektów i urządzeń przesłaniających widok na budynki zabytkowe znajdujące się na terenach 10.1U,ZP i 11U,
- w strefie ekspozycji zespołu kościoła parafialnego pw. Niepokalanego Serca Maryi przy ul. K. S. Suchowolca 27 zakazuje się lokalizacji wież i masztów oraz innych obiektów i urządzeń przesłaniających lub dysharmonizujących widok na kościół,
- zakazuje się lokalizacji masztów i wież:
  - wolno stojących (tj. nie umieszczanych na budynkach),
  - położonych na budynkach wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków, oznaczonych odpowiednio na rysunku planu,
  - umieszczanych na budynkach niezabytkowych położonych na terenach o symbolach: 4ZP,U, 10.2U, 12UOS i 13U;

❖ **w zakresie gospodarki odpadami:**

- ustala się prowadzenie zagospodarowania odpadów w oparciu o plan gospodarki odpadami,
- zakazuje się gospodarowania odpadami tj. działalności polegającej na zbieraniu, przetwarzaniu, odzysku oraz magazynowania i składowania odpadów.

W projekcie planu miejscowego podjęto działania w zakresie ograniczenia uciążliwości zanieczyszczenia światłem. W zakresie kształtowania przestrzeni publicznych (drogi publiczne, drogi wewnętrzne oraz tereny o symbolach: 4ZP,U, 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 9WS,ZP, 14KPL,KX i 15KX) dopuszcza się lokalizację oświetlenia uwzględniającego odpowiednie rozwiązania przeciwdziałające zanieczyszczeniu światłem, m.in. w zakresie konstrukcji opraw świetlnych i systemów regulujących moc oświetlenia oraz ich rozmieszczenie – w sposób niepowodujący nadmiernej emisji światła i uciążliwości dla ludzi i zwierząt.

Za południowo-wschodnią granicą objętą opracowaniem znajduje się cmentarz parafii pw. Św. Proroka Eliasza, który jest planowany do powiększenia w kierunku wschodnim. Strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m od jego granicy nie wchodzą w zasięg obszaru objętego omawianym projektem planu miejscowego. W strefie 500 m od granicy cmentarza, która znajduje się na analizowanym terenie dotyczy (wg rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze) konieczności braku ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych. Na analizowanym terenie nie występują ujęcia o wspomnianym charakterze.

Na terenie objętym planem ustala się ograniczenie wysokości budynków, budowli oraz instalacji i urządzeń technicznych, w tym lokalizowanych na dachach budynków – do rzędnej 196 m n.p.m. Ustalenie to wynika z *Dokumentacji rejestracyjnej lotniska Białystok-Krywlany* z mapy pt. Powierzchnie ograniczające wysokość zabudowy i obiektów naturalnych w rejonie lotniska Białystok-Krywlany.

10.2. Ocena skuteczności wprowadzonych w projekcie planu rozwiązań ograniczających lub eliminujących negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na zdrowie ludzi

Urbanizacja w ujęciu przestrzennego rozwoju miasta jest zjawiskiem naturalnym. W związku z tym przekształcenia zmierzające do zmiany zagospodarowania poszczególnych terenów na obszarze miasta są nieuniknione. W przedmiotowym projekcie planu znajdują się zapisy mające na celu zapobieganie lub ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Jest to ostatni obszar doliny Białej na terenie miasta, nieobjęty opracowaniem planistycznym, dla którego jest niezbędne określenie zasad zagospodarowania w dostosowaniu do uwarunkowań środowiskowych. Tereny dolinne funkcjonują jako korytarze ekologiczne podtrzymujące powiązania przyrodnicze w mieście i w jego obszarze funkcjonalnym. W projekcie planu miejscowego zapewniono ochronę terenu doliny rzecznej przed zabudową, utwardzeniem oraz wprowadzeniem innych funkcji zaburzających funkcje retencyjne, biologiczne i aerosanitarne. Przeznaczenie znaczącego terenu dolinnego, w projekcie planu miejscowego, pod zieleń urządzoną, lasy oraz wodę ukazuje prawidłowo prowadzoną politykę miasta w kierunku zagospodarowania terenów nadrzecznych zgodnie z ich predyspozycją.

Korzystnym, z punktu widzenia ochrony środowiska są zapisy przeznaczające znaczącą część morfologicznej doliny rzecznej pod las, zieleń urządzoną (w tym ogrody działkowe) i wody powierzchniowe śródlądowe (tereny o symbolach: 5.1ZP, 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 9WS,ZP i 8ZL) zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku*. Określony podstawowy system przyrodniczy stanowi tereny, które nie powinny zmienić swojego charakteru i przeznaczenia w długiej perspektywie czasowej. Obszary te, charakteryzujące się najwyższą bioróżnorodnością, są niezbędne dla kształtowania jakości życia mieszkańców Białegostoku, ze względu na zdolność retencjonowania wody, kształtowanie lokalnego klimatu i regenerację powietrza oraz walory krajobrazowe, rekreacyjne i dydaktyczne. W projekcie planu miejscowego przyjęto, że tereny o symbolach ZP,WS, WS,ZP, ZP i ZD stanowią obszar wspomagający utrzymanie walorów przyrodniczych oraz powiązań ekologicznych poza obszarem planu oraz pełnią funkcję hydrologiczną, biologiczną oraz rekreacyjną. Na terenach tych ustalono utrzymanie drożności przepływu wód, dopuszczono m.in. zmianę linii brzegowej zbiorników wodnych i cieków (w tym meandryzację i tworzenie rozlewisk) oraz zakazano m.in. lokalizacji budynków i obiektów tymczasowych, lokalizacji miejsc do parkowania i dojazdów, przekształcania koryta rzeki i cieków w formę kanału zamkniętego (z wyłączeniem odcinków pod ciągami pieszymi i rowerowymi) oraz podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego (za wyjątkami określonymi w projekcie planu). Zieleń miejska jako wielofunkcyjny, architektoniczny element podnoszący walory estetyczne miasta, stanowi jeden z ważniejszych czynników wpływających na stan środowiska w mieście. Odpowiednio zagospodarowane i utrzymywane obszary zieleni pełnią szereg funkcji: ekologiczne, biologiczne, klimatyczne, retencyjne, estetyczne i rekreacyjne. Roślinność znajdująca się w dolinie rzecznej oraz powierzchnia biologicznie czynna (ułatwiająca wegetację roślin na gruncie rodzimym) zachowana przy terenach przeznaczonych pod zainwestowanie ma zdolności asymilacyjne i transpiracyjne, zatrzymuje wody opadowe, spowalnia odpływ wód

opadowych. Asymilacja przez drzewa i roślinność niską wody z opadów atmosferycznych powoduje redukcję odpływów powierzchniowych.

Istotne w ustaleniach planistycznych było prawidłowe funkcjonowanie stosunków gruntowo-wodnych, zachowanie układu terenów wyłączonych spod zabudowy i intensywnego zainwestowania stojących w sprzeczności z funkcjami pełnionymi przez tereny podmokłe. Dlatego w zakresie zagospodarowania terenów, oznaczonych na rysunku projektu planu jako okresowo podmokłe z wysokim poziomem wód gruntowych ustalono zagospodarowanie powierzchni utwardzonych, dojść, dojazdów i parkingów z wykorzystaniem materiałów i systemów służących retencji wody, w tym materiałów naturalnych, przepuszczalnych (z wyjątkiem terenów dróg publicznych i drogi wewnętrznej) oraz zakazano lokalizacji kondygnacji podziemnych i fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń. Działania te zabezpieczą przed wezbraniami wód z osiedla podczas nagłych opadów burzowych, nastąpi swobodny, niezakłócony przepływ wód gruntowych w kierunku rzeki i cieków.

Ważnym wyznacznikiem wprowadzania funkcji w obszarze objętym opracowaniem, oprócz uwarunkowań przyrodniczych, była możliwość wystąpienia strefy zagrożenia powodziowego od rzeki Białej (przedstawionych w dwóch opracowaniach sporządzonych na zlecenie Urzędu Miejskiego: z 2009 r. i 2017 r.). Tereny o symbolach 4ZP,U, 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 9WS,ZP i 8ZL przeznaczone pod tereny zieleni urządzonej i wody powierzchniowe śródlądowe oraz las stanowią (poprzez ustalenia względem ich zagospodarowania) strefę zabezpieczającą, przyjmującą wodę określoną dla przepływu maksymalnego o prawdopodobieństwie wystąpienia tzw. wody 50. letniej oraz 100. letniej. Są to tereny wyłączone spod zabudowy i silnego zainwestowania zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* i opracowaniem ekofizjograficznym. Teren ujęty w opracowaniu stanowi jeden z szerszych obszarów mokradeł, tuż za Stawami Dojlidzkimi. Odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej utrzymujące funkcjonowanie mokradeł, obszarów wodno-błotnych wspomaga zmniejszenie strat materialnych w przypadku zagrożenia spowodowanego przez powodzie, a tym samym wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. Powódź (obok fal upałów i suszy) jest jednym z największych zagrożeń klimatycznych dla miasta Białegostoku, może nastąpić nagle i o bardzo odległej częstotliwości pomiędzy zjawiskami.

Wprowadzone ustalenia planistyczne zapewniają w sposób maksymalny ochronę lokalnego korytarza ekologicznego. Zachowana zostanie przestrzeń do pełnienia funkcji napowietrzającej w dolinie rzecznej, obszaru wymiany gatunkowej oraz terenu o zdolnościach retencyjnych i mogących przyjąć wodę z w wyniku powodzi z koryta Białej. Ustalenia planistyczne poprzez zachowanie powierzchni biologicznie czynnej, kształtowanie terenów zieleni, funkcjonowanie zbiorowisk leśnych, łąkowych (szczególnie charakterystycznych dla siedlisk podmokłych), zapewnienie drożności przepływu wód w rzece i ciekach, możliwość meandryzacji koryta Białej, odtworzenie dawnego stawu, zakaz podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego (za wyjątkami określonymi w projekcie planu) na znaczącej powierzchni objętej projektem planu umożliwiają migrację (także poza analizowanym terenem), bytowanie i żerowanie zwierząt.

W wyniku przeprowadzonej waloryzacji drzew objęto ochroną 66 pojedynczych, dojrzałych drzew (topole, lipy, kasztanowce, wiązy, brzozy, jesiony, klony i dęby), do których zastosowano ustalenia pozwalające na dalszy ich niezakłócony rozwój. Ponadto w zakresie kształtowania zieleni ustalono wkomponowanie istniejących drzew w projektowane zagospodarowanie zieleni urządzonej oraz uwzględnienie w zagospodarowaniu terenu istniejących drzew wartościowych wskazanych do zachowania oraz istniejących i projektowanych szpalerów drzew oznaczonych odpowiednio na rysunku projektu planu – do zachowania i uzupełnień. Zadrzewienia wpływają na stosunki wodne otoczenia, mają

zdolności asymilacyjne i transpiracyjne, zatrzymują wody opadowe (w strefie korzeniowej, pod koroną, magazynują w swoich tkankach), które bez ich obecności byłyby odprowadzane do kanalizacji. Ponadto drzewa spełniają rolę schronień dla drobnych gatunków zwierząt, przebywających w środowisku miejskim, wzbogacając bioróżnorodność miasta.

Objęcie analizowanego terenu scentralizowanym systemem gospodarki wodno-ściekowej z przeznaczeniem do odprowadzenia ścieków do oczyszczalni miejskiej doprowadzi do zmniejszenia przedostawania się zanieczyszczeń do gleby i wód gruntowych, a w wyniku tego ich migracji do wód powierzchniowych.

Ustalenie podstawowym odbiornikiem wód opadowych gruntu (przy wykorzystaniu systemów retencji wody) oraz rzeki Białej (za pośrednictwem sieci kanalizacji deszczowej, drenażowej, cieków i rowów) umożliwi magazynowanie wód opadowych „u źródła", a zatem - zasilenie gruntu w wodę w zlewni, zanik susz hydrologicznych, prawidłowy obieg wody w przyrodzie.

Stan jakości powietrza w obszarze objętym projektem planu będzie utrzymany na podobnym do obecnego poziomie. Dostosowano ustalenia dotyczące zapotrzebowania na energię elektryczną, jak i cieplną przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania emitowanych substancji zapewniono na terenach zurbanizowanych jak największy wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz zachowano tereny zieleni urządzonej i lasu w obszarze doliny rzecznej, wskazano do zachowania wartościowe, dojrzałe drzewa o prawidłowym pokroju, zapewniono kształtowanie zieleni na parkingach, uwzględniono istniejące i projektowane szpalery drzew.

W przypadku zagospodarowania parkingów (nie dotyczy parkingów wielopoziomowych i w drogach publicznych) ustalono wprowadzenie zieleni w proporcji co najmniej 1 drzewo na 5 miejsc postojowych w obrębie parkingu lub po jego obrysie oraz ustalono zagospodarowanie zielenią w pasach drogowych ulic z zastosowaniem gatunków drzew i krzewów odpowiednich do nasadzeń przyulicznych pod względem estetyki i odporności. Dopuszczono nasadzenie drzew w liniach rozgraniczających ulic. Roślinność wprowadzona na teren parkingu i ulic nie tylko zatrzymuje wodę opadową i ma korzystny wpływ na lokalny mikroklimat, ale też oczyszcza powietrze z kancerogennych produktów spalania paliw, z pyłów i innych zanieczyszczeń. Dodatkowo rośliny te pozytywnie wpływają na psychikę. Im większa jest utwardzona powierzchnia, tym bardziej nas przytłacza, a odpowiednio rozlokowane rośliny przełamują tę monotonię, dzieląc przestrzeń na mniejsze wnętrza. Stanowią też rodzaj wyróżników, ułatwiających orientację w terenie. Poza tym w upalne, letnie dni bujna roślinność łagodzi warunki klimatyczne nawilżając powietrze i rzucając cień.

W projekcie planu wskazano ustalenia zmierzające do adaptacji do zmian klimatu. Zabezpieczenie terenu podstawowego systemu przyrodniczego określonego w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* będącego zarówno fragmentem doliny rzeki Białej przed zabudową i utwardzeniem, zakaz podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego (za wyjątkami określonymi w projekcie planu) na terenach ZP,WS, WS,ZP i ZP, zapewnienie drożności przepływu wód w rzece Białej i ciekach, możliwość meandryzacji i tworzenia rozlewisk, szczególny sposób zagospodarowania terenów okresowo podmokłych (zakaz kondygnacji podziemnych i fundamentowania ciągłego w przypadku realizacji ogrodzeń, zagospodarowanie powierzchni utwardzonych, dojść, dojazdów i parkingów z wykorzystaniem materiałów i systemów służących retencji wody, w tym materiałów naturalnych, przepuszczalnych na większości terenów), kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych, zachowanie powierzchni biologicznie czynnej na terenach wskazanych do zainwestowania ograniczy negatywne skutki susz i powodzi. Ponadto dostosowano ustalenia dotyczące zapotrzebowania na energię elektryczną, jak i cieplną przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane

z utrzymaniem obszaru podmokłego z wysokim poziomem wód gruntowych przeznaczonego pod tereny zieleni urządzonej (wyłączonych spod zabudowy). Tereny przeznaczone pod zieleń urządzoną, wody powierzchniowe śródlądowe oraz las będą pełnić funkcje napowietrzające miasto. Nie zostanie zakłócona wymiana powietrza pomimo zagospodarowania części dotychczasowego niezainwestowanego terenu pod funkcje usługowe i mieszkaniowe (budowlane).

W zakresie ochrony ludności przed hałasem w projekcie planu miejscowego ustalono odnoszenie hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami określając odpowiednie kategorie terenów pod względem wrażliwości akustycznej. Dodatkowo w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i usługowych z zakresu oświaty i opieki społecznej ustalono spełnienie wymagań dotyczących zabezpieczenia budynków przed hałasem np. poprzez zastosowanie materiałów elewacyjnych, stolarki okiennej i drzwiowej o odpowiedniej izolacyjności akustycznej oraz ścian kurtynowych. Ustalenia planistyczne nie zakazują wprowadzenia rozwiązań technicznych, konstrukcyjnych budynków lub w otoczeniu działki w celu zminimalizowania potencjalnego oddziaływania hałasu drogowego.

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi. Podwyższona emisja pól elektromagnetycznych może wystąpić jedynie w przypadku instalowania nadawczych urządzeń telekomunikacyjnych wysokiej mocy w postaci m.in. stacji bazowych telefonii komórkowych, ale wówczas pola elektromagnetyczne są odnotowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludności. Na podstawie przeprowadzonych pomiarów pól elektromagnetycznych stwierdzono, iż w żadnym z badanych punktów na terenie Białegostoku nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych ich poziomów (GIOŚ), niemniej ze względu na postępującą zabudowę wielorodzinną w rejonie objętym projektem planu miejscowego, należy racjonalnie podchodzić do wysokości i lokalizacji nowych stacji bazowych oraz nowych budynków. W części północnej i północno-wschodniej obszaru opracowania przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV, od której wyznaczono strefę techniczną (obszar po 20 m obustronnie od osi linii WN). Ważnym aspektem jest podjęcie działań do zagospodarowania wspomnianej przestrzeni (wykorzystanie rekreacyjne, czasowa obecność ludzi) zabezpieczając jednocześnie ludzi przed długotrwałym przebywaniem w sąsiedztwie linii WN i zapewniając niezakłócone warunki techniczne do przesyłu energii. Na terenach wskazanych do zainwestowania budowlanego w rejonie wspomnianych stref technicznych należy dostosować rodzaj zabudowy i zagospodarowania terenu względem odpowiednich przepisów odnoszących się do sąsiedztwa linii elektroenergetycznych.

W projekcie planu miejscowego podjęto działania w zakresie ograniczenia uciążliwości zanieczyszczenia światłem. W zakresie kształtowania przestrzeni publicznych (drogi publiczne, drogi wewnętrzne oraz tereny o symbolach: 4ZP,U, 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 9WS,ZP, 14KPL,KX i 15KX) dopuszczono lokalizację oświetlenia uwzględniającego odpowiednie rozwiązania przeciwdziałające zanieczyszczeniu światłem, m.in. w zakresie konstrukcji opraw świetlnych i systemów regulujących moc oświetlenia oraz ich rozmieszczenie – w sposób niepowodujący nadmiernej emisji światła i uciążliwości dla ludzi i zwierząt.

W zakresie gospodarki odpadami ustalono prowadzenie zagospodarowania odpadów w oparciu o plan gospodarki odpadami oraz zakazano gospodarowania odpadami tj. działalności polegającej na zbieraniu, przetwarzaniu, odzysku oraz magazynowania i składowania odpadów. Gospodarka odpadami będzie funkcjonowała w oparciu o zorganizowany system odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców miasta z uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów surowcowych. Pozwoli to na zmniejszenie obciążenia środowiska rosnącym strumieniem odpadów.

Wprowadzenie nowego przebiegu dróg powoduje zazwyczaj fragmentację siedlisk przyrodniczych. W przypadku połączenia ul. Dojlidy Fabryczne z ul. ks. S. Suchowolca o symbolu 1KD-G przez tereny podmokłe wyeliminowano na etapie planistycznym ukazane zagrożenie dla środowiska poprzez ustalenie zastosowania rozwiązań technicznych zapewniających drożność korytarza ekologicznego doliny rzeki Białej oraz umożliwiających migrację zwierząt w ramach terenów oznaczonych symbolami: 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 8ZL i 9WS,ZP. Dodatkowo ustalono utrzymanie powiązań funkcjonalno-przestrzennych i przyrodniczych pomiędzy poszczególnymi terenami o symbolach ZP, ZP,U, ZP,WS, WS,ZP i ZL ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia drożności przepływu wód. Pod projektowaną drogę będzie niezbędne przeznaczenie części gruntu leśnego na cele nieleśne, tę powierzchnię doprowadzono do koniecznego minimum podczas wytyczania przebiegu drogi.

Przeznaczono na cele nieleśne grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa o powierzchni 0,2956 ha pod teren zieleni urządzonej oraz pod fragment drogi publicznej. W obszarze objętym analizą uwzględniono dalsze funkcjonowanie gruntów leśnych na terenie o symbolu 8ZL. W pierwszej kolejności przeznaczono, w maksymalnie możliwym stopniu, grunt leśny pod las (teren oznaczony symbolem 8ZL). Następnie grunt leśny z zabytkową czterorzędową aleją ponad 100. letnich lip przeznaczono pod teren zieleni urządzonej (teren o symbolu 5.3ZP), w którym ustalono wkomponowanie istniejących drzew w projektowane zagospodarowanie zieleni urządzonej oraz stosowanie zieleni w zróżnicowanej formie i kompozycji (np. drzew, krzewów i roślin okrywowych) o wysokim stopniu bioróżnorodności z uwzględnieniem warunków siedliskowych oraz zachowanie istniejących terenów podmokłych z naturalnymi siedliskami roślinności (łąk i szuwarów) w lokalnych obniżeniach terenu, jako elementów przestrzennych oraz obszarów wchodzących w skład miejskiego systemu terenów aktywnych biologicznie. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej (minimum 95 %) oraz wyłączenie wskazanego terenu spod zabudowy pozwoli na udostępnienie i wykorzystanie ww. obszaru w ramach zieleni urządzonej, bez nadmiernej ingerencji w istniejący drzewostan, przy jednoczesnym pełnieniu szeregu funkcji jak ekologiczne, klimatyczne, aerosanitarne, retencyjne, rekreacyjne i edukacyjne. Teren ten będzie stanowić schronienie, miejsce bytowania i migracji, żerowania dla wielu gatunków zwierząt.

Wprowadzone rozwiązania ograniczające lub eliminujące negatywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi zostały dostosowane do planowanej funkcji oraz sąsiedztwa omawianego terenu.

W wyniku realizacji ustaleń projektu planu nie przewiduje się zagrożeń względem niekorzystnego wpływu na środowisko, w tym na zdrowie ludzi. Wprowadzone funkcje i ustalenia projektu planu stworzyły warunki do zachowania zasady zrównoważonego rozwoju.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY PLANU WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY (BIORĄC POD UWAGĘ CELE I GEOGRAFICZNY ZASIĘG PLANU ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU)

Uwzględniając lokalizację najbliższych (względem położenia opracowywanego planu) obszarów Natura 2000 – Puszczę Knyszyńską, Ostoję Knyszyńską oraz Bagienną Dolinę Narwi, ich zadania ochronne a także cel i geograficzny zasięg projektu planu, nie przewiduje się negatywnych oddziaływań omawianego terenu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

Zgodnie z zapisami ustawowymi rolą prognozy nie jest ocena przyjętych w projekcie planu rozwiązań planistycznych, a sprawdzenie czy w przyjętych rozwiązaniach zabezpieczone zostało we właściwy sposób środowisko, w tym zdrowie ludzi. Szczegółowość dokumentu uzależniona jest od szczegółowości zapisów projektu planu. Prognoza przedstawia prawdopodobne skutki, jakie niesie za sobą realizacja ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III sporządzana była równocześnie z opracowaniem dokumentu planistycznego. Zespół autorski prognozy pozostawał w stałym kontakcie z zespołem projektowym planu i jego członkowie uczestniczyli w posiedzeniach, na których konkretyzowały się rozwiązania planistyczne w dostosowaniu do zgodności ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* jako dokumentu nadrzędnego przy jednoczesnym wykorzystaniu danych zawartych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz innych dokumentach powiązanych z analizowanym obszarem. Zastosowanie takiej metody dla opracowania pozwoliło na przyjęcie rozwiązań przestrzennych, które w dużym stopniu spowodowały uniknięcie potencjalnych znaczących kolizji i konfliktów, doprowadzając do wyboru najbardziej pożądanych i optymalnych kierunków działań.

Wariant „zerowy", czyli nieprzystąpienie do sporządzenia projektu planu, pod względem możliwości wprowadzania zabudowy byłby mniej korzystny, spowodowałby nieład przestrzenny przez wydawane jednostkowo decyzje o warunkach zabudowy, nieuwzględniające uwarunkowań przyrodniczych: terenów podmokłych, zalewowych, torfowisk, występujących gatunków zwierząt – w tym objętych ochroną częściowa lub ścisłą i powiązań ekologicznych. Brak sprecyzowanej intensywności, parametrów i wskaźników zagospodarowania wprowadziłoby chaos w tej części osiedla. Ponadto nie byłoby możliwe w przyszłości zagospodarowanie znaczącej części doliny rzeki Białej pod tereny zieleni o niewielkim stopniu zainwestowania, uwzględniające kształtowanie różnorodnej roślinności zgodnej z siedliskiem uzupełnionej rozlewiskami, oczkami wodnymi, meandryzacja koryta pełniące funkcje przewietrzające, retencyjne, biologiczne, rekreacyjne, edukacyjne i społeczne. Ponadto las będący zbiorowiskiem łęgu mógłby stopniowo zanikać. Należy zauważyć, że w projekcie planu miejscowego są wytyczne odnośnie rewaloryzacji dawnego Stawu Młyńskiego, które stanowią szkielet możliwości jego zagospodarowania, ewoluujących na następnych etapach technicznych w tym zakresie. Jednakże z drugiej strony brak realizacji

nowego przebiegu drogi przez teren opracowania nie spowodowałby potencjalnej fragmentacji korytarza ekologicznego, nie byłoby konieczności ustalania wielu rozwiązań zabezpieczających jego drożność oraz środowiska przyrodniczego w jej sąsiedztwie na etapie planistycznym, tak by straty w środowisku były zminimalizowane.

W prognozie nie zaproponowano innych rozwiązań alternatywnych, ponieważ zastosowane w projekcie planu ustalenia nie wywołują negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony występujących w dalszym otoczeniu obszarów Natury 2000. Z tego również względu nie zaproponowano działań kompensacyjnych.

Zadaniem planowania przestrzennego jest zapewnienie utrzymania warunków równowagi przyrodniczej oraz racjonalna gospodarka zasobami środowiska. W związku z powyższym należy stwierdzić, że korzystniejszym rozwiązaniem są działania przyjęte w zapisach planistycznych omawianego projektu planu.

12. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III wykonano na podstawie art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538) oraz art. 46 ust. 1 pkt 1 i art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670). Prognoza zawiera możliwie wyczerpujące opisanie środowiska w jego złożoności oraz przewidywania jego zmian spowodowanych oddziaływaniem wprowadzonych zamierzeń realizacyjnych dokumentu planistycznego.

Projekt planu miejscowego obejmuje obszar o powierzchni około 48,57 ha, w rejonie ulic: Dojnowskiej, Plażowej, Ks. S. Suchowolca, Dojlidy Fabryczne oraz przedłużenia ul. Stawowej w Białymstoku. Jest obszar w znaczącej części zlokalizowany w zasięgu morfologicznej doliny rzecznej – obszar mokradeł, z którymi związana jest typowa roślinność charakterystyczna dla siedlisk podmokłych, zalewanych. Przez centralną część objętą opracowaniem przebiega rzeka Biała kierująca się od Stawów Dojlidzkich w kierunku zachodnim. Do rzeki Białej przy zbiorowisku lasu wilgotnego (łęgu) uchodzi Ciek spod Dojlid Górnych. Na analizowanym obszarze oprócz wartości przyrodniczych występuje wiele obszarów i obiektów objętych ochroną zabytkową, w których tereny zieleni jak i grup drzew (ponad stuletnich lip) także wzięte są pod szczególną rozwagę przy wprowadzaniu ustaleń planistycznych W projekcie planu utrzymano istniejące przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową uzupełnioną funkcją usługową (1MW, 2MN i 3MW,U), terenu ogrodu działkowego (7ZD), usługową, w tym z zakresu kultu religijnego (10.1U,ZP, 10.2U, 11U oraz 12UOS). W rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Stawowej (4ZP,U) i w rejonie ulic Ks. S. Suchowolca i Plażowej (13U) wyznaczone zostały nowe tereny przeznaczone pod zabudowę usługową. Obecnie na omawianym terenie poza ogródkami działkowymi występuje w obrębie koryta Białej brak przystosowania doliny do funkcji rekreacyjnej pomimo sąsiedztwa z ważnymi miejskimi terenami rekreacyjnymi: Stawami Dojlidzkimi i parkiem przy Pałacu Lubomirskich.

Jest to ostatni obszar doliny Białej na terenie miasta, nieobjęty opracowaniem planistycznym, dla którego jest niezbędne określenie zasad zagospodarowania w dostosowaniu

do uwarunkowań środowiskowych. Tereny dolinne funkcjonują jako korytarze ekologiczne podtrzymujące powiązania przyrodnicze w mieście i w jego obszarze funkcjonalnym. W projekcie planu miejscowego zapewniono ochronę terenu doliny rzecznej przed zabudową, utwardzeniem oraz wprowadzeniem innych funkcji zaburzających funkcje retencyjne, biologiczne i aerosanitarne. Przeznaczenie znaczącego terenu dolinnego, w projekcie planu miejscowego, pod zieleń urządzoną, lasy oraz wodę ukazuje prawidłowo prowadzoną politykę miasta w kierunku zagospodarowania terenów nadrzecznych zgodnie z ich predyspozycją.

Analizowany teren jest różnorodny pod względem zinwentaryzowanych zbiorowisk roślinnych charakterystycznych dla siedlisk podmokłych, mokradeł, jak np. łęg jesionowo-olszowy, szuwary pałki wąskolistnej i szerokolistnej, murawy zalewowe, łozowiska oraz zarośla wierzbowe. W jego obrębie stwierdzono obecność płazów: kumaka nizinnego i żabę jeziorkową, ssaki (lisa, bobra, zająca), zasięg występowania motyla czerwończyka nieparka oraz gatunki ptaków (kulczyk, kwiczoł, kos, drozd, dzięcioł duży, zaganiacz, pliszka siwa, muchołówka szara, remiz, słowik szary, rokitniczka, sroka). Na omawianym obszarze nie zinwentaryzowano szczególnie rzadkich, mało licznych gatunków zwierząt dla rejonu Podlasia. Jednakże ich występowanie na terenie dużego zurbanizowanego miasta może świadczyć o unikalności tej części miasta, o co w sposób szczególny zadbano poprzez ustalenia planistyczne.

W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* większość omawianego terenu jest określona jako tereny zieleni urządzonej (obszar podstawowego systemu przyrodniczego), tereny aktywności gospodarczej, tereny usług publicznych, tereny zabudowy mieszkaniowej wysokiej intensywności, tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności, obszary uzupełniające funkcjonowanie systemu przyrodniczego: układ hydrograficzny oraz pozostałe oznaczenia: strefa pełnej ochrony konserwatorskiej, strefa ochrony krajobrazu, elementy systemu transportowego (ulice i korytarze ulic), podstawowe przestrzenie publiczne.

Jednym z elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej Białegostoku jest system przyrodniczy miasta stanowiący, w analizowanym projekcie planu miejscowego, tereny zieleni urządzonej. Podstawowy system przyrodniczy tworzą obszary o najwyższych walorach przyrodniczych, mające znaczenie dla funkcjonowania całego miasta lub regionu, pełniące nadrzędne funkcje przyrodnicze (głównie klimatyczną, hydrologiczną i biologiczną) oraz podporządkowane im funkcje poza przyrodnicze (estetyczną, rekreacyjno-wypoczynkową). Obszary tworzące podstawowy system przyrodniczy są rekomendowane do wyłączenia spod zabudowy. Należy je traktować jako nienaruszalny zasób środowiska przyrodniczego Białegostoku. Obszary te, charakteryzujące się najwyższą bioróżnorodnością, są niezbędne dla kształtowania jakości życia mieszkańców Białegostoku, ze względu na zdolność retencjonowania wody, kształtowanie lokalnego klimatu i regenerację powietrza oraz walory krajobrazowe, rekreacyjne i dydaktyczne. Niezwykle istotne jest zachowanie tych obszarów w celu budowania ich ciągłości i spójności w skali całego miasta. Aby utrzymać aktywność biologiczną i bioróżnorodność na terenach systemu przyrodniczego, w projekcie planu uwzględniono m.in. zakaz lokalizacji budynków, parkingów oraz wymiany gruntów na obszarze ściśle związanym z doliną.

Potrzeba sporządzenia projektu planu wynikała przede wszystkim z konieczności określenia zasad zabudowy i zagospodarowania terenów uwzględniając ład przestrzenny i zrównoważony rozwój, ograniczenia konfliktów funkcjonalno-przestrzennych wynikających z sąsiedztwa różnych funkcji, ochrony przed ewentualną zabudową terenów zieleni wchodzących w skład systemu przyrodniczego miasta, ochrony terenów przez zagospodarowaniem i zabudową niezgodną z polityką przestrzenną gminy oraz określenia zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

Przystępując do opracowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III zadbano także by nie naruszyć celów i kierunków działań wielu dokumentów o skali lokalnej, wojewódzkiej i krajowej, na które przekładają się cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym Unii Europejskiej, np. *Programu ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej*, *Programu ochrony środowiska dla miasta Białystok na lata 2025–2030 z perspektywą na lata 2031-2034*, *Planu Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030*, *Strategicznej mapy hałasu miasta Białystok, Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego, Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego*, *Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028*, *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, *Krajowej Polityki Miejskiej 2030*, *Polityki ekologicznej państwa 2030, Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030, Planu przeciwdziałania skutkom suszy*. Ponadto uwzględniono wyniki monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód, pól elektromagnetycznych i hałasu – czynników wpływających w dużym stopniu na zdrowie ludzi w strefie miejskiej.

Ważnym wyznacznikiem wprowadzania funkcji w rejonie objętym opracowaniem, oprócz uwarunkowań przyrodniczych, była możliwość wystąpienia strefy zagrożenia powodziowego od rzeki Białej (przedstawionych w dwóch opracowaniach sporządzonych na zlecenie Urzędu Miejskiego: z 2009 r. i 2017 r.). Tereny o symbolach 4ZP,U, 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 9WS,ZP i 8ZL przeznaczone pod tereny zieleni urządzonej i wody powierzchniowe śródlądowe oraz las stanowią (poprzez ustalenia względem ich zagospodarowania) strefę zabezpieczającą, przyjmującą wodę określoną dla przepływu maksymalnego o prawdopodobieństwie wystąpienia tzw. wody 50. letniej oraz 100. letniej. Są to tereny wyłączone spod zabudowy i silnego zainwestowania zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* i opracowaniem ekofizjograficznym. Teren ujęty w opracowaniu stanowi jeden z szerszych obszarów mokradeł, tuż za Stawami Dojlidzkimi. Odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej utrzymujące funkcjonowanie mokradeł, obszarów wodno-błotnych wspomaga zmniejszenie strat materialnych w przypadku zagrożenia spowodowanego przez powodzie, a tym samym wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. Powódź (obok fal upałów i suszy) jest jednym z największych zagrożeń klimatycznych dla miasta Białegostoku, może nastąpić nagle i o bardzo odległej częstotliwości pomiędzy zjawiskami.

Znacząca część analizowanego terenu znajduje się w dolinie rzecznej, czyli w obszarze o niekorzystnych warunkach fizjograficznych do zabudowy z powodu występowania gruntów mineralno-organicznych i organicznych w obniżeniach terenu, z wysoko zalegającą wodą gruntową i możliwością zalewu wodami powierzchniowymi podczas nagłych opadów burzowych. Głębokość występowania pierwszego poziomu wody od powierzchni terenu kształtuje się głównie na poziomie 1 – 2 m p.p.t. i w mniejszym zakresie 0 - 1 m p.p.t. Poziom wód gruntowych może ulegać okresowym wahaniom w zależności od pory roku oraz ilości opadów atmosferycznych.

Tereny wyłączone spod zabudowy pełnią funkcje retencyjne, biologiczne, spowalniają odpływ oraz poprawiają bilans wodny zlewni. Należy dołożyć wszelkich starań, aby ograniczyć niekorzystną ingerencję na terenach dolinnych. Wysokie stany wód w dolinach rzecznych mogą spowodować lokalne podtopienia w granicach objętych projektem planu miejscowego. Ważne jest by tam, gdzie to możliwe nie utwardzać powierzchni i zachować tereny biologicznie czynne. Nieuszczelnianie terenów dolinnych zminimalizuje ryzyko strat wywołanych zalaniem.

Na prawym brzegu rzeki Białej znajduje się Rodzinny Ogród Działkowy „Plażowy" (oznaczony symbolem 7ZD). Przy zagospodarowywaniu działek ogrodniczych, w doborze gatunków należy zwrócić uwagę na stosowanie gatunków rodzimych i wykluczyć gatunki obce, a szczególnie inwazyjne ze względu na bardzo bliskie sąsiedztwo z rzeką Białą - drogą migracyjną roślin/nasion. Ogród działkowy to miejsce umożliwiające produkcję dóbr konsumpcyjnych poprzez dostarczanie świeżej i zdrowej lokalnej żywności, w tym roślin leczniczych i przyprawowych. Dodatkowo zasadzone odpowiednie rośliny miododajne sprzyjają bytowaniu owadów zapylających. Analizowany ogród działkowy rozprzestrzenia się swoją działalnością poza zasięg prawny do terenu – w kierunku południowym ku rzece Białej. Powoduje to zakłócenia w migracji zwierząt oraz przemieszczania się ludzi na terenie przyrzecznym w wyniku zastosowania wysokich ogrodzeń/siatek.

Należy dążyć do ograniczenia wykonywania zabiegów przy pomocy środków chemicznych do ochrony roślin na terenie ROD, które mogą mieć negatywne skutki dla ludzi, upraw ogrodniczych i zwierząt. Zaleca się w pierwszej kolejności sięgnięcie po produkty naturalne oraz biologiczne. Stosowanie nawozów oraz środków ochrony na terenie kompleksu ogrodu działkowego może stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska wodnego rzeki Białej (możliwość zanieczyszczenia ze spływem powierzchniowym w gruncie).

Mając na uwadze konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju zadbano o wyrównanie potencjałów między terenami o charakterze otwartym i zabudowanym. Cenne jest kształtowanie terenów zieleni urządzonej przy uwzględnieniu potrzeb rzeki Białej, stwarzając możliwość codziennego kontaktu z przyrodą. Struktury zieleni zapewniają miastu podniesienie standardów jakości życia (łagodzenie uciążliwości klimatu miejskiego i poprawę estetyki miasta). Dodatkowo na takich terenach zatrzymywana, retencjonowana jest woda deszczowa, co przyczynia się do spowolnienia lub redukcji odpływu oraz poprawy bilansu wodnego zlewni. Infiltracja wód do gruntu, jest najprostszym sposobem zagospodarowania wód deszczowych w miejscu powstania opadu i zasilania wód gruntowych. Zachowanie przyrody w miastach stanowi szczególny przykład zrównoważonego rozwoju.

Realizacja projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wywoła zróżnicowane przekształcenia środowiska przyrodniczego, w zależności od aktualnego sposobu zagospodarowania terenu oraz charakteru zaprojektowanych funkcji. Urbanizacja w ujęciu przestrzennego rozwoju miasta jest zjawiskiem naturalnym. W związku z tym przekształcenia zmierzające do zmiany zagospodarowania poszczególnych terenów na obszarze miasta są nieuniknione. W przedmiotowym projekcie planu znajdują się zapisy mające na celu zapobieganie lub ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko poprzez ochronę lokalnego korytarza ekologicznego (doliny rzeki Białej), lokalnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ochronę wód powierzchniowych i gruntowych (oraz pośrednio podziemnych), ochronę przed hałasem i polami elektromagnetycznymi, ochronę powietrza i adaptację do zmian klimatu, ochronę dziedzictwa kulturowego, kształtowanie terenów zieleni osiedlowej i przyrzecznej oraz prowadzenie prawidłowej gospodarki odpadami.

Czynnikiem, który w warunkach antropopresji złagodzi jej negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego oraz wspomoże zachowanie ekologicznych funkcji terenów, jest zachowanie niezainwestowanych pozostałości doliny rzecznej w postaci nieutwardzonej z charakterystyczną roślinnością oraz obowiązek zachowania minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, zapewniającej warunki życia organizmów żywych, migracji zwierząt i roślin oraz warunki infiltracji wód opadowych i roztopowych do gruntu. W tym celu w projekcie planu utrzymano grunt leśny w postaci łęgu, przeznaczono znacząca część obszaru pod teren zieleni urządzonej z wykorzystaniem istniejących walorów środowiska, zapewniono odtworzenie dawnego stawu oraz możliwość meandryzacji koryta cieków, ustalono nieprzekraczalne parametry zabudowy oraz udział minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla terenów o różnym przeznaczeniu. Obszary zieleni pełnią funkcje ekologiczne,

klimatyczne i ochronne, z drugiej zaś estetyczne i rekreacyjne. Dodatkowo ustalenie zieleni wysokiej w obrębie parkingów: co najmniej 1 drzewo na 5 miejsc postojowych w jego obrębie lub po jego obrysie, wspomoże zatrzymanie wody opadowej, wpłynie korzystnie na lokalny mikroklimat oraz powietrze podczyszczając z kancerogennych produktów spalania paliw, pyłów i innych zanieczyszczeń. Ponadto roślinność wpływa na naszą psychikę. Im większa jest utwardzona powierzchnia, tym bardziej nas przytłacza, a odpowiednio rozlokowane rośliny przełamują tę monotonię, dzieląc przestrzeń na mniejsze wnętrza. W upalne letnie dni bujna roślinność łagodzi warunki klimatyczne, nawilżając powietrze i rzucając cień. Ustalenie zastosowania w pasach drogowych ulic gatunków drzew i krzewów odpowiednich do nasadzeń przyulicznych pod względem estetyki i odporności (w miejscach wolnych od infrastruktury technicznej, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszych) zapewni długoletnie funkcjonowanie drzew w przestrzeni korytarzy ulicznych.

W wyniku przeprowadzonej waloryzacji drzew objęto ochroną 66 pojedynczych, dojrzałych drzew (topole, lipy, kasztanowce, wiązy, brzozy, jesiony, klony i dęby), do których zastosowano ustalenia pozwalające na dalszy ich niezakłócony rozwój. Dodatkowo zalecono zachowanie oraz uzupełnienie istniejących szpalerów drzew wzdłuż ulic. W zakresie kształtowania zieleni urządzonej ustalono wkomponowanie w przyszłe zagospodarowanie terenu istniejących drzew oraz zagospodarowanie zielenią w zróżnicowanej formie i kompozycji (np. drzew, krzewów i roślin okrywowych) z uwzględnieniem warunków siedliskowych. Zadrzewienia wpływają na stosunki wodne otoczenia, mają zdolności asymilacyjne i transpiracyjne, zatrzymują wody opadowe (w strefie korzeniowej, pod koroną, magazynują w swoich tkankach), które bez ich obecności byłyby odprowadzane do kanalizacji. Asymilacja przez drzewa (ale także i roślinność niską) wody z opadów atmosferycznych powoduje redukcję odpływów powierzchniowych. Ponadto drzewa spełniają rolę schronień dla drobnych gatunków zwierząt, przebywających w środowisku miejskim, wzbogacając bioróżnorodność miasta.

Zieleń miejska jako wielofunkcyjny, architektoniczny element podnoszący walory estetyczne miasta, stanowi jeden z ważniejszych czynników wpływających na stan środowiska w mieście. Odpowiednio zagospodarowane i utrzymywane obszary zieleni pełnią szereg funkcji: ekologiczne, klimatyczne, aerosanitarne, retencyjne, estetyczne i rekreacyjno-wypoczynkowe. Wyłączenie spod zabudowy części terenu z przeznaczeniem pod zieleń urządzoną jest pozytywnym aspektem przeprowadzonych prac planistycznych. Działania te wspomogą kształtowanie odpowiednich standardów życia ludzi w mieście. Ustalenia planistyczne w zakresie zagospodarowania terenów zieleni umożliwiają podjęcie przez miasto w przyszłości realizacji parku, miejsc rekreacyjnych.

Podczas opracowywania projektu planu wzięto pod uwagę także ograniczenia w zagospodarowaniu terenów związane ze strefą techniczną od linii wysokiego napięcia 110 kV, strefą pełnej ochrony konserwatorskiej wraz z zabytkami i obszarami wpisanymi do rejestru zabytków, budynkami i obiektami ujętymi w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków, strefą ochrony krajobrazu, strefą ochrony ekspozycji zespołu kościoła parafialnego pw. Niepokalanego Serca Maryi.

Funkcjonowanie na analizowanym terenie scentralizowanego systemu gospodarki wodno-ściekowej z przeznaczeniem do odprowadzenia ścieków do oczyszczalni miejskiej doprowadzi do zmniejszenia przedostawania się zanieczyszczeń do gleby i wód gruntowych, a w wyniku tego ich migracji do wód powierzchniowych.

Ustalono, że podstawowym odbiornikiem wód opadowych jest grunt przy wykorzystaniu systemów retencji wodnej oraz rzeka Biała za pośrednictwem sieci kanalizacji deszczowej, drenażowej, cieków i rowów. Dopuszczono odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do lokalnych lub indywidualnych systemów odprowadzania wód opadowych. Zbieranie, magazynowanie wód opadowych „u źródła” pozwoli na zasilanie gruntu w wodę oraz zanik

susz hydrologicznych. Możliwość retencjonowania wód opadowych i roztopowych na obszarze objętym opracowaniem, przeznaczenie części obszaru pod las, zieleń urządzoną, wody powierzchniowe śródlądowe oraz zachowanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej spowoduje prawidłowy obieg wody w przyrodzie, przy zachowaniu niezakłóconego przepływu wód gruntowych. W ustaleniach planistycznych w szczególny sposób zadbano o cieki naturalne: rzekę Białą oraz uchodzący do niej Ciek spod Dojlid Górnych. Zapisy dotyczą zapewnienia ich drożności, kształtowanie biologicznej obudowy cieków, nieinwazyjnego zagospodarowania terenów (przepuszczalne nawierzchnie, budowa m.in. kładek uwzględniająca maksymalny poziom wód, stosowanie zieleni w zróżnicowanej formie i kompozycji o wysokim stopniu bioróżnorodności z uwzględnieniem warunków siedliskowych) z wysokim poziomem wód gruntowych, zakazu kondygnacji podziemnych w rejonie obszaru okresowo podmokłego.

Stan jakości powietrza w obszarze objętym projektem planu będzie utrzymany na podobnym do obecnego poziomie. Dostosowano ustalenia dotyczące zapotrzebowania na energię elektryczną, jak i cieplną przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania emitowanych substancji zapewniono na terenach zurbanizowanych jak największy wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz zachowano tereny zieleni urządzonej i lasu w obszarze doliny rzecznej, wskazano do zachowania wartościowe, dojrzałe drzewa o prawidłowym pokroju, zapewniono kształtowanie zieleni na parkingach, uwzględniono istniejące i projektowane szpalery drzew.

W projekcie planu wskazano ustalenia zmierzające do adaptacji do zmian klimatu. Zabezpieczenie terenu podstawowego systemu przyrodniczego określonego w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* będącego zarówno fragmentem doliny rzeki Białej przed zabudową i utwardzeniem, zakaz podnoszenia rzędnej terenu i wymiany gruntu rodzimego (za wyjątkami określonymi w projekcie planu) na terenach ZP,WS, WS,ZP i ZP, zapewnienie drożności przepływu wód w rzece Białej i ciekach, możliwość meandryzacji i tworzenia rozlewisk, kształtowanie rzeźby terenu umożliwiające retencjonowanie wód opadowych, zachowanie powierzchni biologicznie czynnej na terenach wskazanych do zainwestowania ograniczy negatywne skutki susz i powodzi. Ponadto dostosowano ustalenia dotyczące zapotrzebowania na energię elektryczną, jak i cieplną przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszaru podmokłego z wysokim poziomem wód gruntowych przeznaczonego pod tereny zieleni urządzonej oraz las (wyłączonych spod zabudowy). Tereny przeznaczone pod zieleń urządzoną, wody powierzchniowe śródlądowe oraz las będą pełnić funkcje napowietrzające miasto. Nie zostanie zakłócona wymiana powietrza pomimo zagospodarowania części dotychczasowego niezainwestowanego terenu pod funkcje usługowe i mieszkaniowe (budowlane).

W zakresie ochrony ludności przed hałasem wprowadzono do zapisów planu klasyfikację wrażliwości terenów na hałas zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dodatkowo w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i usługowych z zakresu oświaty i opieki społecznej ustala się spełnienie wymagań dotyczących zabezpieczenia budynków przed hałasem np. poprzez zastosowanie materiałów elewacyjnych, stolarki okiennej i drzwiowej o odpowiedniej izolacyjności akustycznej oraz ścian kurtynowych. Ustalenia planistyczne nie zakazują wprowadzenia rozwiązań technicznych, konstrukcyjnych budynków lub w otoczeniu działki w celu zminimalizowania potencjalnego oddziaływania hałasu drogowego.

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi. Podwyższona emisja pól elektromagnetycznych może wystąpić jedynie w przypadku instalowania nadawczych urządzeń telekomunikacyjnych wysokiej mocy w postaci m.in. stacji bazowych telefonii komórkowych, ale wówczas pola elektromagnetyczne są odnotowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludności. Ze względu

na postępującą zabudowę wielorodzinną w rejonie objętym projektem planu miejscowego należy racjonalnie podchodzić do wysokości i lokalizacji nowych stacji bazowych oraz nowych budynków. W części północnej i północno-wschodniej obszaru opracowania przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV, od której wyznaczono strefę techniczną (obszar po 20 m obustronnie od osi linii WN). Ważnym aspektem jest podjęcie działań do zagospodarowania wspomnianej przestrzeni (wykorzystanie rekreacyjne, czasowa obecność ludzi) zabezpieczając jednocześnie ludzi przed długotrwałym przebywaniem w sąsiedztwie linii WN i zapewniając niezakłócone warunki techniczne do przesyłu energii. Na terenach wskazanych do zainwestowania budowlanego w rejonie wspomnianych stref technicznych należy dostosować rodzaj zabudowy i zagospodarowania terenu względem odpowiednich przepisów odnoszących się do sąsiedztwa linii elektroenergetycznych.

W projekcie planu miejscowego podjęto działania w zakresie ograniczenia uciążliwości zanieczyszczenia światłem. W zakresie kształtowania przestrzeni publicznych (drogi publiczne, drogi wewnętrzne oraz tereny o symbolach: 4ZP,U, 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 7ZD, 9WS,ZP 14KPL,KX i 15KX) dopuszczono lokalizację oświetlenia uwzględniającego odpowiednie rozwiązania przeciwdziałające zanieczyszczeniu światłem, m.in. w zakresie konstrukcji opraw świetlnych i systemów regulujących moc oświetlenia oraz ich rozmieszczenie – w sposób niepowodujący nadmiernej emisji światła i uciążliwości dla ludzi i zwierząt.

W zakresie gospodarki odpadami ustalono prowadzenie zagospodarowania odpadów w oparciu o plan gospodarki odpadami oraz zakazano gospodarowania odpadami tj. działalności polegającej na zbieraniu, przetwarzaniu, odzysku oraz magazynowania i składowania odpadów. Gospodarka odpadami będzie funkcjonowała w oparciu o zorganizowany system odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców miasta z uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów surowcowych. Pozwoli to na zmniejszenie obciążenia środowiska rosnącym strumieniem odpadów.

Wyeliminowano na etapie planistycznym możliwą silną ingerencję w siedliska przyrodnicze nowego przebiegu drogi łączącego ul. Dojlidy Fabryczne z ul. ks. S. Suchowolca o symbolu 1KD-G przez tereny podmokłe poprzez ustalenie zastosowania rozwiązań technicznych zapewniających drożność korytarza ekologicznego doliny rzeki Białej oraz umożliwiających migrację zwierząt w ramach terenów oznaczonych symbolami: 5.1ZP, 5.2ZP, 5.3ZP, 5.4ZP, 6ZP,WS, 8ZL i 9WS,ZP. Dodatkowo ustalono utrzymanie powiązań funkcjonalno-przestrzennych i przyrodniczych pomiędzy poszczególnymi terenami o symbolach ZP, ZP,U, ZP,WS, WS,ZP i ZL ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia drożności przepływu wód. Pod projektowaną drogę będzie niezbędne przeznaczenie części gruntu leśnego na cele nieleśne, tę powierzchnię doprowadzono do koniecznego minimum podczas wytyczania przebiegu drogi.

Przeznaczono na cele nieleśne grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa o powierzchni 0,2956 ha pod teren zieleni urządzonej oraz pod fragment drogi publicznej. W obszarze objętym analizą uwzględniono dalsze funkcjonowanie gruntów leśnych na terenie o symbolu 8ZL. W pierwszej kolejności przeznaczono, w maksymalnie możliwym stopniu, grunt leśny pod las (teren oznaczony symbolem 8ZL). Następnie grunt leśny z zabytkową czterorzędową aleją ponad 100. letnich lip przeznaczono pod teren zieleni urządzonej (teren o symbolu 5.3ZP), w którym ustalono wkomponowanie istniejących drzew w projektowane zagospodarowanie zieleni urządzonej oraz stosowanie zieleni w zróżnicowanej formie i kompozycji (np. drzew, krzewów i roślin okrywowych) o wysokim stopniu bioróżnorodności z uwzględnieniem warunków siedliskowych oraz zachowanie istniejących terenów podmokłych z naturalnymi siedliskami roślinności (łąk i szuwarów) w lokalnych obniżeniach terenu, jako elementów przestrzennych oraz obszarów wchodzących w skład miejskiego systemu terenów aktywnych biologicznie. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej

(min. 95 %) oraz wyłączenie wskazanego terenu spod zabudowy pozwoli na udostępnienie i wykorzystanie ww. obszaru w ramach zieleni urządzonej, bez nadmiernej ingerencji w istniejący drzewostan, przy jednoczesnym pełnieniu szeregu funkcji jak ekologiczne, klimatyczne, aerosanitarne, retencyjne, rekreacyjne i edukacyjne. Teren ten będzie stanowić schronienie, miejsce bytowania i migracji, żerowania dla wielu gatunków zwierząt.

Niniejszą prognozę oddziaływania na środowisko opracowywano równolegle z projektem planu. Zespół autorski prognozy pozostawał w stałym kontakcie z zespołem projektowym planu i jego członkowie uczestniczyli w posiedzeniach, na których konkretyzowały się rozwiązania planistyczne. W wyniku zastosowania takiej metody dla opracowania przyjęto rozwiązania przestrzenne, które pozwoliły na uniknięcie potencjalnych znaczących konfliktów, doprowadzając do wyboru najbardziej pożądanych i optymalnych kierunków działań.

W przypadku braku planu na terenie opracowania istnieje duże prawdopodobieństwo wprowadzenia zabudowy niezgodnej z sąsiedztwem oraz bez uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych. Obszar doliny rzeki Białej zostałby znacząco zmniejszony, zdewastowany, utwardzony, bez późniejszej możliwości wykorzystania go do celów rekreacyjnych dla mieszkańców miasta. Poza tym zniszczone zostałyby zbiorowiska ściśle związane z siedliskiem podmokłym.

Biorąc pod uwagę lokalizację najbliższych (względem poddawanego analizie terenu objętego opracowaniem) obszarów Natura 2000 – Puszczę Knyszyńską, Ostoję Knyszyńską oraz Bagienną Dolinę Narwi, ich zadania ochronne a także cel i geograficzny zasięg opracowania, nie przewiduje się negatywnych oddziaływań spowodowanych realizacją ustaleń omawianego projektu planu miejscowego na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

Wariant „zerowy”, czyli nieprzystąpienie do sporządzenia projektu planu, pod względem możliwości wprowadzania zabudowy byłby mniej korzystny, spowodowałby nieład przestrzenny przez wydawane jednostkowo decyzje o warunkach zabudowy, nieuwzględniające uwarunkowań przyrodniczych: terenów podmokłych, zalewowych, torfowisk, występujących gatunków zwierząt – w tym objętych ochroną ścisłą lub częściową i powiązań ekologicznych. Brak sprecyzowanej intensywności, parametrów i wskaźników zagospodarowania wprowadziłoby chaos w tej części osiedla. Ponadto nie byłoby możliwe w przyszłości zagospodarowanie znaczącej części doliny rzeki Białej pod tereny zieleni o niewielkim stopniu zainwestowania, uwzględniające kształtowanie różnorodnej roślinności zgodnej z siedliskiem uzupełnionej rozlewiskami, oczkami wodnymi, meandryzacja koryta pełniące funkcje przewietrzające, retencyjne, biologiczne, rekreacyjne, edukacyjne i społeczne. Ponadto las będący zbiorowiskiem łęgu mógłby stopniowo zanikać. Należy zauważyć, że w projekcie planu miejscowego są wytyczne odnośnie rewaloryzacji dawnego Stawu Młyńskiego, które stanowią szkielet możliwości jego zagospodarowania, ewoluujących na następnych etapach technicznych w tym zakresie. Brak realizacji nowego przebiegu drogi przez teren opracowania nie spowodowałby potencjalnej fragmentacji korytarza ekologicznego, nie byłoby konieczności ustalania wielu rozwiązań zabezpieczających jego drożność oraz środowiska przyrodniczego w jej sąsiedztwie na etapie planistycznym, tak by straty w środowisku były zminimalizowane.

W prognozie nie zaproponowano innych rozwiązań alternatywnych, ponieważ zastosowane w projekcie planu ustalenia nie wywołują negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony występujących w dalszym otoczeniu obszarów Natury 2000. Z tego również względu nie zaproponowano działań kompensacyjnych.

W wyniku realizacji ustaleń projektu planu nie przewiduje się zagrożeń względem niekorzystnego wpływu na środowisko, w tym zdrowie ludzi. Wprowadzone funkcje i ustalenia projektu planu stworzyły warunki do zachowania zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na przyjęte zagospodarowanie terenu objętego projektem planu miejscowego oraz mogące powstać zamierzenia inwestycyjne w wyniku realizacji jego ustaleń, nie stwierdza się wystąpienia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Monitoring skutków realizacji ustaleń planu prowadzony będzie w ramach analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym dokonywanej zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez Prezydenta Miasta Białegostoku co najmniej raz w kadencji rady. Zastosowane będą metody analityczno - porównawcze stanu zagospodarowania terenu oraz badane zmiany w środowisku w oparciu przyjętego zagospodarowania m.in. na tle morfologicznej doliny rzecznej, Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 218, terenów szczególnego zagrożenia powodzią, istniejących obszarów objętych prawną formą ochrony przyrody i terenów proponowanych do jej ustanowienia, gruntów rolnych i leśnych, terenów zieleni urządzonej, w szczególności ogrodów działkowych oraz ogólnodostępnych parków. Ponadto wykazane zostaną zmiany w infrastrukturze komunikacyjnej i technicznej ważne z punktu widzenia realizacji planów na jakość życia mieszkańców oraz poprawy jakości środowiska i adaptacji miasta do zmian klimatu. Do ww. analizy zostaną wykorzystane ortofotomapy Białegostoku, mapy ewidencji gruntów i budynków oraz inne dostępne opracowania z zakresu wspomnianych zagadnień.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2025 r. poz. 567),
- ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2024 r. poz. 576 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292);
- ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1073);
- Standardowe Formularze Danych Natura 2000: Ostoja Knyszyńska (PLH200006) - aktualizacja w 07.2025 r., Puszcza Knyszyńska (PLB200003) – aktual. w 05.2025 r., Ostoja Narwiańska (PLH200024) – aktual. w 05.2025 r., Bagienna Dolina Narwi (PLB200001) – aktual. w 06.2025 r., Narwiańskie Bagna (PLH200002) – aktual. w 07.2025 r.;

- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej;
- Europejska konwencja krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98);
- Rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869;
- Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 Przywracanie przyrody do naszego życia (Bruksela, 20.05.2020 r.);
- Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r.;
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2019 r.;
- Krajowa Polityka Miejska 2030 - uchwała Nr 136 Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2022 r.;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. poz. 1911) wraz z jego aktualizacją przyjętą rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 300);
- Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, PGW Wody Polskie, 2015 r. (aktual. w 2020 r.);
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy – przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. poz. 1615);
- Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030 – przyjęty uchwałą Nr 152 Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2023 r. (M. P. poz. 1119);
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. wraz z aktualizacjami w latach: 2005, 2009, 2010, 2015, 2017 i 2022;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik 2013 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku – uchwała Nr XII/165/19 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2019 r. zmieniona uchwałą Nr LXXVII/1079/23 Rady Miasta Białystok z dnia 18 grudnia 2023 r.;
- Ekofizjografia Białegostoku, Tom I Wstęp i diagnoza stanu środowiska przyrodniczego, Kwiatkowski W., Gajko K., Białystok 2011 r.;
- Ekofizjografia Białegostoku, Tom II Ocena i funkcjonowanie środowiska, uwarunkowania ekofizjograficzne, Kwiatkowski W., Gajko K., Białystok 2012 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla terenu miasta Białegostoku, Kwiatkowski W., Gajko K., Ksepko M., Miniuk P., Stepaniuk M., Białystok 2004 r.;
- Ocena rozwiązań planistycznych w kontekście uwarunkowań przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych na obszarze objętym projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Dojlidy i Skorupy w Białymstoku (rejon ul. Baranowickiej, Ciołkowskiego i Plażowej), Stepaniuk J., 2012 r.;
- Dokumentacja ewidencyjna parku – Ogród przy pałacu Hasbachów w Białymstoku – Dojlidach, Ewa Bończak Kucharczyk, Urząd Wojewódzki w Białymstoku, Wydział Kultury i Sztuki, Wojewódzki Konserwator Zabytków, 1978 r.;

- Stan środowiska w województwie podlaskim. Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, Białystok 2020 r.;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, Białystok, kwiecień 2024 r.;
- Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024 (wraz z tabelą pn. Klasyfikacja ocena 2019-2024 RW https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/568), Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa 2025 r.;
- Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, Białystok czerwiec 2018 r.;
- Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019, PIG-PIB, Warszawa, listopad 2020 r.;
- 2022 - Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring diagnostyczny, marzec 2023 r. (https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html);
- Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie podlaskim, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku GIOŚ, Białystok, czerwiec 2024 r.;
- Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka - uchwała Nr XXXIV/415/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2013 r. wraz z jego zmianą uchwałą Nr XIX/235/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. oraz uchwałą Nr XLIV/610/2022 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2022 r.;
- Strategiczna mapa hałasu miasta Białystok, 2022 r.;
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa podlaskiego - uchwała Nr LXIII/931/2024 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 19 lutego 2024 r.;
- Program ochrony środowiska dla miasta Białegostoku na lata 2025-2030 z perspektywą na lata 2031-2034 – uchwała Nr XXI/323/25 Rady Miasta Białystok z dnia 22 grudnia 2025 r.;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego - uchwała Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. (Dz.U.W.P. poz. 2777) zmieniony uchwałą Nr XXXIX/356/17 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dz.U.W.P. poz. 3270);
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, Białystok 2016 r.;
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028 - uchwała Nr VII/78/2024 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 26 listopada 2024 r.;
- Plan Adaptacji Miasta Białystok do zmian klimatu do roku 2030 – uchwała Nr XIV/210/19 Rady Miasta Białystok z dnia 23 września 2019 r.;
- Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa położonych w granicach administracyjnych Miasta Białystok na okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2032 r. (tom I i tom II);
- Inwentaryzacja awifauny na obszarze miasta Białystok, Mirski P., Płowucha A., Siuchno R., Białystok 2011 r.;
- Inwentaryzacja fauny płazów, gadów oraz motyli dziennych na obszarze miasta Białegostoku, Chętnicki W., Werpachowski C., Łupiński S., Giedrewicz M., Klimczuk P., Gawędzki P., Buńkowski T., Czerniak W., Białystok 2011 r.;

- Koncepcja uregulowania przepływu wód w rzece Białej. Ekspertyza hydrotechniczna na odcinku od ul. Plażowej do granic miasta Białegostoku w rejonie oczyszczalni ścieków, grudzień 2017 r.;
- Studium historyczno – urbanistyczne - Białystok, Danilczyk L., Kasprzyk M., Pracownie Konserwacji Zabytków „ARKONA" sp. z o. o., Kraków 2011 r.;
- Studium hydrograficzne doliny rzeki Białej z wytycznymi do zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego i elementami małej retencji oraz prace hydrologiczne niezbędne do sporządzenia dokumentacji hydrologicznej, zespół autorski pod kier. S. Tyszewskiego i I. Kardela, Pracownia Gospodarki Wodnej PRO-WODA, Warszawa 2009 r.;
- Aktualizacja programu zagospodarowania wód opadowych i rozbudowy kanalizacji deszczowej w granicach administracyjnych miasta Białegostoku wraz z racjonalnym rozmieszczeniem zbiorników retencyjnych, rowów i odparowników (tom I i II), Świętochowski K., Anna Tomas, Targoński M., Chmur S., Latkowski Ł., Śliwko A., Bobrowski J., Gajek S., AquaRD, Białystok 2018 r.;
- Mały Rocznik Statystyczny Polski 2025, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2025 r., www.stat.gov.pl;
- Wołkowycki D., Bioróżnorodność miasta Białegostoku. Szata roślinna Białegostoku – Różnorodność i ochrona, Białystok: Miasto Białystok 2019 r.;
- Banaszuk P., Wołkowycki D., Bioróżnorodność miasta Białegostoku. Mokradła Białegostoku, Białystok 2025 r.;
- Klimat województwa podlaskiego, Górniak A., 2000, Białystok: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej;
- uchwała Nr IV/61/18 Rady Miasta Białystok z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca;
- uchwała Nr LI/740/22 Rady Miasta Białystok z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap I;
- uchwała Nr LXIII/900/22 Rady Miasta Białystok z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II A;
- uchwała Nr LXXII/995/23 Rady Miasta Białystok z dnia 19 czerwca 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II B;
- uchwała Nr LXXVI/1054/23 Rady Miasta Białystok z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap II C;
- projekt uchwały Rady Miasta Białystok w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III;
- mapy ewidencji i klasyfikacji gruntów miasta;
- własne obserwacje w terenie;
- https://natura2000.gdos.gov.pl;
- https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy;
- https://klimada2.ios.gov.pl;
- https://www.gov.pl/web/gios;

- https://isok.gov.pl/hydroportal.html;
- https://wody.gov.pl;
- https://bts.socware.pl;
- https://si2pem.gov.pl/stats/;
- https://gisbialystok.pl.

SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1 Ciek spod Dojlid Górnych od strony ul. ks. S. Suchowolca 33
Zdjęcie 2 Ciek uchodzący od Stawu Dojlidzkiego w kierunku rzeki Białej (od strony ul. Plażowej) 33
Zdjęcie 3 Rzeka Biała (od strony ul. Plażowej w kierunku ul. Dojlidy Fabryczne) 34
Zdjęcie 4 Rzeka Biała (od strony ul. Dojlidy Fabryczne w kierunku ul. Plażowej) 34
Zdjęcie 5a i 5b Kumak nizinny (z lewej) i żaba jeziorkowa (z prawej). Stanowisko przy ulicy Plażowej 39
Zdjęcie 6a-6c Zespół kościoła pw. Niepokalanego Serca Maryi i MB Ostrobramskiej: kościół, kaplica pw. Św. Tadeusza Judy, plebania, cmentarz przykościelny, starodrzew 49
Zdjęcie 7a i 7b Pałac Hasbacha przy ul. Dojlidy Fabryczne 23 i plan ogrodu Hasbachów w Białymstoku 49
Zdjęcie 8 Fragment widoku na zespół domów z zabudową gospodarczą w osadzie przy fabryce Hasbacha przy ulicy ks. S. Suchowolca 50

SPIS TABEL

Tabela 1 Charakterystyka rozwiązań proponowanych na odcinku nr 1 (w górnym biegu rzeki Białej) 19
Tabela 2 Cele *Programu ochrony środowiska dla miasta Białegostoku* powiązane z projektem planu miejscowego 24
Tabela 3 Wpływ realizacji ustaleń projektu planu na poszczególne elementy środowiska ... 62

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Zasięg terenu obejmujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III 5
Rysunek 2 Przydatność terenu do funkcji użytkowych 9
Rysunek 3 Wyrys ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białegostoku* 11
Rysunek 4 Obszar objęty projektem planu miejscowego na tle obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Białymstoku 13
Rysunek 5a i 5b Czterorzędowa aleja lipowa 14

Rysunek 6 Zasięg zalewu wody o prawdopodobieństwie wystąpienia p = 2 % w rejonie od ulicy Dojlidy Fabryczne do ul. Plażowej 16
Rysunek 7 Zasięg zalewu wody o prawdopodobieństwie wystąpienia p = 2 % odcinek rzeki pomiędzy ulicami Dojlidy Fabryczne i Plażową - stan po wykonaniu grobli wzdłuż prawego brzegu rzeki Białej 17
Rysunek 8 Wskazania do zagospodarowania koryta i doliny Białej w obszarze objętym analizą 18
Rysunek 9 Przestrzenny rozkład ryzyka związanego z zagrożeniami klimatycznymi w sektorze Gospodarka przestrzenna 21
Rysunek 10 Analiza hydrauliczna istniejącego systemu kanalizacji deszczowej miasta Białegostoku. Propozycje zmian w systemie kanalizacji deszczowej 22
Rysunek 11 Geomorfologia 29
Rysunek 12 Postęp przekształceń w rejonie dawnego Stawu Młyńskiego 31
Rysunek 13 Roślinność 36
Rysunek 14 Zasięg występowania poszczególnych gatunków ptaków 38
Rysunek 15 Fragment mapy przedstawiającej najważniejsze miejsca występowania mokradeł w Białymstoku 41
Rysunek 16 Funkcje klimatyczne 43
Rysunek 17 Imisja hałasu komunikacyjnego L_{DWN} i L_N w obszarze objętym projektem planu 45
Rysunek 18 Lokalizacja analizowanego terenu względem najbliższych obiektów i obszarów objętych formą ochrony przyrody 61

Strona tytułowa: fragment ortofotomapy (www.gisbialystok.pl) z 2025 r.

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik nr 1 Istniejący stan środowiska przyrodniczego w obszarze objętym projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III

Załącznik nr 2 Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III

Załącznik nr 3 Oświadczenie kierującego zespołem wykonawców prognozy oddziaływania na środowisko o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670)

ZAŁĄCZNIK 3

OŚWIADCZENIE KIERUJĄCEGO ZESPOŁEM WYKONAWCÓW PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST. 2 USTAWY Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (DZ. U. Z 2026 R. POZ. 670)

Ja, Elżbieta Drożdżal, będąca autorem prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Dojlidy i Skorupy w Białymstoku w rejonie ulic Dojlidy Fabryczne i Ks. S. Suchowolca – etap III oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

GŁÓWNY SPECJALISTA
Elżbieta Drożdżal
Elżbieta Drożdżal